

CSRD - ESRS E1's påvirkning på sammenligneligheden af virksomheders rapportering om klimaforandringer

214.406 Anslag

KANDIDATAFHANDLING

4. semester cand.merc.aud. S2024

Can Osman Kristensen Veggerby (20174568)

Markus Thorndahl Olsen (20193220)

Mikael Bellocq Espensen (20193221)

Vejleder: Ronald van den Hoorn

Abstract

The following thesis seeks to examine the comparability of companies sustainability reporting in relation to the new sustainability reporting directive, known as the CSRD. As sustainability reporting has increased in matters of relevance and importance to stakeholders, which also increased the need to implement new laws to increase comparability. Based on a gap analysis of four selected companies in the same sector, it has been ascertained that the new reporting standards, specifically regarding climate change, are not presently fully complied with.

Despite complying with some of the requirements regarding disclosure, there has yet to be reported in complete compliance with the purpose of the information requirements. There has furthermore not been sufficiently disclosed on some matters of governance, strategy, risk management as well as metrics and targets. The conclusion of this thesis is therefore, that the sustainability reporting standards, in regards to ESRS E1, will to an extent increase the comparability of companies and their sustainability reporting. There is however still the capacity for improvements, given that some requirements are too loose in their wording, which leads to issues in determining what is required. Thus the thesis gives some more specific recommendations to some of the standards information requirements, which in turn could increase the comparability.

It can furthermore be discussed that this study's findings are rather limited in their objectivity, as there has yet to be reported in accordance with the directive, hence the need to explicitly interpret the respective requirements in the standard. Thus the findings are invariably exposed to the bias of the interpreters. Despite the consensus from academia about CSRD in general, they are still found to be akin to the findings of this thesis regarding the ESRS E1 standard. Furthermore it was found by the experts that the directive is extensive in its requirements which results in an administrative burden on the companies that are required to report in accordance with the CSRD. This was likewise ascertained in this thesis about ESRS E1, which indicates the extensiveness of the CSRD.

Indholdsfortegnelse

1. Problembaggrund.....	1
1.1 Vejen til CSRD.....	2
1.2 Formål, afgrænsning og problemformulering.....	4
1.3 Videnskabsteori og metode.....	7
2. Redegørelse af direktivet og standarder.....	8
2.1. Corporate Sustainability Reporting Directive.....	8
2.2. European Sustainability Reporting Directive.....	9
2.3. ESRS E1 Klimaændringer.....	10
2.3.1 Formål.....	10
2.3.2 Oplysningskrav.....	11
2.3.2.1 Forvaltning.....	12
2.3.2.2 Strategi.....	12
2.3.2.3 Håndtering af påvirkninger, risici og muligheder.....	14
2.3.2.4 Parametre og mål.....	16
3. GAP-analyse af ESRS E1 og virksomheders rapportering om klimaforandringer.....	25
3.1 Forvaltning.....	25
3.1.1 Oplysningskrav ESRS 2 GOV-3.....	25
3.1.1.1 Delkonklusion Oplysningskrav ESRS 2 GOV-3.....	27
3.2 Strategi.....	28
3.2.1 Oplysningskrav E1-1.....	28
3.2.1.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-1.....	40
3.2.2 Oplysningskrav ESRS 2 SBM-3.....	41
3.2.2.1 Delkonklusion ESRS 2 SBM 3.....	43
3.3 Håndtering af virkninger, risici og muligheder.....	44
3.3.1 Oplysningskrav vedrørende ESRS 2 IRO-1.....	44
3.3.1.1 Delkonklusion oplysningskrav ESRS 2 IRO-1.....	50
3.3.2 Oplysningskrav E1-2.....	50
3.3.2.1 Delkonklusion oplysningskrav ESRS E1-2.....	53
3.3.3 Oplysningskrav E1-3.....	54
3.3.3.1 Delkonklusion håndtering af risici.....	56
3.4 Parametre og mål.....	57
3.4.1 Oplysningskrav E1-4.....	57
3.4.1.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-4.....	62
3.4.2 Oplysningskrav E1-5.....	63
3.4.2.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-5.....	70
3.4.3 Oplysningskrav E1-6.....	71
3.4.3.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-6.....	83
3.4.4 Oplysningskrav E1-7.....	85
3.4.4.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-7.....	88
3.4.5 Oplysningskrav E1-8.....	89

3.4.5.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-8.....	90
3.4.6 Oplysningskrav E1-9.....	91
3.4.6.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-9.....	96
4. Diskussion.....	98
4.1 Analyse og metode.....	98
4.2 ESRS E1s konsekvenser for sammenligneligheden af bæredygtighedsrapporter.....	99
4.3 Akademias anskuelse af CSRD.....	105
5. Konklusion.....	107
6. Perspektivering.....	110
Litteraturliste.....	112

1. Problembaggrund

Corporate Social Responsibility (CSR) er et begreb, der i stigende grad har haft indflydelse på virksomhedernes beslutningstagning (Phillips, Schrempf-Stirling, & Stutz, 2020). På trods af dette har CSR i mere end et halvt århundrede været involveret i virksomhedernes forretningsgange til en vis grad (Kaplan & Kinderman, 2020). Environmental, Social og Governance (ESG) er således et område, der i længere tid har haft en stigende interesse fra interessenter og juridiske grene, som ønsker at stadfæste udviklingen (Brown & Knudsen, 2015). Tidligere undersøgelser har dokumenteret, at ESG-forhold rapporteres vidt forskelligt, eksempelvis i Norden (Midttun, Gjølberg, Kourula, Sweet, & Vallentin, 2015). Derimod udgør miljømæssige forhold et væsentligt rapporteringsområde, som regnskabsbrugere vurderer virksomheder på (Bolton & Kacperczyk, 2021).

Siden den fremadgående udvikling af CSR, har virksomheder udviklet nye tiltag og forretningsmodeller for at imødekomme og udnytte markedsbehov (Beckmann, Hielscher, & Pies, 2014) og (Chang, Cheung, Chung, & Tan, 2024). Ligeledes har der været en forhåbning fra interessenter om at bringe bæredygtighed yderligere frem i virksomheders eksterne rapportering (Advokatsamfundet, 2023). Det er på dette grundlag, at den Europæiske Union har fremsat det nye direktiv, som sætter sit fokus på ESG-rapportering (Europa-Parlamentet & Rådet for den Europæiske Union, 2022).

Tidligere forskning viser, at virksomheder i høj grad udelukkende vil rapportere tilstrækkeligt om bæredygtighed for at følge lovkrav (Dumay & Hossain, 2019). Lovgivende organer anskuede ligeledes behovet for et fornyet reglement for at regnskabsbrugere kan aflæse virksomhedernes bæredygtighedspræstationer (Knudsen & Brown, 2015).

Nye lovkrav påkræver at virksomhedernes interne systemer muliggør anskaffelsen af den tilstrækkelige data, som skal inkluderes i rapporterne (Glaveli, Alexiou, Maragos, Daskalopoulou, & Voulgari, 2023). På trods af indførte krav om virksomheders rapportering af ESG-forhold, har de mødt kritik for ikke at være givende nok for regnskabsbrugere (Folketinget & Erhvervsudvalget, 2020).

1.1 Vejen til CSRD

Historien om det nyimplementerede bæredygtighedsdirektiv, CSRD, starter forud for diverse direktiver, tiltag og nationale indvendinger. Siden 1953, hvor CSR først blev anvendt som begreb, har virksomheder forsøgt at inkludere ESG-forhold i deres eksterne rapportering (Moneva, Archel, & Correa, 2006) og (Bowen, 1953).

Der kom et yderligere fokus på virksomheders CSR-forhold, dengang de Forenede Nationer i 1987 udgav Brundtland-rapporten (The World Commission on Environment and Development - United Nations, 1987). Rapporten understreger, at implementeringen af hard law ikke i sig selv er tilstrækkeligt. Derimod dokumenterer rapporten, at det er nødvendigt for positiv klimaudvikling, at der kan sikres en kulturel forståelse for behovet.

Global Reporting Initiative (GRI), blev grundlagt i 1997, og havde som grundtanke at etablere guidelines for virksomheders rapportering af CSR-forhold (GRI, U.D.). Interessenternes behov for ikke-finansielle information, skabte drivkraften for, at Den Europæiske Union (EU) derefter påbegyndte en implementering af deres eget direktiv (EU, 2014).

EU's Non-Financial Reporting Directive, (NFRD) satte som fokuspunkt, at der skulle være reglement for at de største virksomheder, som er børsnoteret, rapporterede deres finansielle præstationer med inklusion af ikke-finansielle informationer (Hahnkamper-Vandenbulcke, 2021). Ligeledes var en tydelig transparens af virksomhedernes ESG-rapportering et af kardinalpunkterne for direktivet at opnå:

“Med henblik på at styrke konsistensen og øge sammenligneligheden af de ikke-finansielle oplysninger, der offentliggøres i Unionen, bør visse store virksomheder udarbejde en ikke-finansielle redegørelse, som i det mindste indeholder oplysninger om miljøspørgsmål, sociale spørgsmål og personalespørgsmål samt spørgsmål vedrørende respekt for menneskerettigheder samt bekæmpelse af korruption og bestikkelse” (EU, 2014).

Et af kritikpunkterne, som flere af virksomhederne havde angående NFRD, var manglen på standarder (Hahnkamper-Vandenbulcke, 2021). NFRD gav mulighed for at virksomhederne, i stedet kunne forklare deres ræsonnement, såfremt de ikke havde rapporteret på områder under “comply or explain” princippet (Hahnkamper-Vandenbulcke, 2021). Herudover blev de grundlæggende principper om dobbelt væsentlighed indført, som bindeled mellem den finansielle og ikke-finansielle information

Rapporten dokumenterede ydermere, at direktivets krav pålagde ofte virksomhederne betydelige omkostninger, som ikke nødvendigvis havde en tilsvarende fordel eller økonomisk belønning. Informationen som blev rapporteret var desuden anskuet af regnskabsbrugerne som værende betydeligt mangelfuld, når det blev bedømt på relevans, sammenlignelighed og pålidelighed (Hahnkamper-Vandenbulcke, 2021).

EU etablerede en ny aftale, blandt andet på baggrund af undersøgelser om direktivets effekt, som havde en indflydelse på afskaffelsen af NFRD og hvordan det næste direktiv skulle udformes. Denne aftale var den europæiske grønne pagt. Pagten satte en præcedens for nytænkningen af systemer og standarder ved eksempelvis taksonomi, benchmarking og ESG-relevant rapportering (Europa-Kommissionen, 2019).

Det er ved en efterfølgende alsidig inklusion af interessenter, at EU ville frembringe et nyt direktiv, en kombination af tidligere direktiver og samarbejdsaftaler, som skulle udskifte NFRD (Europa-Kommissionen, U.D.a). Den Europæiske Rådgivende Regnskabsgruppe, EFRAG, assisterede ligeledes med tilrettelæggelsen af de diverse standarder.

Introduktionen af CSRD sigtede at imødekomme den forhenværende kritik, der var blevet givet til NFRD, hvorledes et yderligere fokus var givet til etableringen af konkrete standarder. Standarderne, som kortlægger hvorledes virksomheder skal rapportere på en række nøglepunkter relateret til ESG, er sidenhen blevet det, som skal erstatte tidligere direktiver.

1.2 Formål, afgrænsning og problemformulering

Kandidatafhandlingens afgrænsning er foretaget med fokus på en løbende indsnævring, hvor afgrænsningsprocessen følger tragtmodellen (Holgaard, Ryberg, Stegeager, Stentoft, & Thomassen, 2014).

Kandidatafhandlingens hovedtema består af de nye rapporteringskrav fra CSRD. Dertil indsnævres afhandlingens fokus mod, hvilken betydning overgangen til oplysningskravene i CSRD får for virksomhedernes rapportering. Kandidatafhandlingens centrerer sig derfor også om emnet ekstern rapportering. Der forekommer i afhandlingen derfor tilsvarende et fravalg af dybdegående analyse og diskussion af, hvorledes CSRD skal revideres af revisorer.

I kandidatafhandlingen, er der inden for CSRD udvalgt standarden ESRS E1. Dette er gjort, for at indsnævre fokus og foretage dybdegående analyser samt diskussion, på baggrund af den udvalgte standard. ESRS E1, er udvalgt på baggrund af, at det miljømæssige udgør den mest omtalte del af ESG (GlobalData, U.D.). Endvidere er der, fra virksomhedernes interessenter og offentligheden, generelt et øget fokus på klimaforandring, samt hvordan virksomheder agerer i henhold til klimaforandring (Bolton & Kacperczyk, 2021).

Der eksisterer i kandidatafhandlingen en anerkendelse af, at udvælgelsen af en enkelt standard i direktivet, og deraf afhandlingen som helhed, ikke ender som værende fuldstændig repræsentativt for CSRD. Der eksisterer samtidig en anerkendelse af at direktivet indeholder andre relevante standarder og der i tilfælde under oplysningskrav ESRS E1 foregår krydshenvisninger til andre oplysningskrav i direktivet. De relevante oplysningskrav belyses i kandidatafhandlingens redegørelse, hvorimod kandidatafhandlingens analyse afgrænser sig til det udvalgte oplysningskrav ESRS E1. Alene i diskussionen vil direktivet i sin helhed inddrages, for at diskutere de generelle potentielle konsekvenser direktivet får. Derved undgås faldgruben for at benytte analyser og lignende ud fra den udvalgte standard, og have det som værende repræsentativt for hele direktivet.

I kandidatafhandlingen er fire virksomheder inden for samme branche udvalgt. Dette er gjort med det formål, at kunne analysere tendenser, sammenhænge og forskelle ud fra samme parametre, gennem en nivellering af markeds- og branchespecifikke forskelle mellem virksomhederne. Samtidig, blev der fastsat et krav om, at virksomhederne skulle være børsnoterede, for større

adgang til offentlig information og krav til rapportering, samtidig med, at implementeringen af CSRD tilstede kommer på samme tid. De udvalgte virksomheder, er henholdsvis Novo Nordisk, Novartis, Sanofi og AstraZeneca.

I nedenstående tabel, er virksomhedernes mest essentielle information opstillet, for at skabe et overblik over de udvalgte virksomheder:

<u>Navn</u>	<u>Novo Nordisk</u>	<u>Novartis</u>	<u>Sanofi</u>	<u>AstraZeneca</u>
<u>Land</u>	Danmark	Schweiz	Frankrig	Storbritannien
<u>Børsnoteret</u>	✓	✓	✓	✓
<u>Omsætning</u>	232.261 millioner kroner	45.440 millioner dollars	46.444 millioner euro	45.811 millioner dollars
<u>Resultat efter skat</u>	83.683 millioner kroner	14.854 millioner dollars	5.436 millioner euro	6.899 millioner dollars
<u>Antal medarbejdere (year to end)</u>	64.319	76.057	87.994	89.900

(Tabel 1: baseres på: (Novo Nordisk, 2024a), (Novartis, 2024a), (AstraZeneca, 2024a) og (Sanofi, 2024b))

Virksomhederne er udvalgt på baggrund af at operere i medicinalindustrien, have hovedsæde i Europa samt være de medicinalsselskaber, der er blandt de største markedsværdier i Europa. Det er et bevidst valg, at de fire selskaber er fra fire forskellige lande, hvilket har til formål at undersøge, om der er forskelle på tværs af lande i Europa, selvom selskaberne var underlagt NFRD, og skal rapportere efter CSRD i 2025. Derved opfyldes kandidatafhandlingens opsatte forudsætninger for, at kunne foretage en analyse af virksomhederne ud fra samme parametre og derved nivellere resultater, der forekommer som følge af brancheforskelle.

Der er i afhandlingen ikke foretaget en forudbestemt tidsafgrænsning, hvorimod en sådan afgrænsning er forekommet som følge af indhentning af empiri og skriveprocessen. Tidsmæssigt centrerer afhandlingen sig dermed om CSRD-implementeringen med begyndelsen af 2024. Tidligere rapporteringskrav er inddraget i redegørelsen for at danne et billede af den tidsmæssige udvikling og baggrund for CSRD.

Årsrapporter for indkomståret 2023, er inddraget i analysen, for at fastholde relevansen og analysere samt diskutere overgangen til CSRD. Endvidere indeholder analysen, og specielt diskussionen, et fremtidsaspekt, fra første udgivelse af årsrapporter i 2025, som følger CSRD krav. Der eksisterer således også en anerkendelse af, at analysen samt diskussion foretages med fokus på den fremtidige betydning for virksomhedernes rapportering ved CSRD-implementeringen, og der ikke eksisterer en egentlig fuldstændig sikkerhed for dens konsekvenser ved udarbejdelsen.

På baggrund af kandidatafhandlingens problembaggrund og afgrænsning, er der identificeret et videnshul i form af, hvilke konsekvenser de fremtidige rapporteringskrav fra ESRS E1 vil have for sammenligneligheden af virksomheders rapportering om klimaændringer. For at kunne afdække kandidatafhandlingens videnshul, er følgende problemformulering udarbejdet:

“Hvordan påvirker implementeringen af ESRS E1 sammenligneligheden af virksomheders rapportering om klimaændringer?”

For at besvare kandidatafhandlingens problemformulering, vil der redegøres for, hvilke oplysningskrav ESRS E1 indeholder, som skal skabe en forståelse af standarden. Efterfølgende vil der udføres en GAP-analyse af ESRS E1 og udvalgte virksomheders rapportering på tværs af diverse rapporter for 2023. Fokus placeres på klimaforandringer, som anvendes til at undersøge, hvordan virksomhederne rapporterer nu i forhold til de fremtidige rapporteringskrav efter ESRS E1. Kandidatafhandlingen vil indeholde et diskussionsafsnit, hvor det diskuteres, hvilke udfordringer, der har været i forbindelse med udførelsen af analysen. Herefter vurderes det, hvilken betydning ESRS E1 vil have for sammenligneligheden af bæredygtighedsrapporter vedrørende klimaforandringer. For at understøtte kandidatafhandlingens resultater inddrages eksperter holdninger vedrørende CSRD generelt.

1.3 Videnskabsteori og metode

Videnskabsteori anvendes i specialet som et generelt styringsværktøj. Det vil være medvirkende til at danne det teoretiske fundament for fremgangsmåden, hvorpå empiri indsamles og bearbejdes. I kandidatafhandlingen er kritisk realisme udvalgt som det videnskabsteoretiske paradigme. Kritisk realisme er valgt på baggrund af muliggørelsen af dybere undersøgelsesmetoder, som skal bidrage til fastlæggelsen af virkeligheden om det undersøgte fænomen. Kandidatafhandlingens metoder til dataindsamling og empiri samt behandling af indsamlet empiri, vil således afspejle kritisk realisme som det videnskabsteoretiske grundlag for afhandlingen. Kandidatafhandlingens videnskabsteoretiske grundlag vil herunder uddybes, gennem fastlæggelse af det ontologiske og epistemologiske ræsonnement for kritisk realisme.

Ontologi

Det ontologiske aspekt for kritisk realisme tager udgangspunkt i en grundlæggende ideologi om, at virkeligheden vil forholde sig en vis grad påvirket af et videnskabeligt ræsonnement. Kritisk realisme differentierer sig dermed, fra eksempelvis positivisme, ved en virkelighedsforståelse, hvor elementer ikke altid er direkte observerbare. I stedet vil det kræve en grad af fortolkning og subjektivitet, som kan inddeles i domæner. I realiteten udgør kritisk realisme derfor en balance mellem den absolutte virkelighedsopfattelse fra positivismen og den absolutte subjektive virkelighedsopfattelse fra konstruktivismen. Gennem en balancegang, muliggør det at inddrage anden empiri, der bidrager til at analysere og diskutere det objektive vidensgrundlag. Det endelige formål med udvælgelsen af et kritisk realistisk ræsonnement er dermed, at, til en vis grad, anerkende observantens subjektivitet i et objektivt miljø, som en reel undersøgelsesmetode.

Epistemologi

Det epistemologiske ræsonnement for kritisk realisme tager udgangspunkt i forholdet mellem legitimitet og faldgruber, for at opnå intersubjektivitet i kandidatafhandlingens undersøgelser. Udarbejdelsen af ny viden vil dertil betragtes som en proces, der resulterer i en understregelse, modificering, eller supplement til det eksisterende vidensgrundlag. Det er derimod essentielt at medtage risikoen for, at varierende perspektiver og fortolkninger kan resultere i forskellige konklusioner, hvilket formindsker legitimiteten. Rationalitet udgør derfor et essentielt dogme i forbindelse med kritisk realisme, for at reducere konklusioners påvirkning af observatørens bias. Formålet med det kritisk realistiske ræsonnement er således ikke at udarbejde nye lovtekster, men derimod identificere, analysere, diskutere og konkludere på mekanismer under det dybe domæne, som ellers ikke er direkte observerbart.

2. Redegørelse af direktivet og standarder

Følgende afsnit indeholder en redegørelse af CSRD, ESRS og ESRS E1. Det gøres, for at danne et generelt vidensgrundlag om direktivet og tilhørende standarder. Den udvalgte standard, ESRS E1, vil udtømmende redegøres for, således, at der dannes et grundigt vidensgrundlag for kandidatafhandlingens analyse.

2.1. Corporate Sustainability Reporting Directive

Den 5. Januar 2023 trådte bestemmelserne vedrørende Europa-Parlamentets og rådets direktiv (EU) 2022/2464 af 14. december 2022 i kraft (Europa-Parlamentet & Rådet for den Europæiske Union, 2022). Formålet med direktivet er at understøtte ”Den europæiske grønne pagt”, hvor Europa-Kommissionen vedtog at ændre bestemmelserne om ikke-finansiell rapportering. Ligeledes viderebygger CSRD på NFRDs underliggende principper om dobbelt væsentlighed. Den europæiske grønne pagt skal sikre, at EU reformeres til en moderne, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi uden nettoemissioner af drivhusgasser senest i 2050 (Europa-Parlamentet & Rådet for den Europæiske Union, 2022).

Nedenfor viser en tidslinje, fra Erhvervsstyrelsen, en tidslinje over hvornår, hvilke virksomhedsklasser omfattes af CSRD:

(Figur 1: Tidslinje over hvornår hvilke virksomheder omfattes af CSRD (Erhvervsstyrelsen, 2024))

Virksomhedsklasserne defineres i følgende størrelsesordninger:

Criterion	Large enterprises	Medium-sized enterprises	Small enterprises*	Micro-enterprises
Balance sheet total (EUR)	> 25 Mio. (before: > 20 Mio.)	5 Mio. - 25 Mio. (before: 4 Mio. - 20 Mio.)	450,000 - 5 Mio. (before: 350,000 - 4 Mio.)	Max. 450,000 (before: 350,000)
Net turnover (EUR)	> 50 Mio. (before: > 40 Mio.)	10 Mio. - 50 Mio. (before: 8 Mio. - 40 Mio.)	900,000 - 10 Mio. (before: 700,000 - 8 Mio.)	Max. 900,000 (before: 700,000)
Employees (annual average)	> 250	Max. 250	Max. 50	Max. 10

(Figur 2: Overblik over virksomhedsklasserne defineret af EU (Janz & Schneeberger, 2023))

Beløbsstørrelserne for virksomhedsklasserne kan ligeledes findes i EU kommissionens delegerede direktiv 2023/2775 om ændring af 2013/34/EU (EUROPA-KOMMISSIONEN, 2023). Ifølge direktivet skal der foretages en ændring, hvor bæredygtighedsrapporten skal forsynes med en erklæring med begrænset sikkerhed (Europa-Parlamentet & Rådet for den Europæiske Union, 2022). Det fremgår ligeledes af direktivet, der indsættes en ny artikel 26a, hvor kommissionen senest den 1. oktober 2028 kan vedtage ændringer, som kan supplere det nuværende direktiv med det formål om at sætte standarder for en erklæring med høj grad af sikkerhed for bæredygtighedsrapporten (Europa-Parlamentet & Rådet for den Europæiske Union, 2022).

2.2. European Sustainability Reporting Directive

Den 31. Juli 2023 vedtog EU Kommissionens delegerede forordning (EU) 2023/2772 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU for så vidt angår standarder for bæredygtighedsrapportering (Europa-Kommissionen, 2023). Ifølge forordningen af 2023/2722 artikel 2, vil den være gældende fra den 1. januar 2024 for regnskabsåret, som begynder den 1. januar 2024 eller senere (Europa-Kommissionen, 2023). Kandidatafhandlingen undersøger udelukkende ESRS E1s påvirkning på sammenligneligheden, hvormed der udelukkende er redegjort for denne standard.

2.3. ESRS E1 Klimaændringer

Følgende figur giver et overblik over, hvilke oplysningskrav, der fremgår af ESRS E1 Klimaændringer:

Oplysningskrav ESRS E1 Klimaforandringer		
ESRS 2 – Generelle krav	Politikker, tiltag og mål	Parametre og mål
ESRS 2 GOV-3 Integration af bæredygtighedsrelaterede performance incitament	E1-1 Omstillingsplan Omstillingsplan for tilpasning af klimaændringer	E1-5 Energiforbrug – og miks
ESRS 2 SBM-3 Væsentlige påvirkninger, risici og muligheder samt integration med strategi og forretningsmodel	E1-2 Politikker Politikker vedrørende modvirkning og tilpasning af klimaforandringer	E1-6 Brutto GHG udledninger Scope 1,2,3 og samlede CO ₂ e-udledninger
ESRS 2 IRO-1 Beskrivelse af processor til at identificere og vurdere væsentlige klimarelaterede påvirkninger, risici og muligheder	E1-3 Tiltag Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med klimaforandringsspolitikker	E1-7 Drivhusgasoptag Projekter vedrørende drivhusgasoptag og modvirkning af udledninger vha. CO ₂ -kreditter
	E1-4 Klimarelaterede mål Klimarelaterede mål til modvirkning og tilpasning	E1-8 Intern CO ₂ -prissætning
		E-9 Finansielle virkninger Forventede finansielle virkninger af fysiske risici og omstillingsrisici samt potentielle klimarelaterede muligheder

(Figur 3: Oversigt over oplysningskrav for ESRS E1 (Egen tilvirkning))

2.3.1 Formål

ESRS E1 omhandler klimaforandringer, og dets målsætninger kan aflæses under afsnittet formål. Ifølge ESRS E1 stk. 1, er formålet med standarden at specificere de oplysninger, som virksomheder skal rapportere efter med henblik på at skabe en forståelse for regnskabsbrugere af bæredygtighedserklæringerne i forhold til:

- virksomheders væsentligste positive og negative faktiske og potentielle påvirkninger for klimaforandringer
- virksomheders indsats i forhold til klimaforandringer i overensstemmelse med Parisaftalen herunder tidligere, nuværende og fremtidige tiltag

- c) virksomheders strategi og kapacitet til at tilpasse deres forretningsmodel til en bæredygtig økonomi og aktivt bidrage til en begrænsning af den globale opvarmning til 1,5 grader
- d) eventuel andre tiltag, virksomheden har truffet og resultatet heraf, som kan enten forebygge eller mindske de faktiske eller potentielle negative påvirkninger samt imødegå risici og muligheder.
- e) arten, typen og omfanget af virksomhedens væsentligste risici og muligheder grundet virksomhedens egen påvirkninger på og afhængighed af klimaforandringer samt hvordan virksomheden styrer dem
- f) virksomhedens finansielle påvirkninger på kort, mellem lang og langt sigt for risici og muligheder grundet deres påvirkning og afhængighed af klimaforandringer (Europa-Kommissionen, 2023).

Det fremgår af ESRS E1 stk. 3, at standarden indeholder oplysningskrav for følgende bæredygtighedsspørgsmål: ”Modvirkning af klimaændringer” og ”Tilpasning til klimaændringer” (Europa-Kommissionen, 2023). Modvirkning af klimaændringer er defineret i ESRS E1 stk. 4, som virksomhedens tiltag på at begrænse stigningen af den globale opvarmning til 1,5 grader i overensstemmelse med Parisaftalen (Europa-Kommissionen, 2023). Hertil indeholder standarden oplysningskrav vedrørende syv drivhusgasser. Ifølge ESRS E1 stk. 5, er tilpasning til klimaændringer defineret som virksomhedens tilpasningsproces for faktiske og forventede klimaændringer (Europa-Kommissionen, 2023). ESRS E1 dækker oplysningskrav vedrørende klimarelaterede farer, som kan føre til fysiske klimarisici for virksomheden samt dens tiltag for at reducere fornævnte risici ifølge ESRS E1 stk. 6 (Europa-Kommissionen, 2023). Hertil fremgår det af ESRS E1 stk. 7, at oplysningskravene for energi er gældende for alle typer af energiproduktion- og forbrug (Europa-Kommissionen, 2023).

2.3.2 Oplysningskrav

Ifølge ESRS E1 stk. 12, så skal kravene for ESRS E1 anvendes i sammenhæng med de oplysninger, som kræves af ESRS 2 i forhold til forvaltning, strategi og håndtering af virkninger og risici og muligheder (Europa-Kommissionen, 2023). Virksomhedens oplysninger skal rapporteres i bæredygtighedserklæringen, som kræves af ESRS 2 (Europa-Kommissionen, 2023).

2.3.2.1 Forvaltning

Oplysningskrav vedrørende ESRS 2 GOV 3 bæredygtighedsrelaterede resultater i incitamentsordninger

Virksomheden skal rapportere om aflønningen af medlemmer i ledelsen kan påvirkes af klimarelaterede hensyn, og om deres resultater er vurderet for deres mål for reduktion af drivhusgasemissioner i henhold til kravene i ESRS E1-4 ifølge ESRS E1 stk. 13 (Europa-Kommissionen, 2023).

2.3.2.2 Strategi

Oplysningskrav E1-1, omstillingsplan for modvirkning af klimaændringer

Ifølge ESRS E1 stk. 14, skal virksomheder offentliggøre deres planer for modvirkning af klimaændringer (Europa-Kommissionen, 2023). Dette rapporteringskrav sikrer, at regnskabsbruger kan forstå virksomhedens tidligere, nuværende og fremtidige strategi for at sikre, at den er i overensstemmelse med omdannelsen til en bæredygtig økonomi, som overholder kravene i Parisaftalen og EU's klimaneutralitetsmål i 2050 i forhold til virksomhedens aktiviteter vedrørende kul, olie og gas. Det fremgår af ESRS E1 stk. 16, hvilke oplysninger, der skal rapporteres for i forhold til ESRS E1 stk. 14:

- a) virksomheden skal redegøre for at deres mål i forhold til reduktion af drivhusgasser er i overensstemmelse med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 grader
- b) virksomheden skal redegøre for deres mål i forhold til reduktion af drivhusgasser og tiltag til modvirkning af klimaændringer samt en redegørelse for deres nuværende og planlagte tiltag for dekarbonisering herunder ændringer for deres produkter og tjenester både for egne aktiviteter og i værdikæden.
- c) virksomheden skal for deres tiltag til modvirkning af klimaændringer redegøre og kvantificere dets investeringer og finansiering til eksekvering af strategien samt henvise til nøgletal for CapEx efter klassificeringssystemet
- d) virksomheden skal udføre en kvalitativ vurdering af deres potentielle drivhusgasser fra deres vigtigste aktiver og produkter. Hertil skal der redegøres for, om og i hvilken grad emissionerne for virksomhedens reduktionsmål for drivhusgasser er i fare, og hvordan de proaktivt kan fremme omstillingsrisiko.

- e) hvis virksomheder med økonomiske aktiviteter, som er underordnet delegerede forordninger for tilpasning eller modvirkning af klimaændringer, skal de redegøre for mål eller tiltag, som er i overensstemmelse med forordning 2021/2139.
- f) hvis virksomheden har investeret et væsentligt beløb i kul-, olie- og gasrelaterede aktiviteter, skal de rapportere om CapEx-beløb i bæredygtighedsrapporten.
- g) virksomheden skal rapportere, om de er udelukket vedrørende Paristilpassede EU-benchmarks
- h) redegør for, hvordan virksomhedens strategi for omstilling til en bæredygtig økonomi er indarbejdet, og stemmer overens med virksomhedens samlede strategi og finansielle planlægning
- i) rapportere om virksomhedens strategi er vedtaget af ledelsen og relevante tilsynsorganer
- j) rapportere om virksomhedens løbende gennemførelse af strategien (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 17 skal virksomheden, hvis den ikke har en strategi for omstilling til en bæredygtig økonomi, angive hvornår den vil vedtage en strategi for dette (Europa-Kommissionen, 2023).

Oplysningskrav ESRS 2 SBM3 – Væsentlige virkninger, risici og muligheder og sammenspil med strategi og forretningsmodel

For de enkelte væsentlige klimarelaterede risici, skal virksomheden redegøre for, om de ser risikoen som værende enten en fysisk risiko eller en omstillingsrisiko ifølge ESRS E1 stk. 18 (Europa-Kommissionen, 2023). Ifølge ESRS E1 stk. 19, skal virksomheden rapportere for deres strategi og forretningsmodels modstandsdygtighed for klimaforandringer, hvor redegørelsen skal indeholde følgende:

- a) beskrive størrelsen af analysen for modstandsdygtighed
- b) hvornår og hvordan analysen er udført samt anvendelsen af klimascenarier efter kravene i ESRS 2 IRO-1 og dets anvendelseskrav
- c) beskrive resultaterne fra modstandsdygtighedsanalysen, og resultaterne for scenarieanalysen (Europa-Kommissionen, 2023).

2.3.2.3 Håndtering af påvirkninger, risici og muligheder

Oplysningskrav vedrørende ESRS 2 IRO – 1 – Beskrivelse af processerne til identifikation af væsentlige klimarelaterede virkninger, risici og muligheder

Det fremgår af ESRS E1 stk. 20, at virksomheden skal redegøre for processer vedrørende identificering og vurdering i forhold til klimarelaterede virkninger, risici og muligheder, hvor der er følgende krav til redegørelsen af processen:

- a) påvirkninger for klimaændringer med fokus på drivhusgasser efter bestemmelserne i ESRS E1-6
- b) virksomhedens klimarelaterede fysiske risici for både egne aktiviteter og værdikæden i opadgående og nedadgående retning med fokus på:
 - i) identificering af klimarelaterede farer med hensyn til klimascenarier med høje emissioner og
 - ii) vurdere hvorvidt virksomhedens aktiviteter og værdikæde kan være udsat eller følsomme over for de identificerede klimarelaterede farer, som medfører fysiske risici for dem.
- c) Virksomhedens klimarelaterede omstillingsrisici for både egne aktiviteter og værdikæden i opadgående og nedadgående retning med fokus på
 - i) identificere forhold for den klimarelaterede omstilling med hensyn til et scenario, som minimum stemmer overens med målet om at begrænse den globale opvarmning til 1,5 grader og
 - ii) vurdere hvorvidt om virksomhedens aktiviteter og værdikæde kan være udsat for de identificerede forhold for den klimarelaterede omstilling, som kan skabe omstillingsrisici eller muligheder for dem (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 21, skal virksomheden, når den rapporterer for kravene efter henholdsvis ESRS E1 stk. 20, litra b) og litra c), redegør for analysen, der er benyttet for de klimarelaterede scenarier, som kan identificere og vurdere både fysiske risici, omstillingsrisici og muligheder på henholdsvis. kort, mellem lang og langt sigt (Europa-Kommissionen, 2023).

Oplysningskrav E1-2 Politikker vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer

Jævnfør ESRS E1 stk. 22, skal virksomheden rapportere, hvilke politikker, som er vedtaget med henblik på at kontrollere deres væsentlige påvirkninger, risici og muligheder i forhold til modvirkning og tilpasning til klimaændringer (Europa-Kommissionen, 2023). De oplysningskrav, som der skal rapporteres efter, skal gøre det muligt at forstå, hvilke politikker virksomheden har vedrørende identificering, vurdering og reducere af deres væsentlige påvirkninger, risici og muligheder i forhold til modvirkning og adaption til klimaændringer ifølge ESRS E1 stk. 23 (Europa-Kommissionen, 2023). De forhold, som skal rapporteres efter ESRS E1 stk. 22, er oplysninger om de politikker, virksomheden har for at kontrollere deres væsentlige påvirkninger, risici og muligheder i forhold til modvirkning og tilpasning af klimaændringer (Europa-Kommissionen, 2023). Ydermere skal det stemme overens med ESRS 2 MDR-P ”politikker vedtaget til håndtering af væsentlige bæredygtighedsspørgsmål” ifølge ESRS E1 stk. 24 (Europa-Kommissionen, 2023). Det fremgår af ESRS E1 stk. 25, at virksomheden skal redegøre for dens politikker for følgende:

- a) modvirkning af klimaændringer
- b) adaptation af klimaændringer
- c) energieffektivitet
- d) udbygning af vedvarende energi
- e) andre (Europa-Kommissionen, 2023).

Oplysningskrav E1-3 – Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med klimaforandringspolitikker

Ifølge ESRS E1 stk. 26, skal virksomheden rapportere om deres tiltag for modvirkning og adaption af klimaændringer samt de ressourcer, som er reserveret til eksekveringen af tiltagene (Europa-Kommissionen, 2023). Dette oplysningskrav skal sikre, at det giver en forståelse af virksomhedens vigtigste tiltag, som enten er vedtaget eller planlagt, for at opnå deres målsætninger og mål ifølge ESRS E1 stk. 27 (Europa-Kommissionen, 2023). Redegørelsen for tiltagene og reservede ressourcer for modvirkning og adaption til klimaændringer skal være i overensstemmelse med kravene i ESRS 2 MDR-A ifølge ESRS E1 stk. 28 (Europa-Kommissionen, 2023).

Hertil fremgår der en række yderligere krav jævnfør ESRS E1 stk 29., hvor virksomheden skal:

- a) for de væsentligste tiltag, som er vedtaget og planlagt fremadrettet, fremlægge tiltag til modvirkning af klimaændringer i forhold til tiltag vedrørende dekarbonisering
- b) redegøre for resultaterne for de vedtagne tiltag til modvirkning af klimaændringer samt medtage de allerede opnåede og forventede reduktioner af drivhusgasser
- c) oplyse om væsentlige beløb for CapEx og OpEx, som kræves for eksekveringen af vedtagne eller planlagte tiltag for:
 - i) påvirkede poster eller noter i årsrapporten
 - ii) KPI'er fra Kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/2178 og
 - iii) og såfremt det er relevant, skal CapEx-planen, som kræves af Kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/2178, også inkluderes (Europa-Kommissionen, 2023).

2.3.2.4 Parametre og mål

Oplysningskrav E1-4 – Mål vedr. modvirkning og tilpasning af klimaændringer

Jævnfør ESRS E1 stk. 30, skal virksomheden rapportere dens klimarelaterede mål i bæredygtighedsrapporten (Europa-Kommissionen, 2023). Det fremgår af ESRS E1 stk. 31, at formålet med rapporteringskravet er at forstå virksomhedens mål, for at understøtte politikker til modvirkning og tilpasning af klimaændringer samt styre de væsentligste påvirkninger, risici og muligheder i forhold til klimaet (Europa-Kommissionen, 2023). Hertil skal virksomheden rapportere om de mål i ESRS E1 stk. 30, efter kravene i ESRS 2 MDR-T ifølge ESRS E1 stk. 32 (Europa-Kommissionen, 2023). For de fastsatte mål i ESRS E1 stk. 30, skal virksomheden rapportere dens planer om reduktion af drivhusgasser samt andre mål for styring af påvirkninger, risici og muligheder i forhold til klimaet, som fremgår af ESRS E1 stk. 33 (Europa-Kommissionen, 2023). Det fremgår af ESRS E1 stk. 34, at hvis virksomheden har mål for reduktion af drivhusgasser, er der yderligere krav efter ESRS 2 MDR-T, som skal benyttes:

- a) mål vedrørende reduktion af drivhusgasser skal oplyses i ton CO₂-ækvivalenter eller som procentdel af emissionerne med udgangspunkt i et basisår
- b) mål vedrørende reduktion af drivhusgasser skal rapporteres efter scope 1, 2 og 3, hvor det kan gøres samlet eller separat. Hvis det er samlede mål for reduktion af drivhusgasser, skal det rapporteres om, hvilke scopes, der er anvendt på målet, andelen for hvert enkelt scope for drivhusgasser samt hvilke drivhusgasser, der er anvendt.

Hertil skal virksomheden redegøre for, hvordan målene og grænserne adskilles for opgørelsen af drivhusgasser efter kravene i E1-6. Målene skal være fastsat i brutto, hvorfor drivhusgasoptag, undgåede emissioner eller CO₂-kreditter ikke kan anvendes for at opnå målene for reduktion af drivhusgasser

- c) der skal rapporteres, hvilket basisår, som er valgt og referenceværdi, og fra 2030 og frem skal de opdatere basisåret for reduktionsmål for drivhusgasser efter hvert 5. år
- d) der skal være mål for reduktion af drivhusgasser for 2030, og hvis der er mål 2050, skal de ligeledes offentliggøres. Fra 2030 skal der være fastsat mål hvert 5. år
- e) der skal rapporteres, om målene for drivhusgasser er understøttet videnskabeligt og i overensstemmelse med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 grader. Hertil skal de rapportere, hvilken ramme og metode, som er anvendt til deres mål samt klimarelaterede og politiske scenarier, og om deres mål er kontrolleret af en ekstern part.
- f) der skal rapporteres deres forventede tiltag for dekarbonisering og deres totale kvantitative bidrag for at opnå denne reduktion for drivhusgasser som eksempelvis energi- og ressourceeffektivitet, omlægning af brændsler, benyttelse af vedvarende energi eller udfasning samt udskiftning af produkter (Europa-Kommissionen, 2023).

Oplysningskrav E1-5 Energiforbrug- og miks

Ifølge ESRS E1 stk. 35, skal virksomheden rapportere oplysninger vedrørende energiforbrug og energimiks (Europa-Kommissionen, 2023). Dette rapporteringskrav skal sikre at skabe en forståelse af deres samlede energiforbrug, udvikling i energieffektivitet, eksponering for kul, olie og gas samt deres andel af vedvarende energikilder af det samlede energimiks jævnfør ESRS E1 stk. 36 (Europa-Kommissionen, 2023). De rapporteringskrav efter ESRS E1stk. 35, skal indeholde det samlede energiforbrug i MWh for egne aktiviteter inddelt i følgende afsnit under ESRS E1 stk. 37:

- a) total energiforbrug fra fossile kilder
- b) total forbrug fra nukleare kilder
- c) total forbrug af vedvarende energi inddelt i følgende:
 - i) hvilket brændstof, som er anvendt til de vedvarende energikilder som biomasse, biobrændstoffer, biogas, brint og så videre.
 - ii) forbrug som er købt eller anskaffet el, varme, damp og køling fra vedvarende energikilder og

- iii) forbrug af vedvarende energi, som er egenproduceret, men ikke er brændsel (Europa-Kommissionen, 2023).

Hertil fremgår det af ESRS E1 stk. 38, at virksomheder med aktivitet i en sektor med stor klimapåvirkning skal inddele deres energiforbrug fra fossile kilder efter:

- a) forbrug af kul og kulprodukter
- b) forbrug af råolie og olieprodukter
- c) forbrug af naturgas
- d) forbrug fra andre fossile kilder
- e) forbrug som er købt eller anskaffet el, varme, damp eller afkøling fra fossile kilder (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 39 skal virksomheden, hvis det er relevant, inddele og rapportere deres produktion af ikke vedvarende energi og produktion af vedvarende energi i MWh (Europa-Kommissionen, 2023).

Energiintensitet baseret på nettoindtægter

Ifølge ESRS E1 stk. 40, skal virksomheder rapportere om energiintensiteten, som er total energiforbrug per nettoindtægt, for deres aktiviteter, hvis de er i sektorer med stor klimapåvirkning (Europa-Kommissionen, 2023). Ifølge ESRS E1 stk. 41, skal de oplysninger om energiintensitet efter ESRS E1 stk. 40, kun være en del af det totale energiforbrug, og nettoindtægter for aktiviteter i sektorer med stor klimapåvirkning (Europa-Kommissionen, 2023). Ifølge ESRS E1 stk. 42, skal der rapporteres, hvilke sektorer med stor klimapåvirkning, der benyttes til at beregne energiintensiteten efter ESRS E1 stk. 40 (Europa-Kommissionen, 2023). Hertil skal virksomheden rapportere afstemningen med de berørte poster eller noter i regnskabet vedrørende nettoindtægterne for aktiviteter fra sektorer med stor klimapåvirkning (Europa-Kommissionen, 2023).

Oplysningskrav E1-6 – bruttodrivhusgasemissioner under scope 1, 2 og 3 samt samlede drivhusgasemissioner

Jævnfør ESRS E1 stk. 44, skal virksomheden rapportere i ton CO₂-ækvivalenter vedrørende følgende:

- a) brutto drivhusgasudledninger vedrørende scope 1
- b) brutto drivhusgasudledninger vedrørende scope 2
- c) brutto drivhusgasudledninger vedrørende scope 3 og
- d) de samlede drivhusgasudledninger (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 45, så skal rapporteringskravet i ESRS E1 stk. 44 sikre at:

- a) rapporteringskravet jævnfør ESRS E1 stk. 44, litra a) brutto drivhusgasudledninger vedrørende scope 1, vil give en forståelse for virksomhedens direkte påvirkning på klimaændringer, og andel af dens totale drivhusgasudledninger
- b) rapporteringskravet jævnfør ESRS E1 stk. 44, litra b) brutto drivhusgasudledninger vedrørende scope 2, vil give en forståelse for virksomhedens indirekte påvirkninger på klimaændringer, der skyldes virksomhedens energiforbrug uanset om det er købt eksternt eller erhverves
- c) rapporteringskravet jævnfør ESRS E1 stk. 44, litra c) brutto drivhusgasudledninger vedrørende scope 3, vil give en forståelse for virksomhedens drivhusgasudledninger for både opadgående og nedadgående retning i værdikæden foruden drivhusgasudledninger i scope 1 og 2
- d) rapporteringskravet jævnfør ESRS E1 stk. 44, litra d), de samlede drivhusgasudledninger, vil give et overblik af virksomhedens samlede drivhusgasudledninger samt om udledningerne skyldes egne aktiviteter eller værdikæden (Europa-Kommissionen, 2023).

Rapporteringskravet er en nødvendighed for at give et indblik i virksomhedens omstillingsrisici vedrørende klimaændringer. Hvis der sker væsentlige forandringer i virksomhedens definition af deres værdikæde, skal de rapportere disse ændringer, og forklare, hvordan de påvirker sammenligningsperioden fra år til år for deres rapporterede drivhusgasudledninger ifølge ESRS E1 stk. 47 (Europa-Kommissionen, 2023).

Oplysningerne vedrørende brutto drivhusgasudledninger for scope 1 skal efter kravene i ESRS E1 stk. 44, litra a) indeholde følgende ESRS E1 ifølge ESRS E1 stk. 48:

- a) brutto drivhusgasudledninger for scope 1 i ton CO₂-ækvivalenter og
- b) procentdelen af drivhusgasudledninger for scope 1 under regulerede emissionshandelsordninger (Europa-Kommissionen, 2023).

Oplysningerne vedrørende brutto drivhusgasudledninger for scope 2 skal efter kravene i ESRS E1 stk. 44, litra b) indeholde følgende ifølge stk. 49:

- a) lokalitetsbaserede brutto drivhusgasudledninger for scope 2 i ton CO₂-ækvivalenter og
- b) markedsbaserede brutto drivhusgasudledninger for scope 2 i ton CO₂-ækvivalenter (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 50, så skal udledninger for scope 1 og 2, som er krævet efter ESRS E1 stk. 44, litra a) og b), skal virksomhederne hertil rapportere emissionerne for:

- a) virksomhedens koncern såsom moderselskab og datterselskaberne og
- b) andre virksomheder, som de har investeringer i herunder associerede virksomheder, ikke konsoliderede datterselskaber, joint ventures og andre kontraktlige ordninger, som de har operationel kontrol over (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 51., skal brutto drivhusgasudledninger for scope 3, som bestemmes efter ESRS E1 stk. 44, litra c, indeholde drivhusgasudledninger i ton CO₂-ækvivalenter for den enkelte kategori for scope 3 (Europa-Kommissionen, 2023). Det fremgår af ESRS E1 stk. 52, at de totale drivhusgasudledninger, som er krævet af ESRS E1 stk. 44, litra d), skal være de totale drivhusgasudledninger for scope 1, 2 og 3 ifølge ESRS E1 stk. 44, litra a og c (Europa-Kommissionen, 2023). Hertil skal de totale drivhusgasudledninger rapporteres særskilt, hvor der skal skelnes mellem:

- a) de totale drivhusgasudledninger som følge af drivhusgasudledninger for scope 2, som er beregnet ved hjælp af den lokalitetsbaserede metode og
- b) de totale drivhusgasudledninger som følge af drivhusgasudledninger for scope 2, som er beregnet ved hjælp af den markedsbaserede metode (Europa-Kommissionen, 2023).

Drivhusgasintensitet baseret på nettoindtægter

Ifølge ESRS E1 stk. 53 skal virksomheder rapportere om intensiteten af deres emissioner, som er de samlede emissioner opgjort per nettoindtægt (Europa-Kommissionen, 2023). Hertil skal oplysningerne om drivhusgasintensitet indeholde de samlede emissioner i ton CO₂-ækvivalenter per nettoindtægt ifølge ESRS E1 stk. 54 (Europa-Kommissionen, 2023). Endvidere skal de rapportere afstemningen med de relevante poster eller noter i årsregnskabet i forhold til omsætningen ifølge ESRS E1 stk. 55 (Europa-Kommissionen, 2023).

Oplysningskrav E1-7 - Projekter vedrørende optag af drivhusgasser og modvirkning af drivhusgasemissioner finansieret ved hjælp af CO₂-kreditter

Det fremgår af ESRS E1 stk. 56, hvilke oplysninger virksomheden skal offentliggøre vedrørende CO₂-kreditter:

- a) drivhusgasoptag- og lagring i ton CO₂-ækvivalenter, som enten er egne aktiviteter eller bidraget til i værdikæden, i både opadgående og nedadgående retning.
- b) de samlede reduktioner fra drivhusgasemissioner eller optag fra aktiviteter, som skal modvirke klimaændringer uden for dens værdikæde, men som er finansieret eller skal finansieres gennem CO₂-kreditter (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 57 skal oplysningskravet sikre:

- a) en forståelse af virksomhedens tiltag til enten at fjerne eller aktivt understøtte eliminering af drivhusgasser
- b) en forståelse af mængden af deres CO₂-kreditter, som de har købt eller vil købe, der muligvis indgår i deres mål vedrørende drivhusgasneutralitet (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 58 skal optag og lagring af emissioner, som der kræves af stk. 56, inkludere følgende:

- a) det totale drivhusoptag- og lagring i ton CO₂-ækvivalenter, som er virksomhedens egne aktiviteter og værdikæden i opadgående og nedadgående retning samt opdelt efter optagsaktivitet og
- b) de anvendte beregningsmetoder og antagelser (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 59., skal virksomheder derudover, hvis det er relevant, rapportere om følgende:

- a) de totale CO₂-kreditter, der er uden for værdikæden i ton CO₂-ækvivalenter, som er anerkendt fra kvalitetsstandarder og annulleres i rapporteringsperioden samt
- b) de totale CO₂-kreditter, der er uden for værdikæden i ton CO₂-ækvivalenter, som både er baseret på kontraktlige aftaler eller ej, om de forventes annulleret i fremtiden (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 60., skal virksomheder, hvis den fremlægger et netto nulmål, foruden målene for reduktion af drivhusgasudledninger, efter kravene i E1-4 stk. 30, redegøre for scopet og metoderne samt, hvordan de resterende drivhusgasudledninger, skal neutraliseres gennem eksempelvis drivhusgasoptag vedrørende egne aktiviteter eller i værdikæden (Europa-Kommissionen, 2023).

Det fremgår af ESRS E1 stk. 61, at hvis virksomheder har offentliggjort mål vedrørende drivhusgas neutralitet, hvor der anvendes CO₂-kreditter, skal der oplyses om følgende:

- a) hvordan målene koordineres af mål for reduktion af drivhusgasudledninger i forhold til kravene i E1-4
- b) hvordan målene er afhængig af CO₂-kreditter, som ikke hindrer eller mindsker opfyldelsen målene for reduktion af drivhusgasudledninger, og hvis relevant, netto nuludlednings mål samt
- c) om de anvendte CO₂-kreditter er troværdige, hvor der skal henvises til anerkendte kvalitetsstandarder (Europa-Kommissionen, 2023).

Oplysningskrav E1-8 - Intern CO₂-prissætning

Ifølge ESRS E1 stk. 62 skal virksomheder rapportere om der benyttes interne CO₂-prissætningsordninger, og hvis de gør, skal de redegøre for, hvordan den støtter deres beslutningstagning til eksekvering af klimarelaterede politikker og mål (Europa-Kommissionen, 2023). Ifølge ESRS E1 stk. 63 skal oplysningerne, som er krævet af ESRS E1 stk. 62 omfatte følgende:

- a) varianten af den interne CO₂-prissætningsordning, der anvendes
- b) det specifikke området for ordningen herunder aktiviteter, geografisk placering og organisatorisk enhed

- c) de anvendte CO₂-prissætninger i forhold til ordningens art og antagelser, som er benyttet til at sætte priserne samt den anvendte kilde, og hvorfor kilden anses som værende relevant.
- d) rapportere om årets bruttodrivhusgasudledninger under scope 1, 2 og, hvis relevant scope 3 i CO₂-ækvivalenter, som er omfattet af prissætningsordningen samt andelen af de samlede drivhusgasudledninger for de enkelte scopes (Europa-Kommissionen, 2023).

Oplysningskrav E1-9 - Forventede finansielle virkninger af væsentlige fysiske risici og omstillingsrisici og potentielle klimarelaterede muligheder

Ifølge ESRS E1 stk. 64, skal virksomheden offentliggøre følgende:

- a) de forventede finansielle virkninger grundet væsentlige fysiske risici
- b) de forventede finansielle virkninger grundet væsentlige omstillingsrisici og
- c) potentialet ved at benytte væsentlige klimarelaterede muligheder (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 65, skal de oplysninger, der kræves af ESRS E1 stk. 64, understøtte oplysningerne om finansielle virkninger, der er krævet af ESRS SBM-3, ESRS E1 stk. 48, litra d (Europa-Kommissionen, 2023). Formålet med kravene vedrører følgende:

- a) forventede finansielle virkninger, grundet væsentlige fysiske risici og omstillingsrisici, der skal sikre en forståelse af, hvordan de identificerede risici har eller kan have en væsentlig indflydelse for virksomhedens finansielle stilling på kort, mellem lang og langt sigt
- b) potentialitet ved at implementere væsentlige klimarelaterede muligheder, der skal sikre en forståelse af, hvordan virksomheden får økonomiske fordele af klimarelaterede muligheder

Ifølge ESRS E1 stk. 66, skal rapportering af forventede finansielle virkninger for væsentlige fysiske risici efter kravene i ESRS E1 stk 64, litra a indeholde:

- a) beløb og andelen af aktiver med væsentlig fysisk risiko på kort, mellem lang og langt sigt, eksklusiv indregningen af foranstaltninger til tilpasning af klimaændringer med beløb for de berørte aktiver, som skal være opdelt efter akut og kronisk fysisk risiko
- b) andelen af virksomhedens aktiver med væsentlig fysisk risiko, som inkluderer foranstaltningerne til tilpasning af klimaændringer
- c) placering af de væsentligste aktiver med væsentlig fysisk risiko og
- d) beløb og andel af omsætningen fra virksomhedens aktiviteter med væsentlig fysisk risiko på kort, mellem lang og langt sigt (Europa-Kommissionen, 2023).

Ifølge ESRS E1 stk. 67, skal rapportering af forventede finansielle virkninger for væsentlige omstillingsrisici efter kravene i ESRS E1 stk 64, litra b) indeholde:

- a) beløb og andelen af aktiver med væsentlig omstillingsrisiko på kort, mellem lang og langt sigt, eksklusiv indregningen af foranstaltninger til tilpasning af klimaændringer
- b) andelen af virksomhedens aktiver med væsentlig omstillingsrisiko, som inkluderer foranstaltningerne til modvirkning af klimaændringer
- c) en inddeling af aktivernes bogførte værdi for ejendomsaktiver efter energieffektivitetsklasse
- d) indregning af forpligtelser for kort, mellemlang og lang sigt og
- e) beløb og andel af omsætning fra aktiviteter med væsentlig omstillingsrisiko på kort, mellemlang og langt sigt samt, hvis det er relevant, omsætning fra kunder, som vedrører kul-, olie- og gas relaterede aktiviteter (Europa-Kommissionen, 2023).

Hertil skal virksomheden ifølge ESRS E1 stk. 68 rapportere afstemninger for poster eller noter i regnskabet for følgende:

- a) væsentlige aktiver og omsætning med væsentlig fysisk risiko
- b) væsentlige beløb af aktiver, passiver og omsætning, der har væsentlig omstillingsrisiko (Europa-Kommissionen, 2023).

Endvidere kræves det af ESRS E1 stk. 69, at rapportering af potentialet for klimarelaterede muligheder, skal virksomheden tage hensyn til:

- a) forventede besparelser, der skyldes tiltag til modvirkning af og adaption af klimaændringer og
- b) potentielle markedsstørrelse eller forventede påvirkning på omsætning fra kulstoffattige produkter, som de har eller kan have adgang til (Europa-Kommissionen, 2023).

Afslutningsvis fremgår det af ESRS E1 stk. 70, at virksomheden ikke behøver at kvantificere finansielle virkninger, der skyldes muligheder, hvis rapportering ikke er i overensstemmelse med de kvalitative karakteristika fra ESRS 1, tillæg B "oplysningernes kvalitative karakteristika" (Europa-Kommissionen, 2023).

3. GAP-analyse af ESRS E1 og virksomheders rapportering om klimaforandringer

I denne analyse vil de fire udvalgte virksomheder, henholdsvis Novo Nordisk, Novartis, Sanofi og AstraZeneca, blive analyseret på baggrund af ESRS E1. Formålet er hermed at opnå en forståelse for niveauet af sammenlignelighed af virksomhedens nuværende rapportering, samt hvorledes implementeringen af CSRD-rapportering vil påvirke dem. Analysen vil dermed også danne vidensgrundlag for en diskussion om, hvorvidt implementeringen af CSRD vil øge sammenligneligheden og gennemsigtigheden af virksomhedernes rapporter om ikke-finansiell information.

3.1 Forvaltning

Forvaltning i ESRS E1 består af oplysningskrav ESRS 2 GOV-3. Herunder vil oplysningskravet analyseres i forhold til de enkelte udvalgte virksomheders nuværende rapportering.

3.1.1 Oplysningskrav ESRS 2 GOV-3

I følgende afsnit vil de udvalgte virksomheder analyseres ud fra de oplysninger de rapporterer i 2024, i henhold til oplysningskravet ESRS 2 GOV-3. Hovedformålet med oplysningskravet er, at virksomheder skal offentliggøre, om og hvordan klimarelaterede hensyn er indregnet i aflønningen af medlemmer af administrations-, ledelses- og tilsynsorganerne.

Integration af bæredygtighedsrelaterede resultater i incitamentsordninger

Novo Nordisk

Det fremgår af Novo Nordisks remuneration rapport, hvorledes bæredygtighedsrelaterede mål er anvendt til aflønningen af administrations- og ledelsesorganer, men mangler oplysning om tilsynsorganer (Novo Nordisk, 2024b). Jævnfør denne rapport oplyser Novo Nordisk yderligere, at de respektive scopes skal minimeres jævnfør deres ESG strategiske mål. Dette betyder således, at Novo Nordisk kun nærmer sig opfyldelsen af kravene, der er i sammenhæng med ESRS E1-4, som er et rapporteringskrav i ESRS E1, stk. 13. Dette ses ligeledes i forbindelse med at de givne procentsatser for aflønningen rapporteres.

Derimod skal det påpeges at eftersom det er i en separat rapport, er det ikke gjort komplet gennemslagsigt for regnskabsbrugerne, omend informationen er tilgængelig. Hermed rapporterer Novo Nordisk ikke i overensstemmelse med kravene i ESRS 2 GOV-3.

Novartis

Det fremgår af Novartis' bæredygtighedsrapport, hvorledes bæredygtighedsrelaterede mål er anvendt til aflønningen af administrations- og ledelsesorganer, men mangler oplysning om tilsynsorganer (Novartis, 2024b). En mere detaljeret beskrivelse fremgår af Novartis' årsrapport, hvoraf der oplyses det konkrete beløb bestyrelsen har fastsat samt procentsatsen, der skal belønnes med (Novartis, 2024a). Ydermere er der oplyst om kravene, der er specifikt orienteret miljømæssige forhold, omend de er meget begrænsede. Derimod påpeges der ikke, hvorledes dette er i sammenhæng med reduktionsmål for drivhusgasser, der er påkrævet af oplysningskrav ESRS E1-4 samt ESRS E1, stk. 13. Hermed rapporterer Novartis ikke i overensstemmelse med kravene i ESRS 2 GOV-3.

Sanofi

Det fremgår af Sanofis bæredygtighedsrapport, hvorledes bæredygtighedsrelaterede mål er anvendt til aflønningen af administrations- og ledelsesorganer, men mangler oplysning om tilsynsorganer (Sanofi, 2024a).

Sanofi oplyses ikke om, hvorledes denne incitamentsordning er sammensat eller udgør den totale kompensation. Sanofi rapporterer separat at deres øverste ledelse kompenseres specifikt for deres scopes, herunder den procentmæssige andel af deres incitamentsordninger (Sanofi, 2024c). På trods af dette anskues det, at Sanofi ikke opfylder oplysningskravene fra ESRS E1, stk. 13, men er tilnærmelsesvis ved at opnå den påkrævede information i oplysningskrav ESRS E1-4. Hermed rapporterer Sanofi ikke i overensstemmelse med kravene i ESRS 2 GOV-3.

AstraZeneca

AstraZeneca oplyser i deres årsrapport, at de siden 2021 har inkluderet incitamenter til at belønne deres respektive administrations-, ledelsesorganer, for at opnå deres ambition om nul carbon udledninger (AstraZeneca, 2024a). AstraZeneca oplyser til gengæld ikke om incitamentsordninger for deres tilsynsorganer. Incitamentsordningerne er ligeledes oplyst til at være udført i samarbejde med deres uafhængige rådgivere og relevante komiteer (AstraZeneca, 2024a). I bæredygtighedsrapporten er det ydermere oplyst, at denne ordning primært omhandler direktøren, hvoraf der er et fokus på minimering af drivhusgasudledningerne (AstraZeneca, 2024b). Dette er

således i overensstemmelse med rapporteringskrav ESRS E1, stk. 13, og herunder det sammenhængende oplysningskrav ESRS E1-4, der omhandler at det skal forvaltes i forbindelse med de respektive scopes samt hvorledes denne incitamentsordning er organiseret. Derimod har de ikke tilstrækkeligt redegjort for deres incitamentsordninger i relation til scope 3, hvorefter der ikke anses at være oplyst tilstrækkeligt om incitamentsordningerne. Hermed rapporterer AstraZeneca ikke i overensstemmelse med kravene i ESRS 2 GOV-3.

3.1.1.1 Delkonklusion Oplysningskrav ESRS 2 GOV-3

Integration af bæredygtighedsrelaterede resultater i incitamentsordninger

Følgende tabel skaber et overblik over de respektive udvalgte virksomheders opfyldelse af kravene i relation til oplysningskrav ESRS 2 GOV 3 forvaltningen, under ESRS E1.

Krav / Virksomhed	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Oplyser om incitamentsordninger for deres ledelses-, administrations- og tilsynsorganer	X	X	X	X
Detaljeret bæredygtighedsmål	✓	X	✓	✓
Relaterer til E1-4	X	X	✓	✓

(Tabel 2: Overblik over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskrav ESRS 2 GOV 3, som en del af ESRS E1 (egen tilvirkning))

Det kan således aflæses af figuren, at næsten alle af de respektive virksomheder nævner, at deres incitamentsordning har relation til deres bæredygtighedsmål, men kun enkelte virksomheder redegør detaljeret for dem og hvorledes dette relaterer til ESRS E1-4. Tilmed oplyser de respektive virksomheder om deres incitamentsordninger for deres administrations- og ledelsesorganer, men ikke om deres tilsynsorganer.

3.2 Strategi

Strategi i ESRS E1 er inddelt i oplysningskrav E1-1 og ESRS 2 SBM-3. Herunder vil oplysningskravene analyseres i forhold til de enkelte udvalgte virksomheders nuværende rapportering.

3.2.1 Oplysningskrav E1-1

Omstillingsplan for modvirkning af klimaændringer

Følgende afsnit vil omhandle en analyse af virksomhedernes redegørelse af deres omstillingsplan, i forhold til oplysningskravet ESRS E1-1. Hovedformålet med oplysningskravet er, at virksomheder skal oplyse om deres omstillingsplan i henhold til at mitigere klimaforandringer.

Novo Nordisk

I Novo Nordisks ledelsesberetning for 2023 oplyser de, om deres miljømålsætninger, hvor de har fokus på deres udledning af drivhusgasemissioner for både scope 1, 2 og 3 (Novo Nordisk, 2024a). Novo Nordisks mål er net zero CO₂e-udledninger for hele værdikæden i 2045 (Novo Nordisk, 2024a). Herunder har de et delmål for nul CO₂e-udledninger i 2030 vedrørende aktiviteter og transport. Hertil har de et yderligere delmål, hvor deres varer og services fra leverandører skal være baseret på 100% vedvarende energi i 2030.

Jævnfør kravene i ESRS E1-1 stk. 16 litra a skal Novo Nordisk oplyse om deres omstillingsprocess med klimascenarier med høje emissioner, og et scenarie, som stemmer overens med målet om at begrænse den globale opvarmning til 1,5 grader. Novo Nordisk opfylder således ikke de krav som ESRS E1-1 stk. 16 litra a påkræver, eftersom de kun arbejder på at opnå målene og ikke aktivt arbejder, baseret på scenarier (Novo Nordisk, 2024a).

I Novo Nordisks ledelsesberetning, oplyser de om, hvilke tiltag og planer de har sat i værk for at opnå deres 2030 delmål, men de har ikke oplyst om tiltag og planer for deres net zero mål i 2045 (Novo Nordisk, 2024a). Det er et rapporteringskrav ifølge ESRS E1-1, stk. 16 litra b, hvor de skal oplyse om de tiltag som er vedtaget og planlagt fremadrettet, for at modvirke klimaændringer samt redegøre for de vedtagne tiltag og deres resultater, hvorfor det vurderes, at de ikke lever op til kravene.

Novo Nordisk rapporterer for de relevante aktiviteter, hvor meget af deres omsætning, driftsomkostninger, forkortet til OpEx, og kapitaludgifter, forkortet til CapEx, kan blive vurderet som enten eligible eller aligned efter kravene i EU Taxonomi (Novo Nordisk, 2024a). Følgende figur viser et overblik over udviklingen i Novo Nordisks vurdering af deres investeringer efter kravene i EU Taxonomi:

EU TAXONOMY ELIGIBILITY AND ALIGNMENT¹				Turnover				CapEx				OpEx			
		2022		2023		2022		2023		2022		2023			
		(DKK million)	(%)	(DKK million)	(%)	(DKK million)	(%)	(DKK million)	(%)	(DKK million)	(%)	(DKK million)	(%)		
Environmental objective	Economic activity²														
Total Turnover, CapEx, OpEx		176,954	100%	232,261	100%	23,961	100%	44,498	100%	23,348	100%	31,115	100%		
Taxonomy-non-eligible activities (B.)		N/A	N/A	0	0%	20,788	87%	17,996	40%	23,348	100%	29,646	95%		
Climate change mitigation	7.1. Construction of new buildings	0	0%	0	0%	1,166	5%	6,010	14%	0	0%	0	0%		
	7.2. Renovation of existing buildings	0	0%	0	0%	2,007	8%	2,406	5%	0	0%	0	0%		
Pollution prevention and control	1.2. Manufacture of medicinal products	N/A	N/A	232,261	100%	N/A	N/A	18,086	41%	N/A	N/A	1,469	5%		
Eligible not aligned (A.2. / A.1.+ A.2.)³		0	0%	232,261	100%	3,173	13%	26,502	60%	0	0%	1,469	5%		
Eligible and aligned (A.1.)		0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%		

(Figur 4: Opgørelse af Novo Nordisks EU Taxonomi (Novo Nordisk, 2024a))

Novo Nordisk har i 2023 identificeret økonomiske aktiviteter, som potentielt kan være bæredygtige baseret på seks miljømæssige mål fra EU Taxonomien (Novo Nordisk, 2024a). De enkelte økonomiske aktiviteter er vurderet ud fra deres procentvise andel af potentielt bæredygtige investeringer. Dette er således i overensstemmelse med ESRS E1-1 stk. 16 litra c, hvor den rapporterende virksomhed er påkrævet at kvantificere, hvorledes deres investeringer samt finansiering er til støtte for dens omstillingsplan.

Novo Nordisk rapporterer ligeledes i forbindelse med deres respektive scopes, hvorledes udviklingen har været, herunder hvilke primære årsager, der skyldes udviklingen (Novo Nordisk, 2024a). Dette er eksempelvis scope 1 og 2, som er nærmest uændret på trods af stigende aktivitet. Derimod stiger scope 3 markant, grundet anskaffelse af yderligere leverandører og den stigende aktivitet. Der redegøres derimod ikke, for hvorledes dette kan bringe opfyldelsen af virksomhedens mål for reduktion af drivhusgasemissioner i fare og fremme omstillingsrisici (Novo Nordisk, 2024a). Således er ESRS E1-1 1 stk. 16 litra d ikke opfyldt for Novo Nordisk, eftersom det er påkrævet at redegøre for de tilknyttede risici.

Novo Nordisk oplyser i deres årsrapporter, under EU Taxonomy, deres mål og planer om at efterkomme EU kriterierne for deres økonomi (Novo Nordisk, 2024a). Derved opfylder Novo Nordisk kravene i ESRS E1 stk. 16 litra e.

Det fremgår ikke, at Novo Nordisk under rapporteringsperioden har investeret i kul-, olie- og gasrelaterede økonomiske aktiviteter (Novo Nordisk, 2024a). Dette er således opfyldt for Novo Nordisk, eftersom det kun skal rapporteres, såfremt det er relevant. Dette er dikteret jævnfør ESRS E1-1 stk. 16 litra f. Ligeledes nævnes faktummet, at Novo Nordisk ikke rapporterer, om de er udelukket fra Paristilpassede EU-benchmarks (Novo Nordisk, 2024a). Således opfylder Novo Nordisk ikke kravet af ESRS E1-1 stk. 16 litra g.

I ledelsesberetningen har Novo Nordisk tre strategiske mål for ESG (Novo Nordisk, 2024a). Det fremgår af Novo Nordisks årsrapport 2023, at deres tre strategiske mål for 2025 er følgende:

1. Udvikling mod nul miljøpåvirkning
2. Være respekteret for at bidrage til samfundet
3. Blive anerkendt som en bæredygtig arbejdsgiver (Novo Nordisk, 2024a)

Dette er i overensstemmelse med ESRS E1-1 stk. 16 litra h samt litra i, eftersom Novo Nordisk beskriver, hvorledes disse strategiske mål er sammensat med de finansielle strategiske mål, virksomheden besidder og at denne plan er godkendt af administrations-, ledelses- og tilsynsorganerne (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk rapporterer om deres bæredygtighedsplan, i forbindelse med gennemførelsen af de strategiske mål (Novo Nordisk, 2024a). Det er derimod ikke det primære, der rapporteres om for Novo Nordisk, hvoraf der mangler essentielle oplysninger for at kunne give en anstændig indsigt i udviklingen af omstillingsplanen (Novo Nordisk, 2024a). Således kan det kun anses at være delvist opfyldende af kravene, jævnfør ESRS E1-1, stk. 16 litra j.

ESRS E1-1 stk. 17 finder ikke relevans, eftersom Novo Nordisk har en omstillingsplan. Novo Nordisk har således rapporteret i overensstemmelse med de krav, der vedrører strategisk redegørelse igennem deres årsrapport (Novo Nordisk, 2024a). Heraf er der især påpeget, hvorledes deres omstillingsplan er blevet beskrevet og hvordan den er udført i sammenhæng med internationale aftaler.

I henhold til ESRS E1-1 stk. 15, gør Novo Nordisk det delvist muligt at forstå deres tidligere, nuværende og fremtidige modvirknings indsats. Det vurderes til gengæld, at de ikke i en tilstrækkelig grad oplyser om tiltag og foreneligheden med Parisaftalen samt målet om klimaneutralitet i 2050 (Novo Nordisk, 2024a). Det vurderes derfor også, at Novo Nordisk ikke opfylder kravene, jævnfør oplysningskrav ESRS E1-1 stk. 15 tilstrækkeligt.

Novartis

Novartis oplyser om at de har følgende klimarelaterede mål vedrørende E1 klimaforandringer:

1. Være carbon neutral i deres egne driftsaktiviteter i 2025, som dækker scope 1 og 2 udledninger.
2. Inkludere miljømæssige krav i alle leverandørers kontrakter i 2025.
3. Blive carbon neutral i hele værdikæden, herunder scope 1, 2 og 3, i 2030, og opnå net zero carbon udledninger i hele deres værdikæde i 2040 (Novartis, 2024b)

Hvad vedrører specifikt miljømæssige forhold, rapporterer Novartis, at de ligeledes har fastsat deres strategi i forbindelse med de mål, der er etableret af Parisaftalen (Novartis, 2024b). Ydermere vil Novartis fastsætte deres mål i overensstemmelse med de forhold, der er i Science Based Targets Initiative (Novartis, 2024b). Det er vigtigt at understrege, at deres plan ikke er godkendt af SBTi endnu, men de udelukkende har til hensigt at gøre dette, hvorfor deres mål egentligt ikke er forenelige med begrænsningen af den globale opvarming til 1,5 grader (Novartis, 2024b). Således kan det anskues at Novartis ikke rapporterer i overensstemmelse med oplysningskrav ESRS E1-1 stk 16, litra a.

Jævnfør ESRS E1-1 stk. 16, litra b er Novartis påkrævet at rapportere om, hvorledes de har etableret foranstaltninger til minimeringen af udledningen. Dette rapporterer Novartis om ved at oplyse, hvorledes deres respektive produkter og produktionsmetoder løbende bliver ændret på baggrund af delmål, de har fastsat (Novartis, 2024b). Dette eksemplificeres i følgende:

“By 2030, we aim to apply sustainable design principles to all new products — including drug components, devices and packaging — in order to reduce their environmental impact over their life cycle. We will integrate life-cycle assessment (LCA) methods in our business to calculate the environmental impact of our products.” (Novartis, 2024b).

Novartis rapporterer således til dels i overensstemmelse med de etablerede krav om, hvilke foranstaltninger der vil udgøre deres omstillingsplan. Ydermere er det oplyst af Novartis, at de har implementeret tiltag som skal inkludere deres leverandører for at sikre en konkret eksekvering på tværs af deres indflydelsessfære (Novartis, 2024b). Den delvise opfyldelse er således ikke tilstrækkeligt til at opfylde kravene, jævnfør ESRS E1-1 stk. 16 litra b.

Novartis rapporterer ikke om deres taksonomiske oplysninger, og dermed ikke hvor meget af deres investeringer og finansiering er medvirkende til deres omstillingsplan (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a). Dette gør således, at man ikke får en betydelig indsigt i det finansielle aspekt af deres omstillingsproces. Dette er hermed modstridende med kravene fastsat i ESRS E1-1, stk. 16 litra c. Derudover er yderligere punkter af oplysningskrav ESRS E1-1 ikke opfyldt på baggrund af manglende taksonomiske oplysninger, som hermed gør at ESRS E1-1 stk. 16, litra e og litra f ikke er opfyldte.

I relation til ESRS E1-1 stk. 16, litra d rapporterer Novartis, i yderst generelle termer om deres fastlåste drivhusgasemissioner fra nøgleaktiviteter og dermed uden nuancerede detaljer (Novartis, 2024b). Dette er ikke anset som værende tilstrækkeligt til at beskrive kvantitativt eller kvalitativt, hvorledes virksomhedens emissioner på tværs af scopes kan påvirke deres omstillingsplan.

Der er ikke redegjort, hvorledes Novartis er udelukket fra Paristilpassede EU-benchmarks (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a). Dette er således et generelt træk for alle EU-relaterede krav, som Novartis ikke har opfyldt. Dette resulterer ligeledes i, at Novartis ikke opfylder kravet, jævnfør ESRS E1-1 stk. 16, litra g.

Novartis rapporterer derimod, hvorledes deres omdannelse til en bæredygtig forretningsmodel er i samarbejde med relevante interessenter såvel som deres ledelsesorganer (Novartis, 2024b). Dette er således i overensstemmelse med ESRS E1-1 stk. 16 litra h, som påkræver ledelsens involvering i fastsættelsen af den samlede strategi og finansielle planlægning.

Ydermere er denne strategi også indført med accept af administrations-, ledelses- og tilsynsorganerne, hvilket således opfylder kravet i ESRS E1-1, stk. 16, litra i. I forbindelse med denne plan redegør Novartis kortvarigt for den nuværende tidslinje af udførte skridt i forbindelse med deres omstillingsstrategi (Novartis, 2024b). Således er der redegjort for de nuværende udførte eksekveringer af omstillingsplanen. Dette er i overensstemmelse med ESRS E1-1, stk. 16 litra j.

På baggrund af, at Novartis har redegjort for deres omstillingsplan, er ESRS E1-1 stk. 17 ikke relevant.

Jævnfør ESRS E1-1 stk. 15, rapporterer Novartis således, at det er delvist muligt at forstå deres tidligere, nuværende og fremtidige modvirknings indsats. Det vurderes derimod at de ikke i en tilstrækkelig grad oplyser om deres tiltag og foreneligheden med Parisaftalen samt målet om

klimateutralitet i 2050 (Novartis, 2024b). Det vurderes derfor også, at Novartis ikke opfylder kravene, jævnfør oplysningskrav ESRS E1-1 stk. 15 tilstrækkeligt.

Sanofi

Sanofi oplyser, at deres strategi inkluderer en række taktiske tiltag for at sikre deres omstillingsplan (Sanofi, 2024a). Måden hvorpå Sanofi vil opnå deres strategiske mål er blandt andet at deltage i samarbejde med initiativer, såsom RE100, som skal sikre, at de opnår, på tværs af alle scopes, en komplet anvendelse af bæredygtig energi inden 2030 (Sanofi, 2024a). Ydermere vil Sanofi effektivisere, og på anden vis minimere deres totale energiforbrug, for at kunne imødekomme deres ambitioner. Sanofi har følgende mål vedrørende klimaforandringer:

1. Nå mod en net zero udledning på alle scopes inden 2045, med et delmål på nul carbon udledning ved 2030.
2. Formindske klimaaftryk og fokusér på selektionen af en cirkulær forretningsmodel (Sanofi, 2024a).

Hertil beskriver de, at de har implementeret en strategi, som skal sikre deres 2045 mål, hvor de har følgende delmål:

1. Reducere scope 1 og 2 udledninger med 55 % i 2030 i forhold til basisåret 2019
2. Øge udbud af elektricitet fra vedvarende energikilder til 80 % i 2025 og 100 % i 2030
3. Reducere deres scope 3 udledninger med 30 % i 2030 i forhold til basisåret 2019
4. Investere i klimakompenseret projekter, for at modvirke residuale udledninger efter 2030
5. Reducere deres CO₂-udledninger for alle scopes med 90 % i 2045 i forhold til basisåret 2019 (Sanofi, 2024a)

Sanofi rapporterer de mere konkrete mål, som er i overensstemmelse med ESRS E1-4 og således opfylder stk. 16 litra a og dets krav.

Ydermere er foranstaltningerne for de respektive rapporteringskrav redegjort af Sanofi, som ESRS E1-1 stk. 16 litra b påkræver er i overensstemmelse med deres omstillingsplan (Sanofi, 2024a). Dette er således medvirkende til at redegøre for, hvorledes deres strategiske tiltag forankrer deres omstillingsplan.

I henhold til taksonomi rapporterer Sanofi om opdelingen af OPEX og CAPEX, hvilket er i overensstemmelse med oplysningskrav ESRS E1-1 stk. 16 litra c (Sanofi, 2024a). Ydermere beskriver de hvorledes omsætningen er opgjort, hvoraf de vurderer, at 100% af omsætningen er bæredygtigt berettiget.

CAPEX

Vedrørende kapitalomkostninger oplyser Sanofi følgende:

(€ million)	2023	2022	2021
Eligible and aligned CAPEX	13	65	N/A
Aligned CAPEX as a % of total CAPEX	0.2 %	2 %	N/A
Aligned CAPEX as a % of eligible CAPEX	0.2 %	7 %	N/A
Eligible and non-aligned CAPEX	8,290	834	N/A
Eligible CAPEX	8,303	899	1,399
Eligible CAPEX as % of total CAPEX	100 %	29 %	20 %
Non-eligible CAPEX	—	2,251	5,433
Total CAPEX Denominator	8,303	3,150	6,832

(Figur 5: Opgørelse af Sanofis CAPEX i 2021-2023 (Sanofi, 2024a))

OPEX

Operationelle omkostninger for Sanofi er ligeledes blevet opgjort, hvoraf det efterfølgende er blevet opdelt på en række områder:

(€ million)	2023	2022	2021
Eligible and aligned OPEX	Alignment not investigated	Alignment not investigated	N/A
Aligned OPEX as % of total OPEX	Alignment not investigated	Alignment not investigated	N/A
Eligible and non-aligned OPEX	Alignment not investigated	Alignment not investigated	N/A
Eligible OPEX	4,673	81	113
Eligible OPEX as % of total OPEX	100 %	2 %	2 %
Non-eligible OPEX	—	5,126	4,518
Total OPEX Denominator	4,673	5,207	4,631

(Figur 6: Opgørelse af Sanofis OPEX i 2021-2023 (Sanofi, 2024a))

Dette er således med til at give en indsigt i hvorledes Sanofi finansierer deres omstillingsplan, hvormed Sanofi opfylder kravene i ESRS E1-1, stk. 16 litra c.

Der er redegjort for de respektive scopes for Sanofi, hvoraf der ydermere er redegjort for deres respektive områder, der har udgjort en betydelig andel af deres udledninger (Sanofi, 2024a). Sanofi oplyser i en begrænset grad om deres potentielle fastlåste drivhusgasemissioner fra nøgleaktiviteter, og hvorledes de påvirker deres mål om reduktion af drivhusgasemissioner samt planer om at

forvalte deres mest drivhusgasintensive aktiviteter (Sanofi, 2024a). Dette er således ikke i en tilstrækkelig grad i overensstemmelse med kravene fastsat i ESRS E1-1, stk. 16 litra d.

I forbindelse med taksonomien er det ligeledes relevant at påpege, at det er påkrævet af Sanofi at redegøre for deres eventuelle planer, som Sanofi har om tilpasning til eller modvirkning af klimaændringer. Dette er således forbundet med at rapportere, hvorledes deres taksonomiske områder ændres med deres omstillingsplan, som samtidigt skal afstemmes med ESRS E1-1 stk. 16 litra e, men også de kriterier, der er fastsat i EU Kommissionens delegerede forordning 2021/2139. Det anskues således, at Sanofi opfylder kravene nedsat i ESRS E1-1 stk 16 litra e, i relation til deres mål og planer (Sanofi, 2024a).

Af Sanofis bæredygtighedsrapport fremgår det ikke som værende relevant for Sanofi at rapportere de taksonomiske informationer vedrørende kul-, olie- og gasrelaterede økonomiske aktiviteter og er således i overensstemmelse med ESRS E1-1 stk. 16 litra f (Sanofi, 2024a). Det fremgår desuden ikke, om Sanofi er udelukket fra Paristilpassede EU-benchmarks, som er et krav for at opfylde ESRS E1-1 stk. 16, litra g (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b). Således kan dette krav ikke anses som værende opfyldt.

Det oplyses af Sanofi, at deres bæredygtighedsstrategi, som er et delkomponent af den samlede ESG strategi, er koordineret med den overordnede forretningsstrategi og herudover også den finansielle planlægning, som deres taksonomi demonstrerede (Sanofi, 2024a). Herudover oplyses det at de relevante administrations-, ledelses- og tilsynsorganer har godkendt denne omstillingsplan samt dertilhørende risikofelter (Sanofi, 2024a). Hermed er kravene jævnfør oplysningskrav ESRS E1-1 stk. 16 litra h og litra i opfyldt.

Endvidere rapporterer Sanofi om de fremskridt, som deres omstillingsplan har haft, samt hvorledes nye samarbejdsaftaler og alliancer dannes, som er med til at opfylde ESRS E1-1, stk. 16 litra j (Sanofi, 2024a).

Eftersom Sanofi rapporterer om hvorledes deres omstillingsplan er organiseret, så er ESRS E1-1 stk. 17 ikke relevant at rapportere (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b)

I forhold til det generelle formål jævnfør ESRS E1 stk. 15, gør Sanofi det delvist muligt at forstå deres tidligere, nuværende og fremtidige modvirknings indsats. Sanofi oplyser derimod ikke i en tilstrækkelig grad om deres tiltag og den overordnede forenelighed med Parisaftalen samt målet om

fuldstændig klimaneutralitet i 2050 (Sanofi, 2024a). Det vurderes således, at Sanofi ikke opfylder kravene, jævnfør oplysningskrav ESRS E1-1 stk. 15.

AstraZeneca

AstraZeneca oplyser i deres bæredygtighedsrapport, at de på kort sigt har forskellige delmål, i henhold til deres overordnede reduktionsmål:

- 98 % reduktion i scope 1 og 2 GHG udledninger i 2026 i forhold til 2015.
- En overgang til elbiler i deres bilpark ved udgangen af 2025
- Anvende 100 % vedvarende energi til elektricitet og varme ved udgangen af 2025
- 95 % af deres leverandører for købte varer samt services og kapital, 50 % af deres leverandører for opadgående transport og distribution samt forretningsrejser, skal have science-based targets i 2025 (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca oplyser ligeledes om deres mål på længere sigt, i henhold til deres generelle omstillingsplan:

- 50 % reduktion i samlede scope 3 GHG udledninger i 2030, og 90 % reduktion i 2045 sammenlignet med deres basisår 2019.
- CO₂e negativ for alle resterende udledninger fra 2030 og science-based nul udledning i 2045 (AstraZeneca, 2024b).

Det fremgår af AstraZenecas bæredygtighedsrapport, hvordan deres omstillingsplan er mere sammensat, hvoraf der oplyses en række informationer, som er med til at dokumentere den omstillingsplan, som AstraZeneca tilsigter (AstraZeneca, 2024a). Dette er i overensstemmelse med ESRS E1-1-1, stk. 16 litra a, som påkræver beskrivelsen af virksomhedens omstillingsplan. I AstraZenecas bæredygtighedsårsrapport fremgår deres ambitioner og opnåede mål vedrørende miljømæssige forhold (AstraZeneca, 2024b). Der er ydermere rapporteret om deres respektive foranstaltninger, som også korrigeres af oplysningskrav E1-3. Således er ESRS E1-1 stk. 16 litra b ikke opfyldt på trods af, at AstraZeneca rapporterer om deres dekarboniseringstiltag og hvorledes de påvirker allerede etablerede forretningsområder. Dette er grundet, at AstraZeneca ikke i en tilstrækkelig grad oplyser om foranstaltningerne til modvirkning af klimaændringer med henvisning til målene om drivhusgasemissioner.

Jævnfør ESRS E1-1, stk. 16 litra c rapporterer AstraZeneca om deres taksonomiske informationer. Ifølge AstraZeneca er 100% af deres omsætning i 2023 vurderet som Taxonomi eligible mod 0% i 2022. Dette skyldes, at sidste år var deres forretningsaktivitet vedrørende medicinalprodukter ikke dækket af EU Taxonomi (AstraZeneca, 2024a).

Taxonomy eligibility and alignment

	Revenue				Capex				Opex			
	2023		2022		2023		2022		2023		2022	
	\$m	%	\$m	%	\$m	%	\$m	%	\$m	%	\$m	%
Taxonomy-aligned activities												
No activities were assessed as Taxonomy-aligned												
Taxonomy-eligible but not Taxonomy-aligned												
1.2 Manufacture of medicinal products	45,811	100	n/a	n/a	65	n/a			96	n/a		
6.5 Transport by motorbikes, passenger cars and light commercial vehicles					4	2			–	–		
7.1 Construction of new buildings					6	8			–	–		
7.2 Renovation of existing buildings					4,918	2	3,519	2	11,380	–	10,076	–
7.7 Acquisition and ownership of buildings					5	–			3	2		
8.1 Data processing, hosting and related activities					1	1			–	–		
8.2 Computer programming, consultancy and related activities					–	1			–	–		

(Figur 7: AstraZenecas taksonomiske rapportering (AstraZeneca, 2024a))

Det er oplyst af AstraZeneca, at deres potentielt fastlåste drivhusgasemissioner fra virksomhedens vigtigste aktiver og produkter er opdelt på både kvantitative og kvalitative oplysninger. Dette eksemplificeres i dokumentationen for de respektive scopes, såvel som uddybende information fundet i deres data annex (AstraZeneca, 2024b). På trods af dette anskues det, at AstraZeneca ikke opfylder oplysningskravene i ESRS E1-1, stk. 16 litra d.

I relation til dertilhørende taksonomiske oplysninger er det ligeledes påkrævet at rapportere om aktiviteter tilpasning til at blive anset som berettiget. Eftersom AstraZeneca rapporterer om udviklingen af deres taksonomiske oplysninger, herunder hvad der er inkluderet og fremtidigt vil blive anset som inkluderet, kan det anskues som tilstrækkeligt dokumenteret for ESRS E1-1 stk. 16 litra e (AstraZeneca, 2024a).

Det er ikke anskuet af AstraZeneca rapporterer CapEx-beløb, der vedrører kul-, olie- og gasrelaterede økonomiske aktiviteter. Dette er således antaget at være i overensstemmelse med ESRS E1-1, stk. 16 litra f, i og med det ikke vurderes at være relevant for AstraZenecas forretningsmodel (AstraZeneca, 2024a). Derudover anses det ikke at AstraZeneca er udelukket fra Paristilpassede EU-benchmarks, om end det skal rapporteres uanset om AstraZeneca er eller ej. Dette fremgår af ESRS E1-1 stk. 16 litra g, hvoraf AstraZeneca ikke opfylder dette krav (AstraZeneca, 2024a).

Omstillingsplanen for AstraZeneca oplyses som værende integreret i den generelle virksomhedsstrategi samt værende en essentiel del af deres finansielle planlægning (AstraZeneca, 2024a). På baggrund af deres incitamentsordninger anses dette som værende tilstrækkeligt redegjort, udover den yderligere dokumentation af deres strategiske mål og hvorledes ledelsen anses som værende et essentielt komponent for at fastsætte strategiske mål med et bæredygtigt perspektiv (AstraZeneca, 2024a). Ydermere er de taksonomiske oplysninger, der er redegjort for også med til at illustrere hvorledes bæredygtigheden inkluderes i den finansielle planlægning af virksomhedens forretningsaktiviteter (AstraZeneca, 2024a). Det kan således anskues, at AstraZeneca rapporterer opfyldende på baggrund af ESRS E1-1, stk. 16 litra h.

Eftersom de relevante administrations-, ledelses- og tilsynsorganer ikke kun har et incitament til at opfylde målene, men ligeledes er tæt forbundet til disse mål, så er deres dokumenterede accept tydeligt bevist. Dette betyder at ESRS E1-1 stk. 16 litra i er opfyldt.

Oplysninger vedrørende ESRS E1-1 stk. 16 litra j er også dokumenteret i deres data annex, hvoraf AstraZeneca oplyser følgende:

Focus area: Ambition Zero Carbon

Target	Year	Progress	Status
Reduce absolute Scope 1 and 2 greenhouse gas (GHG) emissions by 98% from 2015 base year.	2026	Reduced Scope 1 and 2 GHG emissions by 67.6% since 2015, a reduction of 420 kilotonnes CO ₂ e.	On plan
100% electric road fleet where technically possible by the end of 2025.	2025	35% of our total road fleet are battery electric vehicles.	On plan
Reduce total energy consumption by 10% from 2015.	2025	Total energy use was 1,511,334 MWh, representing a 17.5% reduction from the 2015 baseline.	On plan
Double energy productivity from 2015.	2025	Energy productivity increased by 103% since 2015.	On plan
100% renewable electricity consumption globally by 2025.	2025	95% of all electricity use came from renewable sources in 2023.	On plan
Reduce absolute Scope 3 GHG emissions 50% by 2030 and 90% by 2045, from a 2019 base year.	2030 & 2045	Total Scope 3 increased by 18.6% from a 2019 baseline and Scope 3 intensity reduced by 24%. Significant increase in use of primary data and suppliers setting SBTs will support future absolute emissions reductions towards 2030 target.	On plan
Increase the share of primary activity data in Scope 3 reporting.	2025	52% of data used to calculate scope 3 came from primary sources.	On plan
95% of our suppliers by spend covering purchased goods and services and capital goods, and 50% of our suppliers by spend covering upstream transportation and distribution and business travel, will have SBTs.	2025	Purchased goods and services and capital goods (categories 1 & 2): 29% Upstream transportation and distribution (category 4): 27% Business travel (category 6): 32%	On plan
Launch a next-generation inhaler to treat asthma and Chronic Obstructive Pulmonary Disease (COPD) containing a near-zero Global Warming Potential (GWP) propellant.	2025	Project milestones achieved include further Phase III investment decisions, a harmonised development programme defined globally, readouts of pivotal studies and initiation of key studies needed to file for regulatory approval.	On plan

(Figur 8: AstraZenecas strategiske rapportering (AstraZeneca, 2024b))

Jævnfør figur 8 kan det observeres de respektive fremskridt, som AstraZeneca har opnået. Dette er tilstrækkeligt dokumenteret til at være opfyldende med ESRS E1-1 stk. 16 litra j.

I forhold til oplysningskravet ESRS E1 stk. 15, gør AstraZeneca gennem deres rapportering det delvist muligt at skabe indsigt i deres tidligere, nuværende og fremtidige strategiske omstillingsplan. Det vurderes at AstraZeneca ikke tilstrækkeligt, oplyser om tiltag og foreneligheden med Parisaftalen samt målet om klimaneutralitet i 2050. Ydermere vurderes det, at AstraZeneca ikke opfylder kravene, jævnfør oplysningskrav ESRS E1-1 stk. 15 tilstrækkeligt.

3.2.1.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-1

Omstillingsplan for modvirkning af klimaændringer

Følgende tabel vil give et overblik over de respektive virksomheders opfyldelse af kravene i relation til strategien, og hvorledes den spiller sammen med en påkrævet omstillingsplan.

ESRS E1-1	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Stk. 14	✓	✓	✓	✓
Stk. 15	X	X	X	X
Stk. 16 litra a	X	X	✓	✓
Stk. 16 litra b	X	X	✓	X
Stk. 16 litra c	✓	X	✓	✓
Stk. 16 litra d	X	X	X	X
Stk. 16 litra e	✓	X	✓	✓
Stk. 16 litra f	✓	X	✓	✓
Stk. 16 litra g	X	X	X	X
Stk. 16 litra h	✓	✓	✓	✓
Stk. 16 litra i	✓	✓	✓	✓
Stk. 16 litra j	X	✓	✓	✓
Stk. 17	✓	✓	✓	✓

(Tabel 3: oversigt over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskravene i ESRS E1-1 vedrørende strategi (egen tilvirkning))

Det fremgår af tabellen, at overordnet set opfylder de respektive virksomheder beskrivelsen af deres omstillingsplan og integrationen med strategien. Der hvor der er markante mangler er de områder, som vedrører andre EU-relaterede reglementer såsom taksonomi. Dette gør, at især Novartis ikke opfylder mange af kravene, eftersom de først rapporterer om det i 2026. For de resterende virksomheder rapporterer de tilstrækkeligt på de respektive krav, hvoraf alle virksomhederne ikke rapporterer vedrørende Paristilpassede EU-benchmarks. På trods af en overordnet beskrivelse af omstillingsplanen så rapporterer de respektive virksomheder ikke tilstrækkeligt til at tilfredsstille det overordnede formål for ESRS E1-1 stk. 15, hvilket kulminerer i en overfladisk forståelse for den strategiske betydning af omstillingsplanen og dens delmål.

3.2.2 Oplysningskrav ESRS 2 SBM-3

Væsentlige virkninger, risici og muligheder og deres samspil med strategi og forretningsmodel.

I forbindelse med deres rapportering af omstillingsplanen skal den rapporterende virksomhed redegøre for de dertilhørende risikofaktorer.

Novo Nordisk

Det oplyses ikke af Novo Nordisk i deres årsrapport, hvorledes deres omstillingsplan er blevet redegjort for i forbindelse til risikofelter. Omend Novo Nordisk rapporterer om generelle risikofelter, herunder hvorledes påvirkning af miljøet ansues som en risiko, redegør de ikke for de respektive underemner. Ydermere, vurderer Novo Nordisk ikke om risikofelterne er en klimarelateret fysisk risiko eller omstillingsrisiko. Dette er således ikke i overensstemmelse med ESRS E1-1 stk. 18. På baggrund af dette er der ydermere ikke dokumenteret modstandsdygtigheden af Novo Nordisks strategi og forretningsmodel i forhold til klimaændringer, hvilket ikke opfylder ESRS E1-1 stk. 19 litra a-c.

Novartis

Novartis oplyser i deres ESG-rapport, under TCFD oplysninger, hvorledes deres omstillingsplan er opsat i forbindelse med identificerede risikofelter. Novartis oplyser generelt om deres identificering af miljømæssige forhold, som en risikofaktor, men også hvorledes dette hænger sammen med deres omstillingsplan. Således er der vurderet til at være tilstrækkeligt rapporteret om tilknyttet risiko ved deres strategi og deres forretningsgange.

Dette betyder endvidere, at det er i overensstemmelse med ESRS E1-1 stk. 18. Herudover er der ligeledes rapporteret om modstandsdygtigheden af deres omstillingsplan, som er i overensstemmelse med ESRS E1-1 stk. 19 litra a-c.

Sanofi

Sanofi oplyser, at hver identificeret risiko er anskuet som værende enten en klimarelateret fysisk risiko eller klimarelateret omstillingsrisiko, hvorledes dette opfylder ESRS E1-1, stk. 18. Ydermere bliver der beskrevet i detaljer, hvorledes de respektive risici er analyseret, hvoraf Sanofi oplyser at de mere dybdegående analyser kan findes på deres hjemmeside eller andre rapporter. Dette er naturligvis ikke medvirkende til at være mere gennemsigtig for regnskabsbrugere, eftersom man skal anskaffe alt den relevante information på tværs af en række rapporter. På trods af at Sanofi rapporterer hvorledes miljømæssige ændringer besidder en markant risiko for Sanofi, så bliver der ikke redegjort for, hvordan dette påvirker modstandsdygtigheden af deres strategi og forretningsmodel. Det fremgår af en separat rapport, der oplyser, hvorledes respektive elementer af deres faktorer kan ændres løbende i takt med eksekveringen af strategien (Sanofi, 2023a). Dette opfylder kravene om rapporteringen af omstillingsplanens modstandsdygtighed, som er påkrævet jævnfør ESRS E1-1 stk. 19 litra a-c.

AstraZeneca

AstraZeneca rapporterer i deres separate TCFD statement for hver identificeret væsentlige klimarelaterede risiko, om den er enten en klimarelateret fysisk risiko eller en omstillings risiko (AstraZeneca, 2024c). Således opfylder AstraZeneca rapporteringskravet ved ESRS E1-1 stk. 18. Ydermere rapporterer AstraZeneca om hvorledes deres omstillingsplan og strategi er modstandsdygtige overfor miljøændringer, hvorfor de opfylder kravene i ESRS E1-1 stk. 19 litra a-c.

3.2.2.1 Delkonklusion ESRS 2 SBM 3

Væsentlige virkninger, risici og muligheder og deres samspil med strategi og forretningsmodel

Det kan konkluderes, at Novartis, Sanofi og AstraZeneca rapporterer tilstrækkeligt om deres identificerede risici, samt hvorledes der er tale om fysiske eller klimarelaterede omstillingsrisici. På trods af placeringen af denne information, i enten deres årsrapport, ESG rapport eller en separat rapport, så er der oplyst i en tilstrækkelig grad af disse tre virksomheder. Det vurderes således, at henholdsvis Novartis, Sanofi og AstraZeneca opfylder oplysningskravene, jævnfør ESRS E1-1 stk. 18.

ESRS 2 SBM-3	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Stk. 18	X	✓	✓	✓
Stk. 19 litra a.	X	✓	✓	✓
Stk. 19 litra b.	X	✓	✓	✓
Stk. 19 litra c.	X	✓	✓	✓

(Tabel 4: Oversigt over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskravene i ESRS 2 SBM-3 (egen tilvirkning))

De tre virksomheder, Novartis, Sanofi og AstraZeneca, beskriver alle modstandsdygtigheden af deres strategi og forretningsmodel i forhold til klimaændringer. Derved opfylder de ligeledes oplysningskravene i ESRS E1-1 stk. 19 litra a-c.

Novo Nordisk oplyser ikke tilstrækkeligt på hverken deres væsentlige klimarelaterede risici eller modstandsdygtigheden af deres omstillingsplan. Novo Nordisk har ligeledes ikke udgivet et TCFD statement og har ikke andetsteds oplyst om kravene jævnfør oplysningskrav henholdsvis ESRS E1-1 stk. 18 og ESRS E1-1 stk. 19 litra a-c.

3.3 Håndtering af virkninger, risici og muligheder

Håndtering af virkninger, risici og muligheder i ESRS E1 er inddelt i oplysningskrav ESRS 2 IRO-1, ESRS E1-2 og E1-3. Herunder vil oplysningskravene analyseres enkeltvis i forhold til de udvalgte virksomheders nuværende rapportering

3.3.1 Oplysningskrav vedrørende ESRS 2 IRO-1

I følgende afsnit vil de udvalgte virksomheder analyseres ud fra deres nuværende rapportering og sammenligne med CSRD oplysningskravet ESRS 2 IRO-1. I henhold til oplysningskravet skal virksomhederne foretage en beskrivelse af processerne til identifikation og vurdering af væsentlige klimarelaterede virkninger, risici og muligheder

Novo Nordisk

Det vurderes, at Novo Nordisk udelukkende opfylder dele af kravene fra ESRS E1 stk. 20, og derfor ikke opfylder oplysningskravet i sin helhed. Novo Nordisk oplyser ikke om påvirkningerne for klimaændringer med fokus på drivhusgasser (Novo Nordisk, 2024a). Derfor opfylder de ikke oplysningskravene efter ESRS E1 stk. 20 litra a.

Novo Nordisk oplyser tilmed om at de vil efterkomme TCFD anbefalingerne, som dermed vil forsikre investorer om, at Novo Nordisk tager klimaændringer alvorligt og arbejder proaktivt for at forstå risici og muligheder for deres forretningsmodel i forbindelse med klimaændringer (Novo Nordisk, 2024a). Novo Nordisk har forsøgt at inkorporere anbefalingerne i deres årsrapport, men har også udgivet en beskrivelse på deres hjemmeside (Novo Nordisk, U.D.). Her skriver de, i henhold til deres risikohåndtering, at risikohåndteringsprocessen styres af topledelsen og er iværksat for at sikre væsentlige risici effektivt identificeres, vurderes og mitigeres, således de ikke negativt påvirker deres evne til at nå deres forretningsmæssige mål. Topledelsen og bestyrelsen revurderer årligt Novo Nordisks strategiske risikoprofil. Novo Nordisk understøtter risikoprocessen, ved at oplyse om at klimarelaterede risici identificeres og vurderes gennem deres risikohåndteringssystem.

Novo Nordisk oplyser dertil, at de, indtil videre, ikke har vurderet, at risici forbundet med klimaændringer hverken på kort sigt eller mellemlang sigt udgør væsentlige risici i forhold til direkte påvirkninger (Novo Nordisk, U.D.).

Det understøtter de i deres 2023 årsrapport, hvor de oplyser at de har ikke har vurderet miljømæssige risici, som værende en af deres key operational risks (Novo Nordisk, 2024a). Novo Nordisk redegør tilmed for, at de væsentlige risici er identificeret, vurderet og mitigeret hos de forskellige forretningsenheder.

I henhold til Novo Nordisks upstream produktion og elementer i deres værdikæde, oplyser de, at der årligt foretages en risikovurdering af samtlige af deres forbrugsvarer og leverandørkombinationer på deres godkendte leverandørliste (Novo Nordisk, 2024a). Denne risikovurdering har til hensigt at øge mulighederne for at mitigere risici i deres værdikæde og dermed være i stand til at kunne prioritere at agere således, udfordringer ved leverandører til produktionen undgås eller minimeres. Risikovurderingen indeholder blandt andet en bedømmelse af risikoen for naturkatastrofer hos de enkelte leverandørers lokationer, som foretages af et eksternt forsikringsselskab. Risikobedømmelsen for naturkatastrofer tager hensyn til eksempelvis oversvømmelser, jordskælv, vindhastighed, tornado, haglstorm og lyn. Derved oplyser Novo Nordisk delvist om de klimarelaterede risici i henhold til ESRS E1 stk. 20 litra b. Her har Novo Nordisk identificeret klimarelaterede farer, men alene opstrøms aktiviteter i værdikæden.

Novo Nordisk oplyser til gengæld ikke om øvrige fysiske klimarelaterede risici, hvorfor oplysningskrav ESRS E1 stk. 20 litra b ikke komplet opfyldes (Novo Nordisk, 2024a). Dertil oplyser Novo Nordisk om de proaktive tiltag der er indført, hvilket både mitigere og gøre Novo Nordisk mere omstillingsparat i henhold til risici ved klimarelaterede scenarier (Novo Nordisk, 2024a). Novo Nordisk opfylder herudover ikke kravene efter oplysningskrav ESRS E1 stk. 20 litra c, grundet de ikke oplyser om deres klimarelaterede omstillingsrisici. Novo Nordisk redegør tilmed ikke for analysen for klimarelaterede scenarier i relation til stk. 20 litra b og c, som er rapporteringskrav efter ESRS E1 stk. 21. Dette skyldes til dels at Novo Nordisk ikke har foretaget en egentlig analyse for klimarelaterede scenarier, men alene en analyse af klimarelaterede fysiske risici i forhold til deres produktion (Novo Nordisk, 2024a).

Novartis

Novartis oplyser, at de er målrettet på at blive carbonneutral i deres egen drift inden 2025 og carbonneutral på tværs af deres værdikæde inden 2030 (Novartis, 2024b). Tilmed er Novartis også målrettet efter at opnå net zero i 2040 på tværs af deres værdikæde. Novartis beskriver dertil risikoen for at målene ikke opnås, enten ikke i tide eller i det hele taget, kan få negative konsekvenser for deres omdømme, drift og aktiepris.

Novartis oplyser dermed om påvirkninger for klimaændringer med fokus på drivhusgasser, jævnfør ESRS E1 stk. 20 litra a, i form af risici ved ikke at kunne nå deres fastsatte klimamål.

Novartis oplyser i deres 2023 årsrapport, under risici, specifikt om klimarelatede risici (Novartis, 2024a). Herunder beskriver Novartis, hvordan følgende risici håndteres. Novartis oplyser om, at de er udsat for en række forskellige klimarelaterede risici, herunder både eksempelvis skærpende regulering, carbon pricing, pris og adgang til kapital og fysiske risici såsom varme, vandmangel og stigende havniveauer (Novartis, 2024a).

Novartis oplyser også om, hvilke fysiske risici, der eksisterer til deres forretning, som følge af klimaforandringer (Novartis, 2024a). Herunder, at nogle af deres produktionsfaciliteter har lokationer i områder, hvor ferskvand er i stigende mangel, på trods af at produktionen afhænger af tilgængeligheden af ferskvand. Derudover har de faciliteter, som har lokationer i områder hvor der er stigende risiko for væsentlig fysisk skade, som følge af stigende grad af voldsomme vejrbegebenheder og/eller stigende havniveau. I de områder, hvor sådanne risici eksisterer, påvirker det ikke kun Novartis egen drift, men ligeledes deres værdikæde. Sådanne risici kan ende med at få ekstreme konsekvenser, såsom dødsfald, afbrydelser i forretningsdriften, ødelagte faciliteter og udfordringer i sundhedssystemer, som benyttes af patienter for at få adgang til Novartis' medicin. Novartis oplyser dermed om virksomhedens klimarelaterede fysiske risici jævnfør ESRS E1 stk. 20 litra b.

De skriver dertil, at klimaforandringer i forvejen har, og potentielt i fremtiden vil, resultere i nye regulatoriske krav sammen med hurtigt stigende samfundsmæssige forventninger (Novartis, 2024a). For at imødekomme dette, skriver Novartis, at de kan være nødsaget til at investere yderligere i teknologi, således at de kan reducere deres energiforbrug, vandforbrug, og udledning (Novartis, 2024a). Skærpede regulatoriske krav, kan resultere i øgede driftsomkostninger og/eller påvirke dem gennem deres værdikæde. Novartis oplyser derved delvist om omstillingsrisici i relation til klimaændringer, jævnfør oplysningskrav ESRS E1 stk. 20 litra c.

Novartis opfylder ligeledes, som følge af deres TCFD statement oplysningskravene efter ESRS E1 stk. 21, om redegørelse for en underliggende analyse i henhold til ESRS E1 stk. 20 litra b og c (Novartis, 2024b). Heri redegør de også for de enkelte vurderingskriterier, såsom at deres risikovurdering af kort, mellemlang og lang sigt for både henholdsvis fysiske risici og omstillingsrisici.

Sanofi

I deres framework for risikohåndtering nævnes håndtering af klimarelaterede risici sparsomt, men det nævnes at der foretages vurdering af risikoprofiler, herunder trusler og muligheder i relation til klimaforandringer, på en “need basis” (Sanofi, 2023b). De henviser herefter til deres TCFD factsheet (Sanofi, 2023a).

I deres rapport, hvori de redegør for processerne jævnfør TCFD anbefalingerne, oplyser Sanofi om, at de har en robust proces til identifikation og vurdering af risici og nye risici (Sanofi, 2023a).

Risikoen ved "Klimaovergang og fysiske påvirkninger", oplyser Sanofi de tidligere har betragtet som en ny risiko, men i stedet nu betragter som en aktiv risiko (Sanofi, 2023). Den består af underkategorierne: kulstofomkostninger, mangel på råvarer, vandstress, interessentpres, forstyrrelser i forsyningskæden, ekstreme vejrforhold, energieffektivitet og miljødesign.

Sanofi har i deres TCFD-rapport udarbejdet et skema, der giver et overblik over deres identificerede klimarelaterede muligheder og risici (Sanofi, 2023). De forskellige risici og muligheder er samtidig vurderet ud fra en række forskellige parametre:

Summary of TCFD-related Risks and Opportunities						
The following table summarises the climate-related risks and opportunities identified by Sanofi within this document. Section 3 provides more detail on each topic and links for further reading where appropriate.						
	Importance for Sanofi	Scenario	Likelihood	Velocity	Category	2030 Financial impact
Risks						
Carbon Taxation	High	1.5°C 4°C	Likely	Rapid	Transition	High (1.5°C) Medium (4°C)
Raw Materials Scarcity	High	1.5°C 4°C	Likely	Rapid	Physical & Transition	High (1.5°C) Medium (4°C)
Water Stress	High	1.5°C 4°C	Certain	Rapid	Physical & Transition	Low (1.5°C) Low (4°C)
Stakeholder Pressure	High	1.5°C	Certain	Rapid	Transition	Medium (1,5°C)
Logistics Disruption	High	4°C	Certain	Rapid	Physical	High (4°C)
Health Systems Disruption	High	4°C	Possible	Slow	Transition	High (4°C)
Opportunities						
Energy Management	High	1.5°C	Likely	Rapid	Transition	Costs savings: Medium (1,5°C)
Eco-design	Medium	1.5°C	Likely	Medium	Transition	Annual Revenue: Medium (1,5°C) Costs savings: Medium (1,5°C)
Health & Environment	Medium	4°C	Likely	Slow	Physical	Annual Revenue: Medium (4°C) Costs: Low (4°C)

(Figur 9: Overblik over Sanofis TCFD-relaterede muligheder og risici (Sanofi, 2023a))

Hver af de klimarelaterede risici og muligheder er vurderet ud fra tidshorisont og 2030 finansiel påvirkning. De uddybes inden for hvert vurderingsparameter i deres TCFD-rapport.

I deres 2023 årsrapport oplyser Sanofi om, at klimaforandringer som følge af øgede koncentrationer af kuldioxid og andre drivhusgasser i atmosfæren kan udgøre risici for Sanofis aktiviteter (Sanofi, 2023). Sanofi oplyser, at dette inkluderer en ugunstig påvirkning af globale temperaturer, vejrforhold og hyppigheden samt alvoren af ekstreme vejrforhold og naturkatastrofer. Sanofi oplyser dermed om påvirkningerne for klimaændringer i deres TCFD-rapport og jævnfør kravene i oplysningskrav ESRS E1 stk. 20 litra a (Sanofi, 2023).

Naturkatastrofer og ekstreme vejrforhold, såsom orkaner, tornadoer, jordskælv, skovbrande eller oversvømmelser, kan udgøre fysiske risici for Sanofis faciliteter og forstyrre driften af Sanofis forsyningskæde (Sanofi, 2023). Sanofi fremhæver, at konsekvenserne af de skiftende klimaforhold for vandressourcerne kan resultere i vandmangel. Dette begrænser Sanofis evne til at få adgang til tilstrækkeligt rent vand af høj kvalitet på visse lokaliteter, hvilket potentielt kan øge driftsomkostningerne. Sanofi opfylder dermed oplysningskravene i ESRS E1 stk. 20 litra b om virksomhedens klimarelaterede fysiske risici.

Desuden påpeger Sanofi, at bekymringer over klimaforandringer kan føre til nye eller yderligere juridiske eller reguleringsmæssige krav (Sanofi, 2024b). Disse er designet til at reducere drivhusgasemissioner og/eller mildne virkningerne af klimaforandringerne på miljøet. Sanofi advarer om, at hvis sådanne love eller reguleringer er strengere end de nuværende juridiske eller reguleringsmæssige forpligtelser, kan det resultere i forstyrrelser eller en stigning i omkostningerne forbundet med indkøb, produktion og distribution af Sanofis produkter. Dette kan potentielt påvirke Sanofis forretning, driftsresultater eller finansielle tilstand negativt. Sanofi opfylder dermed ligeledes oplysningskravene, jævnfør ESRS E1 stk. 20 litra c, vedrørende klimarelaterede omstillingrisici.

Det vurderes tilmed, at Sanofi opfylder oplysningskravene jævnfør ESRS E1 stk. 21, vedrørende den underliggende analyse. Sanofi beskriver i deres TCFD-rapport processen og vurderingsparametrene, herunder en kort, mellemlang og langsigtet tidshorisont for deres fysiske risici og omstillingsrisici (Sanofi, 2023).

AstraZeneca

AstraZeneca oplyser i deres årsrapport og bæredygtighedsrapport ikke om påvirkninger for klimaændringer med fokus på drivhusgasser efter oplysningskravene i ESRS E1 stk. 20 litra a (AstraZeneca, 2024a) og (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca oplyser derimod i deres TCFD-rapport om at klimarelaterede fysiske påvirkninger af klimaændringer, såsom øget behov til produktions nedkøling på baggrund af temperaturstigninger, ekstreme vejrforhold, som skybrud og stærke vinde, og mangel på vandforsyning kan påvirke modstandsdygtigheden af AstraZenecas drift og forsyningskæde (AstraZeneca, 2024c). AstraZeneca oplyser dertil risikoen for at manglende proaktiv håndtering af de fysiske risici, forbundet med klimaforandringer, kan påvirke modstandsdygtigheden af AstraZenecas drift og værdikæde. De oplyser dertil at det kan resultere i forsyningsafbrydelser, tab af lager og negativ indvirkning på deres økonomiske resultater. Det vurderes dermed at AstraZeneca opfylder kravene, jævnfør oplysningskravene ESRS E1 stk. 20 litra b, vedrørende fysiske klimarelaterede risici.

Ydermere, i henhold til påvirkning, oplyser AstraZeneca, at investorer fokuserer i stigende grad på miljømæssige forhold (AstraZeneca, 2024a). AstraZeneca understreger dertil behovet for at kvantificere påvirkningen af specifikke miljømæssige forhold og offentliggøre deres strategi, mål og præstationer. Dertil skriver AstraZeneca at en manglende maksimering af deres miljømæssige bæredygtighed kunne udsætte dem for øget reguleringsrisiko og dermed sætte dem i en større kommerciel ulempe i forhold til konkurrenterne på markedet (AstraZeneca, 2024b). Dette kan derfor negativt påvirke AstraZenecas økonomiske resultater og medføre negativt omdømme. AstraZeneca oplyser herved om de omstillingsrisici de har i forbindelse med klimaændringer. Dermed opfylder de også kravene, jævnfør ESRS E1 stk. 20 litra c, vedrørende klimarelaterede omstillingsrisici.

I henhold til kravene jævnfør oplysningskrav ESRS E1 stk. 21, om redegørelse af den underliggende analyse af klimascenarier, opfylder AstraZeneca dem. AstraZeneca beskriver de underliggende vurderingsparametre for analysen, herunder inklusionen af kort, mellemlang og langsigtet tidshorisont, for både deres fysiske risici og omstillingsrisici (AstraZeneca, 2024c).

3.3.1.1 Delkonklusion oplysningskrav ESRS 2 IRO-1

Følgende tabel viser et overblik over, hvilke oplysningskrav fra ESRS 2 IRO-1 vedrørende beskrivelse af processerne til identifikation og vurdering af væsentlige klimarelaterede virkninger, risici og muligheder, der er opfyldt for de udvalgte virksomheders nuværende rapportering:

ESRS 2 IRO-1	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Stk. 20 litra a.	X	✓	✓	X
Stk. 20 litra b.	X	✓	✓	✓
Stk. 20 litra c.	X	X	✓	✓
Stk. 21	X	✓	✓	✓

(Tabel 5: oversigt over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskravene i ESRS 2 IRO-1 (egen tilvirkning))

Det kan således aflæses, at de fire virksomheders rapportering udføres forskelligt, omend der oplyses tilstrækkeligt for nogle af virksomhederne. Dette observeres især ved Novartis, Sanofi og AstraZeneca, som tilnærmelsesvist rapporterer tilstrækkeligt på alle krav, mens Novo Nordisk ikke rapporterer tilfredsstillende på alle kravene fastsat i ESRS 2 IRO-1.

3.3.2 Oplysningskrav E1-2

Politikker vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer

I følgende afsnit vil de udvalgte virksomheder analyseres ud fra deres nuværende rapportering og sammenlignes med CSRD oplysningskravet ESRS E1-2. Hovedformålet med oplysningskravet er, at virksomheder, der efterlever kravet, skal beskrive deres politikker vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

Novo Nordisk

Det fremgår hverken fra Novo Nordisks årsrapport eller TCFD-oplysninger på deres hjemmeside, at de redegør for deres politikker for styring af deres modvirkning og tilpasning til klimaændringer (Novo Nordisk, 2024a) og (Novo Nordisk, U.D.).

Dette er således modstridende med de krav, der er fastsat i ESRS E1-2, stk. 24, hvoraf det påkræves af Novo Nordisk at rapportere om deres politikker vedrørende styring af væsentlige risici og muligheder. Ydermere oplyser Novo Nordisk ikke i deres årsrapport eller TCFD-oplysninger, om deres relevante politikker tager sigte på en række områder, herunder modvirkning og tilpasning til klimaændringer, jævnfør oplysningskravene (Novo Nordisk, 2024a) og (Novo Nordisk, U.D.). Dette er således modstridende med ESRS E1-2 stk. 25 litra a-e. Derfor opfyldes de generelle krav og formål, jævnfør ESRS E1-2 stk. 22 og 23 heller ikke.

Novartis

Novartis oplyser i deres TCFD statement, som en del af deres ESG-rapport, om ESG-relaterede risici, herunder klimaforandringer, at de i stigende grad er opmærksomme på, at ud over finansielle resultater, bliver virksomheder bedømt ud fra deres præstationer på en række miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige områder (Novartis, 2024b).

Det fremgår endvidere af Novartis' ESG-rapport under TCFD, at Novartis rapporterer om deres respektive klimarelaterede risici og hvorledes der er implementeret respektive politikker til at håndtere dem. (Novartis, 2024b). Dette inkluderer især oplysninger om, hvorledes de forsøger at modvirke klimapåvirkningen og i en mindre grad deres reelle tilpasning heraf. Dette oplyser Novartis i form af deres "risk treatment" til hvert af deres væsentlige identificerede klimarelaterede risici (Novartis, 2024b). Således opfylder Novartis oplysningskravene jævnfør ESRS E1-2 stk. 24, eftersom de oplyser om deres respektive politikker for at styre sine væsentlige virkninger, risici og muligheder. Ydermere, på baggrund af de identificerede risici og muligheder samt deres detaljer, oplyser Novartis tilfredsstillende om hver af de omtalte ESRS E1-2 stk. 25 litra a-d (Novartis, 2024b). I henhold til ESRS E1-2 stk. 25 litra e er der ikke tilstrækkeligt offentlig tilgængelig information til at vurdere hvorledes kravet vedrørende oplysning om øvrige væsentlige områder er opfyldt. Novartis opfylder dermed også de generelle formål og krav jævnfør ESRS E1 stk. 22 og 23.

Sanofi

Det fremgår af Sanofis ESG-rapport, under "Exposure to climate risks and opportunities", at Sanofi rapporterer om deres respektive klimarelaterede risici og hvorledes der er implementeret respektive politikker til at håndtere dem (Sanofi, 2024a). Dette inkluderer især oplysninger om, hvorledes de forsøger at modvirke klimapåvirkningen og i en mindre grad deres reelle tilpasning heraf. Dette oplyser Sanofi til hvert af deres væsentlige identificerede klimarelaterede risici.

Således opfylder Sanofi oplysningskravene jævnfør ESRS E1-2 stk. 24, eftersom de oplyser om deres respektive politikker for at styre sine væsentlige virkninger, risici og muligheder. Ydermere, på baggrund af de identificerede risici og muligheder samt deres detaljer, oplyser Sanofi tilfredsstillende om hver af de omtalte ESRS E1-2 stk. 25 litra a-d (Sanofi, 2024a). I henhold til ESRS E1-2 stk. 25 litra e er der ikke tilstrækkeligt offentlig tilgængelig information til at vurdere hvorledes kravet vedrørende oplysning om øvrige væsentlige områder er opfyldt (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b).

Sanofi oplyser om politikker til at kontrollere deres væsentlige påvirkninger, risici og muligheder i forhold til modvirkning og tilpasning til klimaændringer, som følger ESRS E1 stk. 22 (Sanofi, 2023a). Det vurderes tilmed, at Sanofi i deres ESG-rapport gør det til en tilstrækkelig grad muligt at forstå, hvilke politikker virksomheden har vedrørende identificering, vurdering og mindske deres væsentlige påvirkninger, risici og muligheder i forhold til modvirkning og adaption til klimaændringer i henhold til ESRS E1 stk. 23 (Sanofi, 2024a).

AstraZeneca

Det fremgår af AstraZenecas TCFD-rapport, at de har identificeret fysisk risiko og omstillingsrisiko, og har udarbejdet en “how it’s managed”-plan (AstraZeneca, 2024c). Planen fungerer som en overordnet politik for, hvordan de specifikke risici styres. Dermed opfylder AstraZeneca oplysningskravene jævnfør ESRS E1-2 stk. 24, som kræver oplysning om politikker, der er indført for at styre sine væsentlige virkninger, risici og muligheder.

AstraZeneca opfylder i samme ombæring oplysningskravene vedrørende områderne jævnfør ESRS E1-2 stk. 25 litra a-d (AstraZeneca, 2024c). Det opfyldes ved, at AstraZeneca har vurderet risici inden for hvert af områderne og samtidig oplyser om deres politikker vedrørende risici inden for hvert af områderne. I henhold til ESRS E1-2 stk. 25 litra e, der påkræver virksomheden, skal oplyse om andre væsentlige områder, oplyser AstraZeneca om øvrige områder. Det er til gengæld ikke muligt, grundet begrænset offentlig tilgængelig information, at vurdere hvorvidt samtlige relevante væsentlige er oplyst om (AstraZeneca, 2024b) og (AstraZeneca, 2024a).

Generelt opfylder AstraZeneca dermed også de overordnede oplysningskrav og formål, jævnfør ESRS E1-2 stk. 22 og 23. AstraZeneca gør det gennem deres opstillede tabel i deres, og efterfølgende yderligere uddybning, muligt at forstå de politikker, virksomheden har for at styre deres væsentlige klimarelaterede virkninger, risici og muligheder (AstraZeneca, 2024c).

3.3.2.1 Delkonklusion oplysningskrav ESRS E1-2

Følgende tabel viser et overblik over hvilke oplysningskrav fra ESRS E1-2, vedrørende politikker angående modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, der er opfyldt for de udvalgte virksomheders nuværende rapportering:

ESRS E1-2	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Stk. 22	X	✓	✓	✓
Stk. 23	X	✓	✓	✓
Stk. 24	X	✓	✓	✓
Stk. 25 litra a	X	✓	✓	✓
Stk. 25 litra b	X	✓	✓	✓
Stk. 25 litra c	X	✓	✓	✓
Stk. 25 litra d	X	✓	✓	✓
Stk. 25 litra e	X	X	X	X

(Tabel 6: oversigt over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskravene i ESRS E1-2 (egen tilvirkning))

Det kan således observeres, at Novartis, Sanofi og AstraZeneca rapporterer på et sammenligneligt grundlag, eftersom de alle 3 næsten opfylder alle kravene fastsat i ESRS E1-2. Derimod rapporterer Novo Nordisk ikke tilstrækkeligt på alle de fastsatte rapporteringskrav, hvormed man ikke får en indsigt i deres politikker vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

3.3.3 Oplysningskrav E1-3

Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med klimaforandringspolitikker

I følgende afsnit vil virksomhederne analyseres ud fra deres nuværende rapportering i forhold til CSRD oplysningskravet ESRS E1-3. Hovedformålet med oplysningskravet er, at virksomheder skal oplyse om deres specifikke foranstaltninger og allokerede ressourcer i forbindelse med deres politikker og strategi angående klimaforandringer.

Novo Nordisk

Det vurderes at Novo Nordisk ikke opfylder kravene i oplysningskrav E1-3, eftersom de ikke rapporterer om de specifikke foranstaltninger og allokerede ressourcer i forhold til deres politikker og strategier vedrørende klimaforandringer (Novo Nordisk, 2024a) og (Novo Nordisk, U.D.). Derfor opfylder Novo Nordisk heller ikke kravene jævnfør ESRS E1-3 stk. 26-29.

Novartis

Novartis oplyser i deres ESG-rapport, at de har allokeret 25,5 millioner dollars i 2023 til at mindske forbruget af naturressourcer, forbedre energieffektiviteten og adoptere vedvarende energikilder i deres aktiviteter (Novartis, 2024b). Derved oplyser Novartis generelt om ressourceallokering til nedsættelse af drivhusgasemissioner, men ikke tilstrækkeligt om foranstaltninger.

Det vurderes, at Novartis ikke opfylder kravene i oplysningskrav E1-3, eftersom de ikke rapporterer tilstrækkeligt om de specifikke foranstaltninger og allokerede ressourcer i forhold til deres politikker og strategier vedrørende klimaforandringer (Novartis, 2024a) og (Novartis, 2024b). Derfor opfylder Novartis heller ikke kravene, jævnfør ESRS E1-3 stk. 26-29.

Sanofi

Sanofi oplyser om en række klimarelaterede foranstaltninger i deres ESG-rapport (Sanofi, 2024a). Foranstaltningerne og modvirkningerne er udarbejdet på baggrund af identificerede klimarisici. Sanofi beskriver deres foranstaltninger i sådan en grad, at der opnås en forståelse af deres væsentlige identificerede klimarisici samt hvilke tiltag der er enten er tiltænkt eller påbegyndt for at modvirke de risici.

Sanofi oplyser derimod ikke i en tilstrækkelig grad om de allokerede ressourcer (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b). Det vurderes derfor ikke, at Sanofi i en tilstrækkelig grad opfylder oplysningskravene i ESRS E1-3 stk. 28 og tilmed opfylder oplysningskravene jævnfør ESRS E1-3 stk. 29 litra a-c.

Dermed vurderes det, at Sanofi ikke i en tilstrækkelig grad oplyser om kravene jævnfør ESRS E1-3 stk. 27, vedrørende formålet om oplysning af de vigtigste foranstaltninger og tilpasninger for at nå deres klimarelaterede politikker og mål. Det skyldes, at Sanofi ikke opfylder de øvrige kriterier i oplysningskravene. Sanofi oplyser generelt om en række foranstaltninger, men i en begrænset grad om, hvor meget de relaterer sig til deres direkte overordnede klimapolitikker og mål, samt allokerede ressourcer. Det vurderes derfor også, at Sanofi ikke opfylder de generelle krav, jævnfør ESRS E1-2 stk. 26.

AstraZeneca

AstraZeneca oplyser generelt om politikker for styring af risici, men i en begrænset grad om foranstaltninger (AstraZeneca, 2024c).

AstraZeneca oplyser, at de har allokeret 400 millioner dollars til naturbaserede løsninger såsom deres AZ forest initiativ (AstraZeneca, 2024b). Ydermere eksemplificeres dette i form af 25,5 millioner dollars, som er relateret til deres reduktion af udledninger. Dermed oplyser AstraZeneca generelt om deres klimarelaterede ressourceallokering, hvorimod de ikke oplyser om deres ressourceallokering for deres specifikke foranstaltninger.

Det vurderes at AstraZeneca ikke opfylder kravene i oplysningskrav ESRS E1-3, eftersom de ikke rapporterer om de specifikke foranstaltninger og allokerede ressourcer i forhold til deres politikker og strategier vedrørende klimaforandringer (AstraZeneca, 2024a), (AstraZeneca, 2024b) og (AstraZeneca, 2024c). Derfor opfylder AstraZeneca heller ikke kravene, jævnfør ESRS E1-3 stk. 26-29.

3.3.3.1 Delkonklusion håndtering af risici

Følgende tabel viser et overblik over, hvilke oplysningskrav fra ESRS E1-3, vedrørende foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med klimaforandringspolitikker, som de udvalgte virksomheders rapporter på nuværende tidspunkt følger:

ESRS E1-3	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Stk. 26	X	X	X	X
Stk. 27	X	X	X	X
Stk. 28	X	X	X	X
Stk. 29 litra a.	X	X	X	X
Stk. 29 litra b.	X	X	X	X
Stk. 29 litra c.	X	X	X	X

(Tabel 7: oversigt over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskravene i ESRS E1-3 (egen tilvirkning))

Det fremgår af tabel 7, at ingen af de fire udvalgte virksomheder rapporterer tilstrækkeligt efter kravene fremsat i ESRS E1-3.

3.4 Parametre og mål

Parametre og mål er inddelt i oplysningskravene E1-4 - E1-9. Herunder vil oplysningskravene analyseres enkeltvis i forhold til de udvalgte virksomheders nuværende rapportering

3.4.1 Oplysningskrav E1-4

Mål vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimæændringer

I følgende afsnit vil de udvalgte virksomheder analyseres ud fra de oplysninger de rapporterer i 2024, i henhold til oplysningskravet ESRS E1-4. Hovedformålet med oplysningskravet er, at virksomheder skal oplyse om deres fastsatte klimarelaterede mål.

Novo Nordisk

Novo Nordisk rapporterer efter kravene i ESRS E1-4 stk. 30, eftersom de har offentliggjort deres fastsatte mål, der er relateret til klimaforandringer (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk rapporterer efter kravene i ESRS E1-4 stk. 33, eftersom de har sat et mål for reduktion af drivhusgasudledninger samt udbredelse af vedvarende energi (Novo Nordisk, 2024a). Novo Nordisk har endnu ikke rapporteret om håndtering af væsentlige klimarelaterede virkninger, risici og muligheder, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-4 stk. 33 (Novo Nordisk, 2024a) (Novo Nordisk, U.D.). Derimod oplyser Novo Nordisk, at de fremover vil implementere sådanne undersøgelser.

Det vurderes at Novo Nordisk opfylder kravene i ESRS E1-4 stk. 34 litra a, da de oplyser deres mål for reduktion af drivhusgasudledninger, som en procentdel af udledningerne for henholdsvis den samlede værdikæde samt aktiviteter og transport (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk opfylder kravene i ESRS E1-4 stk. 34 litra b, hvor deres mål for reduktion af drivhusgasudledninger er kombineret for henholdsvis scope 1, 2 og 3 (Novo Nordisk, 2024a). Derimod har Novo Nordisk ikke oplyst et yderligere specificeret delmål for de enkelte scopes, men det vurderes, at de fortsat opfylder kravene, eftersom deres mål for reduktion af drivhusgasudledninger er baseret på net zero, hvorfor det må antages, at målene for de enkelte scopes er 100 % (Novo Nordisk, 2024a). Hertil rapporterer Novo Nordisk deres reduktionsmål i bruttomål, hvor der ikke medtages drivhusgasoptagning som CO₂-kreditter eller undgåede udledninger, hvilket er i overensstemmelse med ESRS E1-4 stk. 34 litra b (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk har ikke offentliggjort deres nuværende basisår og referenceværdi for deres reduktionsmål, som er krævet af ESRS E1-4 stk. 34 litra c, hvorfor de ikke rapporterer efter kravene (Novo Nordisk, 2024a). Novo Nordisk har oplyst om to målværdier for 2030 i forhold til deres mål om reduktion af drivhusgasudledninger, hvorfor det vurderes ESRS E1-4 stk. 34 litra d er opfyldt (Novo Nordisk, 2024a). Til gengæld er målværdierne kun gældende for delmålene ved henholdsvis udledninger fra aktiviteter og transport samt andelen af vedvarende energi.

Novo Nordisk har under deres afsnit “Sustainability frameworks and performance” angivet, at de har anvendt SBTi standarden, hvor deres 2030 mål er i overensstemmelse med målet om, at begrænse den globale opvarmning til maksimalt 1,5 grader (Novo Nordisk, 2024a). Det opfylder kravene om oplysning af, hvorvidt deres mål er videnskabeligt baseret, jævnfør ESRS E1-4 stk. 34 litra e. Hertil vil Novo Nordisk arbejde på at have net zero udledninger i 2045, hvor deres mål er, at det skal være i overensstemmelse med kravene fra SBTi. Novo Nordisk har endnu ikke indarbejdet klima- og politikscenarier, som er et krav i ESRS E1-4 stk. 34 litra e, hvor deres beregning skal tage forbehold for eksempelvis stigende omsætning og ændringer i efterspørgsel (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk har i begrænset omfang beskrevet deres forventede dekarboniseringstiltag samt kvantitative bidrag til at opnå deres reduktionsmål for drivhusgasudledninger, som er et krav ifølge ESRS E1-4 stk. 34 litra f (Novo Nordisk, 2024a). Novo Nordisk beskriver kort, et par enkelte tiltag i forhold til nye teknologier, men der mangler en detaljeret beskrivelse af deres dekarboniseringstiltag, de samlede kvantitative bidrag samt hvilke reelle tiltag de har til modvirkning af klimaændringer (Novo Nordisk, 2024a).

Det vurderes derfor, at Novo Nordisk ikke opfylder formålkravet fra ESRS E1-4 stk. 31, eftersom de kun har rapporteret om deres reduktionsmål, men ikke oplyst om deres politikker til modvirkning og tilpasning af klimaændringer.

Novartis

I Novartis’ bæredygtighedsrapport for 2023 fremgår deres klimarelaterede mål, hvorfor de rapporterer efter kravene i ESRS E1-4 stk. 30 (Novartis, 2024b).

Novartis rapporterede i 2023 i overensstemmelse med ESRS E1-4 stk. 33, eftersom de har oplyst mål for reduktion af drivhusgasudledninger og anvendelse af vedvarende energi (Novartis, 2024b).

Novartis opfylder kravene efter ESRS E1-4 stk. 34 litra a, eftersom de oplyser deres mål for reduktion af drivhusgasudledninger, som en procentdel af udledningerne med udgangspunkt i et basisår, der er 2016 for scope 1 og 2 (Novartis, 2024b). Hertil opfylder Novartis rapporteringskravet ifølge ESRS E1-4 stk. 34 litra b, hvor deres mål både er oplyst separate for scope 1 og 2 og kombineret.

Novartis rapporterer delvist efter kravet i ESRS E1 stk. 34 litra c, hvor de har oplyst deres basisår som værende 2016, for et af deres klimarelaterede mål (Novartis, 2024b). Dette er dog ikke oplyst for begge klimarelaterede mål. I forlængelse af dette, har de ligeledes rapporteret efter kravene i ESRS E1-4 stk. 34 litra d, hvor deres reduktionsmål omfatter målværdier for 2030, som er for at blive CO₂-neutral i hele værdikæden i 2030 (Novartis, 2024b).

Novartis opfylder ikke kravet i ESRS E1-4 stk. 34 litra e. Novartis oplyser, at deres mål for reduktion af drivhusgasudledninger ikke er verificeret af SBTi, men at de har genansøgt, for at få en anerkendelse af SBTi for deres 2030 mål (Novartis, 2024b). Novartis har endnu ikke rapporteret om klima- og politik scenarier for deres mål samt redegjort for, hvordan fremtidige markedsforhold kan påvirke deres mål, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-4 stk. 34 litra e (Novartis, 2024b).

Novartis rapporterer ikke efter kravene i ESRS E1-4 stk. 34 litra f, hvor de skal redegøre for de forventede tiltag mod at mindske udledninger, og tiltagenes samlede kvantitative bidrag til at opnå deres reduktionsmål (Novartis, 2024a) og (Novartis, 2024b). Ifølge Novartis har enkelte tiltag som energieffektivitet, øget anvendelse af vedvarende energi og nye produktionsteknologier medført, at deres scope og 2 udledninger er mindsket i forhold til deres basisår 2016 (Novartis, 2024b). De beskriver ikke, hvilken effekt tiltagene har haft i absolutte mål, men udelukkende at de har haft en indflydelse på reduktionen af scope 1 og 2 udledningerne. Hertil mangler der en redegørelse for de forventede dekarboniseringstiltag og deres kvantitative bidrag til at opnå deres reduktionsmål.

Det vurderes derfor at Novartis ikke rapporterer efter kravet i ESRS E1-4 stk. 31, eftersom de udelukkende har oplyst om deres reduktionsmål, og det er ikke muligt at få en forståelse af, hvordan de understøtter deres politikker vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

Sanofi

Sanofi rapporterer om deres bæredygtige mål, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-4, stk. 30, som fremgår af afsnit 3.2.1 oplysningskrav E1-1 under Sanofi (Sanofi, 2024a).

Sanofi rapporterer i overensstemmelse med ESRS E1-4 stk. 33, eftersom de har sat et mål for reduktion af drivhusgasudledninger samt udbredelse af vedvarende energi (Sanofi, 2024a). De har rapporteret om håndtering af væsentlige klimarelaterede virkninger, risici og muligheder, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-4 stk. 33.

Sanofi rapporterer efter kravet i ESRS E1-4 stk. 34 litra a, eftersom deres mål for reduktion af drivhusgasudledninger er oplyst i procentdel af udledningerne i forhold til et basisår, som er 2019, for scope 1, 2 og 3 (Sanofi, 2024a). Hertil rapporterer de efter kravet i ESRS E1-4 stk. 34 litra b, da de både har offentliggjort deres drivhusgasudledninger kombineret for de tre scopes samt offentliggjort mål for de enkelte scopes.

Sanofi oplyser i deres bæredygtighedsrapport, at deres nuværende basisår er 2019, men redegør ikke for sammenhængen mellem alle Sanofis reduktionsmål (Sanofi, 2024a). Derfor rapporterer Sanofi ikke efter kravene i ESRS E1-4 stk. 34 litra c. Sanofi rapporterer efter kravet i ESRS E1-4 stk. 34 litra d, eftersom deres mål for reduktion af drivhusgasudledninger omfatter målværdier for 2030 (Sanofi, 2024a).

Ifølge Sanofi er både deres ambition om net zero i 2045, og deres mål om at reducere drivhusgasudledninger i 2030 blevet verificeret af SBTi, hvorfor de opfylder kravet i ESRS E1-4 stk. 34 litra e (Sanofi, 2024a). Det fremgår af deres bæredygtighedsrapport, at deres ambitioner stemmer i overensstemmelse med at sikre, at den globale opvarmning kun øges med 1,5 grader.

Sanofi oplyser, hvilke tiltag de har indført for at opnå deres reduktionsmål, hvorimod de ikke oplyser om faktiske dekarboneringstiltag eller medtager en kvantificering af tiltagenes effekter. Hermed rapporterer Sanofi ikke efter kravet i ESRS E1-4 stk. 34 litra f (Sanofi, 2024a).

Det vurderes derfor at Sanofi ikke rapporterer efter kravet i ESRS E1-4 stk. 31, eftersom de kun har oplyst om deres reduktionsmål, og det er ikke muligt at skabe et overblik over hvorledes de understøtter deres politikker vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

AstraZeneca

I AstraZenecas bæredygtighedsrapport fremgår deres klimarelaterede mål, hvorfor de rapporterer efter kravet i ESRS E1-4 stk. 30 (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca rapporterer efter kravet i ESRS E1-4 stk. 33, eftersom de har offentliggjort deres fastsatte mål vedrørende reduktion af drivhusgasudledninger, som indeholder drivhusgasoptag, der efterfølgende modregnes i deres udledninger samt mål for udvide forbruget af vedvarende energi (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca rapporterer deres mål for reduktion af drivhusgasudledninger, som en procentdel af udledningerne i forhold til et basisår, hvorfor de rapporterer efter kravet i ESRS E1-4 stk. 34 litra a (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca rapporterer ikke efter kravet i ESRS E1-4 stk. 34 litra b, på trods af, at de har rapporteret deres mål for de samlede drivhusgasudledninger for scope 1, 2 og 3, og de har yderligere sat separate mål for reduktion af udledninger på de respektive scopes (AstraZeneca, 2024b). AstraZenecas reduktionsmål er ikke opgjort i bruttomål, hvor der medregnes drivhusgasoptag, som ikke er tilladt ifølge ESRS E1-4 stk. 34 litra b (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca har oplyst om deres nuværende basisår, som er 2015, vedrørende mål for scope 1 og 2 udledninger samt 2019 vedrørende mål for scope 3 udledninger (AstraZeneca, 2024b). Derimod rapporter AstraZeneca ikke, hvorledes deres basisår relaterer sig til deres SBTi verificerede reduktionsmål i 2045. AstraZeneca rapporterer således ikke efter kravet i ESRS E1-4 stk. 34 litra c. Deres reduktionsmål omfatter målværdier for 2030, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-4 stk. 34 litra d (AstraZeneca, 2024b).

Ifølge AstraZeneca er deres scope 1, 2 og 3 mål verificeret af SBTi (AstraZeneca, 2024b). Det er et krav ifølge ESRS E1-4 stk. 34 litra e, at virksomheden skal angive, om deres mål for reduktion af drivhusgasser er videnskabeligt baseret. AstraZeneca opfylder dermed kravene, ved at have fået verificering af SBTi og oplyse herom.

Det fremgår ikke af AstraZenecas årsrapport eller bæredygtighedsrapport, at de har redegjort for deres forventede dekarboniseringstiltag, som skal medføre en reduktion af drivhusgasudledninger, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-4 stk. 34 litra f (AstraZeneca, 2024a) og (AstraZeneca, 2024b).

Det vurderes derfor at AstraZeneca ikke rapporterer efter kravet i ESRS E1-4 stk. 31, eftersom de kun har oplyst om deres reduktionsmål, og det er ikke muligt at skabe et overblik over hvorledes de understøtter deres politikker vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

3.4.1.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-4

Mål vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer

Følgende tabel viser et overblik over, hvilke oplysningskrav fra E1-4 mål vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, de enkelte virksomheder rapporterer efter:

ESRS E1-4	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Stk. 30	✓	✓	✓	✓
Stk. 31	X	X	X	X
Stk. 33	✓	✓	✓	✓
Stk. 34, litra a	✓ (Procentdel - ingen basisår)	✓ (Procentdel, med basisår 2016)	✓ (Procentdel, med basisår 2019)	✓ (Procentdel, med basisår 2019 og 2015)
Stk. 34, litra b	✓ (Kombineret bruttomål)	✓ (Separate og kombinerede bruttomål)	✓ (Separate og kombinerede bruttomål)	X
Stk. 34, litra c	X	X (Basisår 2016)	X (Basisår 2019)	X (Basisår 2019 og 2015)
Stk. 34, litra d	X	✓ (2030 carbon neutral for delmål)	✓ (2030 for delmål)	✓ (2030 for delmål)
Stk. 34, litra e	✓ (SBTi 2030 "Comitted" SBTi 2045)	X	✓ (SBTi både 2030 og 2045)	✓ (SBTi 2030 både 2030 og 2045)
Stk. 34, litra f	X	X	X	X

(Tabel 8: Oversigt over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskravene i ESRS E1-4 vedrørende klimarelaterede mål (egen tilvirkning))

Det kan aflæses af tabellen, at virksomhederne på nuværende tidspunkt rapporterer efter næsten alle de samme krav, som er krævet af ESRS E1-4 stk. 30-34. Der opstår forskelle, når det handler om de enkelte virksomheders klimarelaterede mål, som kræves af ESRS E1-4 stk. 30.

I forlængelse af dette, så er der forskel på, hvorvidt om virksomhederne oplyser deres klimarelaterede mål i forhold til et basisår, som er krævet af ESRS E1-4 stk. 34 litra a, og i de tilfælde, hvor de har fastsat et basisår, så er det typisk med differentierede basisår. Ligeledes er der forskelle i forhold til om virksomhederne offentliggør målene for scope 1, 2 og 3, enten separat eller kombineret, som skal rapporteres efter ESRS E1-4 stk. 34 litra b. Hertil har AstraZeneca offentliggjort deres reduktionsmål, hvor de har inkluderet drivhusgasoptag, hvilket ikke er tilladt ifølge ESRS E1-4 stk. 34. litra b. På trods af dette rapporterer de respektive virksomheder om deres mål for reduktion af drivhusgasser.

De fire virksomheder oplyser om deres mål er videnskabeligt baseret, som er krævet af ESRS E1-4 stk. 34 litra e. Både Novo Nordisk, Sanofi og AstraZeneca har deres mål certificeret af SBTi for 2030, hvor Sanofi og AstraZeneca ligeledes har fået deres mål for 2045 certificeret. Et yderligere fællestræk for de 4 virksomheder er, at ingen af dem opfylder kravene fastsat i ESRS E1-4 stk. 34. litra f.

Det vurderes herved, at ingen af virksomhederne opfylder kravet i ESRS E1-4 stk. 31, som skal sikre, at det er muligt at forstå virksomhedens mål i sammenhæng med deres politikker til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

3.4.2 Oplysningskrav E1-5

Energiforbrug og -miks

I følgende afsnit vil de udvalgte virksomheder blive analyseret ud fra deres nuværende rapportering og sammenligne med oplysningskravet ESRS E1-5. Hovedformålet med oplysningskravet er, at virksomheder, der efterlever kravet, skal oplyse om deres energiforbrug og -miks.

Novo Nordisk

Novo Nordisk rapporterer ikke i overensstemmelse med kravene i ESRS E1-5, stk. 35, eftersom de ikke oplyser tilstrækkeligt om deres energiforbrug og energimiks i deres ESG balance, og deres værdier er oplyst i GJ fremfor MWh, hvilket fremgår af note 7.1 (Novo Nordisk, 2024a):

Energy consumption for operations

1,000 GJ	2023	2022	2021
Production	3,214	3,091	2,859
Office buildings and laboratories	570	586	528
Total energy consumption	3,784	3,677	3,387

(Figur 10: Opgørelse af Novo Nordisks energiforbrug (Novo Nordisk, 2024a))

Novo Nordisk oplyser ikke om de har energiforbrug, hvor der er anvendt fossile kilder eller nukleare kilder, hvorfor de ikke rapporterer om dette krav fra ESRS E1-5 stk. 37 litra a og b (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk har ikke rapporteret om deres samlede energiforbrug fra vedvarende energikilder samt opdelt dem i de krævede kategorier, hvilket kræves efter ESRS E1-5 stk. 37 litra c (Novo Nordisk, 2024a). Det fremgår under note 7.1, at deres regnskabspraksis for energiforbrug er målt i forbrug af el, damp, varme og brændsel, men de oplyser ikke, hvilken andel de enkelte energikilder udgør, hvorfor de ikke lever op til kravene i ESRS E1-5 stk. 37. litra c ii (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisks branchekode befinder sig i EU's Hovedafdeling C, i inddelingen af branchespecifikke drivhusgasemissioner, hvorfor de er en virksomhed, som har aktiviteter i en sektor med stor klimapåvirkning (Novo Nordisk, 2024b). Eftersom Novo Nordisk er en virksomhed, der har aktiviteter i en sektor med stor klimapåvirkning, skal de opdele deres energiforbrug efter kravene i ESRS E1-5 stk. 38. Novo Nordisk har ikke opdelt deres energiforbrug efter de enkelte energikilder, hvorfor de ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-5 stk. 38 (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk har ikke rapporteret om deres produktion af ikke-vedvarende energi og produktion af vedvarende energi i MWh, hvilket kun er et krav ifølge ESRS E1-5 stk. 39, hvis det er relevant for dem (Novo Nordisk, 2024a). Det kan ikke aflæses af Novo Nordisk' rapportering, hvorvidt det er relevant for dem, hvorfor det vurderes at de ikke opfylder kravene, jævnfør ESRS E1-5 stk. 39 (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk rapporterer ikke efter kravet i ESRS E1-5 stk. 36, vedrørende forståelse af virksomhedens samlede energiforbrug, rapportering af deres forbedring af energieffektiviteten samt deres eksponering for kul-, olie- og gasrelaterede aktiviteter (Novo Nordisk, 2024a). Dette skyldes, at deres rapportering af energiforbrug og -miks ikke i en tilstrækkelig grad giver en forståelse af deres energiforbrug og -miks. Det understøttes af, at Novo Nordisk i en begrænset grad opfylder de øvrige krav, jævnfør oplysningskravet ESRS E1-5.

Energiintensitet baseret på nettoindtægter

Novo Nordisk rapporterer ikke efter kravene i ESRS E1-5 stk. 40-43, eftersom de ikke har fremlagt oplysninger om samlet energiforbrug per nettoindtægt, hvilket er et krav for virksomheder med aktiviteter i sektorer med stor klimapåvirkning (Novo Nordisk, 2024a).

Novartis

Novartis rapporterer ikke i en tilstrækkelig grad efter kravene i ESRS E1-5 stk. 35. Følgende figur viser, hvordan Novartis har offentliggjort deres energiforbrug og energimiks i 2023 (Novartis, 2024b):

Environment performance indicators ¹	2023	2022	2021
New products meeting sustainable product design criteria (%) ^{2,3}	51	46	38
Supplier emissions covered by contracts that include environmental criteria (%) ^{2,4}	57	46	n/r
Energy use (million GJ)			
Energy use – on site and purchased	6.2	6.8	7.0
Purchased renewable energy ⁵	2.7	2.5	2.1
Renewable energy generated on site	0.1	0.0	0.1

(Figur 11: Opgørelse af Novartis’ energiforbrug (Novartis, 2024b))

Novartis oplyser deres energiforbrug i GJ, hvilket ikke er tilladt ifølge ESRS E1-5 stk. 35 (Novartis, 2024b). Det vurderes, at Novartis ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-5 stk. 37 litra a og b, eftersom de udelukkende oplyser om deres samlede købte energiforbrug fra vedvarende energikilder (Novartis, 2024b). Novartis oplyser ikke, hvordan de resterende 8% af det indkøbte energiforbrug er anskaffet, som er et krav ifølge ESRS E1-5 stk. 37 (Novartis, 2024b).

Hertil beskriver Novartis ikke, hvordan de har anskaffet den vedvarende energi, som er et krav efter ESRS E1-5 stk. 37 litra c (Novartis, 2024b). Dette gør sig ligeledes gældende for kravet i ESRS E1-5 stk. 38, hvor de udelukkende oplyser det samlede køb af elektricitet, og ikke foretager en opdeling af deres energiforbrug, som kræves af virksomheder med aktiviteter med stor klimapåvirkning (Novartis, 2024b).

Novartis har oplyst, at de har produktion af vedvarende energi, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-5, stk. 39 (Novartis, 2024b). Derimod anvender Novartis måleenheden GJ frem for MWh, hvor MWh er et krav ifølge ESRS E1-5 stk. 39 (Novartis, 2024b). Den oplyste andel for produktion af vedvarende energi er derimod forholdsvis lav, hvorfor det vurderes, som ikke værende relevant for Novartis at rapportere og inddele i MWh (Novartis, 2024b).

Novartis rapporterer ikke efter kravet i ESRS E1-5 stk. 36, vedrørende forståelse af virksomhedens samlede energiforbrug værdier, rapportering af deres forbedring af energieffektiviteten samt deres eksponering for kul-, olie- og gasrelaterede aktiviteter. Dette skyldes, at deres rapportering af energiforbrug og -miks ikke i en tilstrækkelig grad giver en forståelse af deres energiforbrug og -miks. Det understøttes af, at Novartis ikke opfylder de øvrige krav, jævnfør oplysningskravet ESRS E1-5 stk. 35-38.

Energiintensitet baseret på nettoindtægter

Novartis rapporterer ikke efter kravene i ESRS E1-5 stk. 40-43, eftersom de ikke har fremlagt oplysninger om samlet energiforbrug per nettoindtægt, hvilket er et krav for aktiviteter i sektorer med stor klimapåvirkning (Novartis, 2024b).

Sanofi

Sanofi rapporterer efter kravene i ESRS E1-5 stk. 35, eftersom de har fremlagt oplysninger om deres energiforbrug og energimiks, som skal give et overblik over Sanofis samlede andel af vedvarende energi fra deres energimiks, herunder om de forskellige energikilder (Sanofi, 2024a).

Følgende figur viser et overblik over Sanofis energiforbrug og energimiks i perioden 2022-2023 samt med reference til deres basisår 2019 (Sanofi, 2024a):

3.3.9.2.2. Energy consumption

Energy consumption (MWh)	2023	2022	2019 (baseline year)	Change vs 2019 (%)
Natural gas	1,400,771	1,515,845	1,673,843	-16 %
Electricity	211,803	430,929	1,191,012	-82 %
Renewable electricity	1,079,566	902,727	174,872	+517 %
Renewable energies (biomass, biomethane)	145,421	86,120	17,635	+725 %
Coal	0	0	0	0
Other energy sources (bought-in steam, waste-to-energy, etc.)	354,221	335,268	366,004	-3 %
Total	3,191,782	3,270,889	3,423,366	-7 %

(Figur 12: Sanofis opgørelse af energiforbrug (Sanofi, 2024a))

Sanofi rapporterer ikke efter kravene i ESRS E1-5 stk. 37 (Sanofi, 2024a). Sanofi oplyser enkeltvis om energiforbrug fra naturgas og kul, hvorfor de mangler at foretage en samlet opgørelse af deres energiforbrug fra fossile kilder, jævnfør ESRS E1-5 stk. 37 litra a (Sanofi, 2024a). Sanofi oplyser ikke om deres samlede energiforbrug fra nukleare kilder, hvorfor de ikke rapporterer efter kravet i ESRS E1-5. stk. 37 litra b (Sanofi, 2024a).

Deres samlede energiforbrug fra vedvarende energikilder er opdelt efter: brændstofforbrug til vedvarende energikilder som biomasse og biogas, såsom biomethane, hvilket er et krav efter ESRS E1-5 stk. 37 litra c i (Sanofi, 2024a). Sanofi rapporterer om deres forbrug af el købt fra vedvarende energikilder, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-5 stk. 37 litra c ii (Sanofi, 2024a). Sanofi rapporterer ikke om forbrug af egenproduceret vedvarende energi, der ikke udgør brændsel, hvorfor de ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-5 stk. 37 litra c iii (Sanofi, 2024a).

Sanofi har ligeledes rapporteret om deres forbrug af kul, som er et krav for virksomheder med aktiviteter i sektorer med stor klimapåvirkning ifølge ESRS E1-5 stk. 38, litra a (Sanofi, 2024a). Sanofi rapporterer ikke om forbrug fra råolie og andre produkter, hvorfor de ikke rapporterer efter ESRS E1-5 stk. 38 litra b (Sanofi, 2024a).

Det fremgår af figur 12, at de har anvendt naturgas, hvorfor de skal oplyse dette jævnfør ESRS E1-5 stk. 38 litra c (Sanofi, 2024a). Sanofi rapporterer ikke om forbrug fra andre fossile produkter, hvorfor de ikke rapporterer efter ESRS E1-5 stk. 38 litra d (Sanofi, 2024a). Sanofi oplyser til gengæld om deres andel af vedvarende energikilder, der er købt, som for eksempelvis damp og waste-to-energy, der er et krav efter ESRS E1-5 stk. 38 litra e (Sanofi, 2024a).

Sanofi har ikke rapporteret om deres produktion af ikke-vedvarende energi eller produktion af vedvarende energi, hvilket kun er et krav ifølge ESRS E1-5 stk. 39, hvis det er relevant (Sanofi, 2024a). Der er begrænset offentlig tilgængelig information, vedrørende Sanofis egenproduktion af energikilder, til at vurdere, hvorvidt oplysningskravet finder relevans for Sanofi.

Sanofi rapporterer efter kravet i ESRS E1-5 stk. 36, vedrørende forståelse af virksomhedens samlede energiforbrug værdier, rapportering af deres forbedring af energieffektiviteten samt deres eksponering for kul-, olie- og gasrelaterede aktiviteter. Dette skyldes, at deres rapportering af energiforbrug og -miks i en tilstrækkelig grad giver en forståelse af deres energiforbrug og -miks. Det understøttes af, at Sanofi opfylder størstedelen af kravene, jævnfør oplysningskravet ESRS E1-5 stk. 35-38.

Energiintensitet baseret på nettoindtægter

Sanofi rapporterer ikke efter kravene i ESRS E1-5 stk. 40-43, eftersom de ikke har fremlagt oplysninger om samlet energiforbrug per nettoindtægt, hvilket er et krav for aktiviteter i sektorer med stor klimapåvirkning (Sanofi, 2024a).

AstraZeneca

AstraZenecas oplysninger om energiforbrug og energimiks fremgår af deres bæredygtighedsrapport, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-5 stk. 35 (AstraZeneca, 2024b). Følgende figur viser et overblik over AstraZenecas energiforbrug og energimiks i perioden 2021-2023 samt i forhold til basisåret 2015 (AstraZeneca, 2024b):

Energy management[†]		2015	2021	2022	2023
Total energy use (MWh) ^{BV}		1,832,611	1,667,765	1,568,815	1,511,334
EP100: Energy productivity (million USD of revenue per GWh energy consumption) ^{BV}	SDG 7.3	14.90	24.44	28.27	30.31
Renewable energy use – electricity and heat (MWh)		130,301	711,874	712,438	802,658
Renewable energy use – electricity and heat ^{BV}		7%	43%	45%	53%
RE100: Renewable electricity use ^{BV}	SDG 7.2	15%	88%	90%	95%
Onsite self-generated renewable electricity – on-site solar PV (MWh) ^{BV}		0	5,929	11,471	13,862
Onsite self-generated renewable electricity – Biomethane (MWh) ^{BV}		—	—	—	5,292
Onsite self-generated electricity from non-renewable sources (MWh)		68,445	93,626	67,285	34,869
Imported electricity – renewable (MWh)		122,143	671,636	669,752	701,392
Imported electricity – renewable ^{BV}		16%	100%	99%	99%

(Figur 13: AstraZenecas opgørelse over energiforbrug (AstraZeneca, 2024b))

Det er krav ifølge ESRS E1-5 stk. 37, at oplysninger vedrørende det samlede energiforbrug skal angives i MWh. Dette opfylder AstraZeneca, hvilket kan aflæses af deres opgørelse over deres energiforbrug (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca opfylder derimod ikke kravene efter ESRS E1-5 stk. 37 litra a og b, eftersom de ikke oplyser om deres energiforbrug af fossile kilder og nukleare kilder (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca har opdelt deres energiforbrug fra vedvarende energikilder efter brændstoffsforbrug fra vedvarende energikilder såsom biogas, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-5 stk. 37 litra c i (AstraZeneca, 2024b). Hertil har de oplyst om deres forbrug af købt elektricitet og varme, som er et krav ifølge ESRS E1-5 stk. 37 litra c ii (AstraZeneca, 2024b). Endvidere har de oplyst om egenproduceret vedvarende energi som solenergi, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-5 stk. 37 litra c iii (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca opdeler ikke deres energiforbrug fra fossile kilder, som er et krav for dem ifølge ESRS E1-5 stk. 38, eftersom de er i en sektor med stor klimapåvirkning (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca rapporterer efter kravet i ESRS E1-5 stk. 39, eftersom de særskilt har offentliggjort deres produktion af vedvarende energi og ikke-vedvarende energi i MWh (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca rapporterer efter kravet i ESRS E1-5 stk. 36, vedrørende forståelse af virksomhedens samlede energiforbrug værdier, rapportering af deres forbedring af energieffektiviteten samt deres eksponering for kul-, olie- og gasrelaterede aktiviteter. Dette skyldes, at deres rapportering af energiforbrug og -miks i en tilstrækkelig grad giver en forståelse af deres energiforbrug og -miks.

Energiintensitet baseret på nettoindtægter

AstraZeneca rapporterer ikke efter kravet i ESRS E1-5 stk. 40, eftersom de oplyser om deres samlede energiforbrug per nettoindtægt, hvilket er et krav for virksomheder i sektorer med stor klimapåvirkning (AstraZeneca, 2024b). Dette kan aflæses af figur 13 på trods af at AstraZeneca har oplyst energiintensiteten i GWh frem for MWh. Som følge af, at de oplyser energiintensiteten i GWh, rapporterer de ikke efter kravet i ESRS E1-5 stk. 41 (AstraZeneca, 2024b). AstraZeneca rapporterer derfor heller ikke om de sektorer, der anvendes til at bestemme den energiintensitet efter ESRS E1-5 stk. 42 (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca beskriver udelukkende i figuren, at beregningen er udført i forhold til millioner dollars omsætning, og ikke har en krydshenvisning til den anvendte regnskabspost eller en kvantitativ afstemning i tabelformat, hvorfor de ikke rapporterer efter kravet i ESRS E1-5 stk. 43 (AstraZeneca, 2024b).

3.4.2.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-5

Energiforbrug og -miks

Følgende tabel viser et overblik over, hvilke oplysningskrav fra ESRS E1-5 energiforbrug og- miks, de enkelte virksomheder rapporterer efter:

ESRS E1-5	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Stk. 35	X	X	✓	✓
Stk. 36	X	X	✓	✓
Stk. 37	X - 1.000 GJ	X - Million GJ	X	X
Stk. 37 litra a	X	X	X	X
Stk. 37 litra b	X	X	X	X
Stk. 37 litra c	X	X	X	✓
Stk. 37 litra c i	X	X	✓	✓
Stk. 37 litra c ii	X	X	✓	✓
Stk. 37 litra c iii	X	X	X	✓
Stk. 38	X	X	✓	X
Stk. 38 litra a	X	X	✓	X

Stk. 38 litra b	X	X	X	X
Stk. 38 litra c	X	X	✓	X
Stk. 38 litra d	X	X	X	X
Stk. 38 litra e	X	X	✓	X
Stk. 39	X - ikke tilgængelig data	✓	X - ikke tilgængelig data	✓
Stk. 40	X	X	X	X
Stk. 41	X	X	X	X
Stk. 42	X	X	X	X
Stk. 43	X	X	X	X

(Tabel 9: Oversigt over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskravene i ESRS E1-5 vedrørende energiforbrug og -miks (egen tilvirkning))

Som det kan aflæses af ovenstående tabel, så er der en differentiation mellem de enkelte virksomheders rapportering af deres energiforbrug og energimiks. Hertil mangler de fleste af virksomhederne at rapportere efter kravene i ESRS E1-5 stk. 35-43. Virksomhederne rapporterer alle på forskellig vis, i henhold til energiforbrug og miks, hvorfor det kan være svært at sammenligne virksomhedernes rapportering. Afslutningsvis kan det konkluderes, at det kun er Sanofi og AstraZeneca, som formår at skabe en forståelse af deres energiforbrug og -miks, der er formålet med E1-5.

3.4.3 Oplysningskrav E1-6

Bruttodrivhusgasemissioner under anvendelsesområde 1, 2, 3 og samlede drivhusgasemissioner

I følgende afsnit vil de udvalgte virksomheder blive analyseret ud fra deres nuværende rapportering, i forhold til CSRD oplysningskravet ESRS E1-6. Hovedformålet med oplysningskravet er, at virksomheder i ton CO₂e skal oplyse om henholdsvis deres brutto scope 1, 2 og 3 drivhusgasemissioner samt deres totale drivhusgasemissioner.

Novo Nordisk

Følgende figur viser et overblik over Novo Nordisks CO₂e-udledninger fordelt på scope 1, 2 og 3 udledninger i perioden 2021-2023 (Novo Nordisk, 2024a):

1,000 tonnes CO ₂ e	2023	2022	2021
Scope 1¹	78	76	77
• Production	31	25	29
• Office buildings and laboratories	1	3	2
• Company cars	46	48	46
Scope 2¹	15	16	16
• Production	12	11	10
• Office buildings and laboratories	3	5	6
Scope 3²	3,738	2,418	N/A
• Purchased goods and services ³	2,067	1,473	N/A
• Capital goods ³	1,315	614	N/A
• Fuel and energy related activities	56	55	N/A
• Upstream transportation and distribution	113	123	N/A
• Waste generated in operations	6	5	N/A
• Business travel ^{1,3}	83	73	N/A
• Employee commuting	43	35	N/A
• Downstream transportation and distribution	52	37	N/A
• End-of-life treatment of sold products	3	3	N/A
Total CO₂e emissions	3,831	2,510	N/A

(Figur 14: Novo Nordisks CO₂e-udledninger 2021-2023 (Novo Nordisk, 2024a))

Novo Nordisk rapporterer således efter ESRS E1-6 stk. 44 litra a, b, c og d, eftersom ovenstående figur viser, at de oplyser om deres CO₂e-udledninger fordelt på henholdsvis scope 1, 2 og 3 udledninger, samt samlede drivhusgasudledninger i alt (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk rapporterer efter kravene for definitionen af scope 1 fra ESRS E1-6 stk. 45 litra a, eftersom de rapporterer efter kravet i ESRS E1-6 stk. 44 litra a (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk rapporterer efter kravene for definitionen af scope 2 fra ESRS E1-6 stk. 45 litra b (Novo Nordisk, 2024a).

Det er et rapporteringskrav efter ESRS E1-6 45 litra b, at virksomheden skal rapportere deres scope 2 udledninger, som skal sikre, at virksomhedens bæredygtighedsrapport giver et overblik over virksomhedens indirekte påvirkning på klimaet.

Novo Nordisk rapporterer i overensstemmelse med definitionen af scope 3, der er alle indirekte udledninger, som ikke er inkluderet i scope 2 samt opstår både i opadgående og nedadgående retning i værdikæden, hvilket er et krav i ESRS E1-6 stk. 45 litra c (Novo Nordisk, 2024a). Novo Nordisk rapporterer ligeledes efter ESRS E1-6 stk. 45 litra d, eftersom de rapporterer efter ESRS E1-6 stk. 44 litra d, og inkluderer om drivhusgasemissionerne stammer fra dens egne aktiviteter eller opstrøms og nedstrøms værdikæde (Novo Nordisk, 2024a).

Det vurderes, at Novo Nordisk ikke rapporterer i overensstemmelse med kravene i ESRS E1-6 stk. 46, hvor de skal medtage drivhusgasudledninger for associerede virksomheder eller joint ventures (Novo Nordisk, 2024a). Dette skyldes, at Novo Nordisk oplyser, at de ikke har indarbejdet data for datterselskabet NNE A/S.

Novo Nordisk rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 47, som kræver, at de skal oplyse om ændringer i deres regnskabspraksis vedrørende deres definition af den rapporterende virksomhed og værdikæden i opadgående- og nedadgående retning (Novo Nordisk, 2024a). Novo Nordisk oplyser i 2023, at der ikke er nogen ændringer i regnskabspraksis for deres ESG balance.

Novo Nordisk rapporterer deres drivhusgasudledninger for scope 1 i ton CO₂-ækvivalenter, hvorfor de rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 48 litra a (Novo Nordisk, 2024a). Det fremgår ikke af deres årsrapport, hvorvidt en stor andel af deres scope 1 udledninger kommer fra regulerede emissionshandelsordninger, som er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 48 litra b (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk rapporterer deres markedsbaserede drivhusgasudledninger for scope 2 i ton CO₂-ækvivalenter, hvorfor de rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 49 litra b (Novo Nordisk, 2024a). Novo Nordisk henviser til Carbon Disclosure Projects hjemmeside for at få en forståelse af deres lokalitetsbaserede drivhusgasudledninger for scope 2 i ton CO₂-ækvivalenter (Novo Nordisk, 2024a). Det vurderes, at de ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 49 litra a.

Det vurderes ligeledes, at Novo Nordisk ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 50 litra a, hvor de skal oplyse særskilt om koncernens samlede scope 1 og 2 udledninger (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk rapporterer ikke særskilt om scope 1 og 2 udledninger fra associerede virksomheder og joint ventures, hvorfor de ikke rapporterer efter kravet ESRS E1-6 stk. 50 litra b (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk rapporterer deres drivhusgasudledninger for scope 3 i ton CO₂-ækvivalenter efter de enkelte væsentlige kategorier under scope 3 fra GHG protokollen, hvorfor de rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 51 (Novo Nordisk, 2024a).

Novo Nordisk rapporterer ikke efter kravet i ESRS E1-6 stk. 52, hvor de skal offentliggøre de samlede drivhusgasudledninger efter kravene i ESRS E1-6 stk. 44 litra d (Novo Nordisk, 2024a). Novo Nordisk har ikke foretaget en opdeling, hvor der skelnes mellem drivhusgasudledninger under scope 2, som er enten lokalitetsbaserede eller markedsbaseret (Novo Nordisk, 2024a).

Drivhusgasintensitet baseret på nettoindtægter

Novo Nordisk har ikke oplyst om intensiteten af deres drivhusgasudledninger fordelt per nettoindtægter, hvorfor de ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 53-55 (Novo Nordisk, 2024a).

Novartis

Følgende figur viser et overblik over Novartis' CO₂e-udledninger fordelt på scope 1, 2 og 3 udledninger i perioden 2021-2023 (Novartis, 2024b):

Environment performance indicators ¹	2023	2022	2021	
Energy use (million GJ)				
Energy use – on site and purchased	6.2	6.8	7.0	Δ
Purchased renewable energy ²	2.7	2.5	2.1	Δ
Renewable energy generated on site	0.1	0.0	0.1	Δ
Greenhouse gas (GHG) emissions (1 000 tCO₂e) ³				
Total Scope 1 emissions	248.7	263.2	276.8	Δ
Combustion and process	174.6	187.4	204.7	
Vehicles	74.1	75.8	72.1	
Total Scope 2 emissions (market-based)	49.4	106.6	195.7	Δ
Total Scope 2 emissions (location-based)	200.8	259.7	303.1	Δ
Total Scope 1 and Scope 2 emissions	298.1	369.8	472.5	
Total Scope 3 emissions ⁷	4 707.9	4 872.4	4 657.4	Δ
Purchased goods and services	3 760.4	4 113.2	3 914.7	
Capital goods	207.7	181.6	205.2	
Fuel and energy related activities	174.2	167.5	171.6	
Upstream transportation and distribution	188.1	125.5	141.5	
Waste generated in operations	11.9	19.1	17.8	
Business travel ²	116.5	84.6	30.9	
Employee commute	98.8	106.7	103.1	
Downstream transportation and distribution	73.9	24.8	24.7	
Use of sold products	0.0	0.0	0.0	
End-of-life treatment of sold products	76.4	49.4	47.9	
Total Scope 1, Scope 2 and Scope 3 emissions	5 006.0	5 242.2	5 129.9	
Carbon offsets ⁸	27.9	30.7	- 34.7	Δ
GHG emissions intensity (tCO₂e)				
Scope 1 and Scope 2 per million USD sales	6.6	9.0	11.3	
Scope 1 and Scope 2 per full-time equivalent position (FTE)	3.9	4.6	6.1	

(Figur 15: Opgørelse af ESG punkter for Novartis 2023 ((Novartis, 2024b)))

Novartis rapporterer efter ESRS E1-6 stk. 44 litra a, b, c og d, eftersom deres figur viser, at de oplyser om deres CO₂e-udledninger fordelt på henholdsvis scope 1, 2 og 3 udledninger samt samlede drivhusgasudledninger i alt (Novartis, 2024b).

Novartis rapporterer efter kravene for definitionen af scope 1, som er et rapporteringskrav efter ESRS E1-6 stk. 45 litra a, eftersom de rapporterer efter kravet i ESRS E1-6 stk. 44 litra a (Novartis, 2024b). Novartis rapporterer efter kravene for scope 2, som er et rapporteringskrav ESRS E1-6 45 litra b, eftersom de rapporterer efter ESRS E1-6 stk. 44 litra b (Novartis, 2024b).

Novartis rapporterer i overensstemmelse med definitionen af scope 3, hvilket er et krav i ESRS E1-6 stk. 45 litra c, eftersom de rapporterer efter ESRS E1-6 stk. 45 litra c (Novartis, 2024b).

Novartis rapporterer ligeledes efter ESRS E1-6 stk. 45 litra c, eftersom de rapporterer efter ESRS E1-6 stk. 45 litra a og inkluderer, hvorvidt emissionerne stammer fra dens egne aktiviteter eller opstrøms og nedstrøms værdikæde (Novartis, 2024b).

Novartis rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 46, hvor de skal medtage drivhusgasudledninger for associerede virksomheder eller joint ventures. Dette vurderes på baggrund af deres definitioner for henholdsvis scope 2 og 3 (Novartis, 2024b).

Hvorvidt Novartis rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 47, kan ikke direkte aflæses af deres bæredygtighedsrapport, eftersom de ikke beskriver i de tilhørende noter, hvorvidt regnskabspraksis har ændret sig i forhold til tidligere år (Novartis, 2024b).

Det fremgår af Novartis' miljømæssige performance, at de opgør deres scope 1 drivhusgasudledninger i ton CO₂-ækvivalenter, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 48 litra a (Novartis, 2024b). Det fremgår ikke af deres årsrapport, hvorvidt en stor andel af deres scope 1 udledninger kommer fra regulerede emissionshandelsordninger, som er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 48 litra b, hvorfor de ikke rapporterer efter kravet (Novartis, 2024b).

Novartis rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 49 litra a og b, eftersom de oplyser deres scope 2 drivhusgasudledninger målt i ton CO₂-ækvivalenter opdelt for henholdsvis den lokalitetsbaserede og markedsbaserede metode (Novartis, 2024b).

Novartis' miljømæssige performance dækker for hele koncernen herunder datterselskaber, associerede virksomheder og joint ventures, hvorfor det antages, at de opfylder kravene efter ESRS E1-6 stk. 50 litra a (Novartis, 2024b). Novartis rapporterer ikke særskilt om scope 1 og 2 udledninger fra associerede virksomheder og joint ventures. Novartis rapporterer dermed ikke efter kravet, jævnfør ESRS E1-6 stk. 50 litra b (Novartis, 2024b).

Novartis har oplyst deres scope 3 drivhusgasudledninger i ton CO₂-ækvivalenter for de enkelte kategorier under scope 3 fra GHG protokollen, som de har vurderet som værende væsentlige for dem, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 51 (Novartis, 2024b).

Novartis rapporterer efter kravet i ESRS E1-6 stk. 52, hvor de rapporterer deres samlede drivhusgasudledninger, som er scope 1, 2 og 3 lagt sammen (Novartis, 2024b). Hertil har de som tidligere nævnt opdelt deres scope 2 udledninger efter den lokalitetsbaserede og markedsbaserede metode, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 52 litra a og b (Novartis, 2024b).

Drivhusgasintensitet baseret på nettoindtægter

Novartis rapporterer ikke efter kravet i ESRS E1-6 stk. 53, eftersom de udelukkende har oplyst om intensiteten af deres drivhusgasudledninger for scope 1 og 2 per nettoindtægt (Novartis, 2024b). Novartis rapporterer derimod ikke efter ESRS E1-6 stk. 54, eftersom de ikke rapporterer deres samlede drivhusgasudledninger per nettoindtægt, men udelukkende har oplyst om det for scope 1 og 2 per millioner dollars omsætning (Novartis, 2024b). Derudover opfylder Novartis ikke kravet fra ESRS E1-6 stk. 55, hvor de skal oplyse om den eller de relevante poster fra regnskabet for omsætning, som de har benyttet til at beregne drivhusgasintensiteten (Novartis, 2024b).

Sanofi

Sanofi rapporterer efter ESRS E1-6 stk. 44 litra a, b, og c, eftersom de oplyser om deres CO₂e-udledninger fordelt på henholdsvis scope 1, 2 og 3 (Sanofi, 2024a). Sanofi har ikke oplyst om deres samlede drivhusgasudledninger, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 44 litra d (Sanofi, 2024a).

Følgende figur, som fremgår af deres ESG-rapport, viser et overblik over Sanofis scope 1 og 2 udledninger i ton CO₂e-udledninger for henholdsvis 2022 og 2023 samt i forhold til basisåret 2019 (Sanofi, 2024a):

Greenhouse gases (Tonnes of CO ₂ e) ^(a)		2023	2022	2019 (baseline year)	Change vs 2019 (%)
Scope 1 ^(b)	Direct emissions	297,700	324,521	367,074	-19 %
	Direct emissions from medical rep vehicle fleet	43,294	47,450	78,278	-45 %
Scope 2 ^(b)	Indirect emissions (market based)	109,367	140,590	286,381	-62 %
	Indirect Emissions (location based)	341,643	355,896	375,159	-9 %
Total ^(b)	Scope 1 and 2 (market based)	450,361	512,561	731,733	-38 %
	CO ₂ e Intensity in g /Turnover ^(c)	10.5	11.9	20.3	-48 %

(Figur 16: Sanofis scope 1 og 2 i 2022-2023 (Sanofi, 2024a))

Sanofi rapporterer efter kravene for scope 1 efter ESRS E1-6 stk. 45 litra a, eftersom de rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 44 litra a (Sanofi, 2024a). Sanofi rapporterer efter kravene scope 2, jævnfør ESRS E1-6 stk. 45 litra b, eftersom de rapporterer efter ESRS E1-6 stk. 44 litra b (Sanofi, 2024a).

Følgende figur viser et overblik over Sanofis scope 3 i ton CO₂e-udledninger for henholdsvis 2022 og 2023 samt i forhold til basisåret 2019 (Sanofi, 2024a):

Scope 3 (Tonnes of CO ₂ e) ^(a)	2023	2022	2019 (baseline year)	Change vs 2019 (%)
Calculated Scope 3 emissions (upstream)				
Category 1: Purchased goods and services	2,790,715	2,722,122	2,934,815	-5%
Category 2: Capital goods	293,958	283,521	277,691	+6%
Category 3: Fuel and energy-related activities	126,422	151,037	163,659	-23%
Category 4: Upstream transportation and distribution	164,163	190,999	189,347	-13%
Category 5: Waste generated in operations	162,483	165,480	175,298	-7%
Category 6: Business travel	128,067	75,600	137,591	-7%
Category 7: Employee commuting	102,886	96,241	156,039	-34%
Sub-total: calculated Scope 3 emissions (upstream)	3,768,694	3,685,001	4,034,440	-7%
Estimated Scope 3 emissions (downstream)				
Category 9: Downstream transport and distribution	4,144	3,988	3,633	+14%
Category 10: Processing of sold products	17,212	13,014	15,459	+11%
Category 11: Use of sold products	50,822	73,874	71,728	-29%
Category 12: End-of-life treatment of sold products	173,440	172,074	167,611	+3%
Category 15: Investments	27,413	30,286	35,098	-22%
Sub-total: estimated Scope 3 emissions (downstream)	273,031	293,236	293,529	-7%
TOTAL^(b)	4,041,725	3,978,237	4,327,970	-7%

(Figur 17: Sanofi scope 3 i 2022 - 2023 (Sanofi, 2024a))

Sanofi rapporterer i overensstemmelse med kravene i ESRS E1-6 stk. 45 litra c, eftersom de rapporterer efter ESRS E1-6 stk. 44 litra c (Sanofi, 2024a). Sanofi rapporterer ikke efter ESRS E1-6 stk. 45 litra d, eftersom de ikke rapporterer efter de samlede drivhusgasemissioner jävnfør ESRS E1-6 stk. 44 litra d, på trods af, at de inkluderer om drivhusgasemissionerne stammer fra dens egne aktiviteter eller opstrøms og nedstrøms værdikæde (Sanofi, 2024a).

Det fremgår af Sanofis noter til bæredygtighedsrapporten, at informationen vedrørende det miljømæssige dækker for alle Sanofis datterselskaber, hvorfor de rapporterer efter kravet i ESRS E1-6 stk. 46 (Sanofi, 2024a). Endvidere beskriver de i noterne, at hvis der er væsentlige ændringer i definitionen af den rapporterende virksomhed eller for værdikæden, så vil de oplyse om dette, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 47 (Sanofi, 2024a).

Som det fremgår af figur 16, har Sanofi oplyst deres drivhusgasudledninger for scope 1 i ton CO₂-ækvivalenter, hvorfor de rapporterer efter kravet i ESRS E1-6 stk. 48 litra a (Sanofi, 2024a). Sanofi oplyser til gengæld ikke om deres procentdel af drivhusgasemissioner under scope 1, fra regulerede emissionshandelsordninger (Sanofi, 2024a). Dermed opfylder Sanofi ikke oplysningskravet jävnfør ESRS E1-6 stk. 48 litra b.

Endvidere har Sanofi ifølge figur 16, oplyst deres drivhusgasudledninger for scope 2 for lokalitetsbaserede udledninger i ton CO₂-ækvivalenter, som er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 49 litra a (Sanofi, 2024a). Sanofi har oplyst deres drivhusgasudledninger for scope 2 for markedsbaserede udledninger i ton CO₂-ækvivalenter, hvilket er et krav efter ESRS E1-6 stk. 49 litra b (Sanofi, 2024a).

Sanofis miljømæssige data dækker for hele koncernen, hvorfor de opfylder kravene efter ESRS E1-6 stk. 50 litra a (Sanofi, 2024a). Sanofi rapporterer ikke særskilt om scope 1 og 2 udledninger fra associerede virksomheder og joint ventures, hvorfor de ikke rapporterer efter kravet ESRS E1-6 stk. 50 litra b (Sanofi, 2024a).

Sanofi har ifølge figur 17 oplyst deres scope 3 drivhusgasudledninger i ton CO₂-ækvivalenter for de enkelte kategorier under scope 3 fra GHG protokollen, som de har vurderet, som værende væsentlige for dem, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 51 (Sanofi, 2024a).

Sanofi har ikke offentliggjort deres samlede drivhusgasudledninger, som skal være udledninger fra henholdsvis scope 1, 2 og 3 lagt sammen, hvorfor de ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 52 (Sanofi, 2024a). De har til gengæld rapporteret efter ESRS E1-6 stk. 52 litra a og b, eftersom de har opdelt deres scope 2 udledninger efter den lokalitetsbaserede og markedsbaserede metode i ton CO₂-ækvivalenter (Sanofi, 2024a).

Drivhusgasintensitet baseret på nettoindtægter

Sanofi rapporterer ikke efter kravet i ESRS E1-6 stk. 53, eftersom de udelukkende har oplyst om intensiteten af deres drivhusgasudledninger for scope 1 og 2 per nettoindtægt (Sanofi, 2024a). Sanofi rapporterer ikke efter ESRS E1-6 stk. 54, eftersom de ikke rapporterer deres samlede drivhusgasudledninger per nettoindtægt, men udelukkende har oplyst om det for scope 1 og 2 per millioner dollars omsætning (Sanofi, 2024a).

Sanofi rapporterer efter kravet ESRS E1-6 stk. 55, hvor de skal oplyse de relevante poster eller fra regnskabet for omsætning, som de har benyttet til at beregne drivhusgasintensiteten (Sanofi, 2024a). Det fremgår af noterne til deres beregning af drivhusgasintensitet for scope 1 og 2, at den er beregnet ved, at dividere CO₂e-udledninger for scope 1 og 2 med den årlige omsætning, hvor de henviser til “net sales” i deres årsrapport.

AstraZeneca

AstraZeneca rapporterer efter ESRS E1-6 stk. 44 litra a, b, og c, eftersom de oplyser om deres CO₂e-udledninger fordelt på henholdsvis scope 1, 2 og 3 (AstraZeneca, 2024b). AstraZeneca har ikke oplyst om deres samlede drivhusgasudledninger i alt, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 44 litra d.

Følgende figur viser et overblik over, hvordan AstraZenecas bæredygtighedsrapport udspecificerer deres CO₂e-udledninger i forhold til scope 1 og 2 i perioden 2021-2023 samt i forhold til basisåret 2015 (AstraZeneca, 2024b):

Scope 1, 2 and other greenhouse gas emissions (tonnes CO ₂ e)*	2015	2021	2022	2023
Scope 1 – Road fleet	92,539	48,346	61,508	47,758
Scope 1 – Site energy	167,441	145,368	127,045	92,569
Scope 1 – Site non-energy	38,519	45,754	49,150	40,571
Scope 1 – Total BV	298,498	239,468	237,703	180,898
Scope 2 – Market based BV	322,319	21,135	18,491	19,940
Scope 1 & 2 – Total BV SDG 13.2	620,818	260,603	256,194	200,838
Scope 1 & 2 – Intensity (tCO ₂ e per million USD of revenue) BV	22.73	6.39	5.78	4.38
Scope 1 – F-gas emissions (100yr GWP) BV	38,245	45,577	49,014	40,363
Scope 1 – F-gas emissions (20yr GWP) BV	65,162	84,094	91,686	72,071
Scope 2 – Location based BV	266,372	189,395	180,403	183,332
Outside of scopes (CO ₂ of biological origin) BV	2,822	8,919	39,908	59,750

(Figur 18: AstraZenecas scope 1 og 2 CO₂e-udledninger 2021-2023 (AstraZeneca, 2024b))

AstraZeneca rapporterer efter kravene for scope 1, jævnfør ESRS E1-6 stk. 45 litra a, eftersom de rapporterer efter kravet i ESRS E1-6 stk. 44 litra a. AstraZeneca rapporterer efter kravene for scope 2, jævnfør ESRS E1-6 stk. 45 litra b, eftersom de opfylder kravet i ESRS E1-6 stk. 44 litra b .

Følgende figur viser et overblik over AstraZenecas scope 3 i ton CO₂e-udledninger i perioden 2021-2023 samt i forhold til basisåret 2019 (AstraZeneca, 2024b):

GHG Protocol Scope 3 category (tonnes CO ₂ e) [§]		2019	2021	2022	2023
Category 1	Purchased goods and services ^{BV}	3,637,033	4,400,747	4,480,479	4,622,257
Category 2	Capital goods ^{BV}	76,941	88,762	76,863	81,938
Category 3	Fuel and energy related (not Scope 1 or 2) ^{BV}	80,556	51,333	57,975	52,634
Category 4	Upstream transportation and distribution ^{BV}	248,112	228,675	218,745	241,422
Category 5	Waste generated in operations ^{BV}	19,661	19,372	18,434	19,043
Category 6	Business travel ^{BV}	327,051	83,774	145,814	155,443
Category 7	Employee commuting ^{BV}	46,461	41,293	44,128	50,827
Category 8	Upstream leased assets ^{BV}	33,058	25,074	25,872	30,101
Category 9	Downstream transportation and distribution ^{BV}	133,627	129,078	118,800	135,689
Category 10	Processing of sold products ^{BV}	Assessed: Not relevant			
Category 11	Use of sold products ^{BV}	1,037,501	835,337	960,650	1,330,844
Category 12	End-of-life treatment of sold products ^{BV}	16,122	20,023	13,572	14,579
Category 13	Downstream leased assets ^{BV}	25,072	2,382	6,082	2,101
Category 14	Franchises ^{BV}	Assessed: Not relevant			
Category 15	Investments ^{BV}	Assessed: Not relevant			
Total scope 3 ^{BV}	SDG 13.2	5,681,194	5,925,850	6,167,415	6,736,878

(Figur 19: AstraZenecas scope 3 CO₂e-udledninger (AstraZeneca, 2024b))

AstraZeneca rapporterer i overensstemmelse med kravene i ESRS E1-6 stk. 45 litra c, eftersom de rapporterer efter ESRS E1-6 stk. 44 litra c. AstraZeneca rapporterer ikke efter ESRS E1-6 stk. 45 litra d, eftersom de ikke rapporterer om de samlede drivhusgasemissioner jævnfør ESRS E1-6 stk. 44 litra d, på trods af, at de inkluderer om drivhusgasemissionerne stammer fra dens egne aktiviteter eller opstrøms og nedstrøms værdikæde (AstraZeneca, 2024b).

Ifølge AstraZeneca er deres bæredygtighedsrapport udarbejdet med data for alle deres forretningsaktiviteter i hele verden, hvorfor de opfylder rapporteringskravet i ESRS E1-6, stk. 46 (AstraZeneca, 2024b). Det fremgår af AstraZenecas bæredygtighedsrapport, at hvis der er ændringer til definitionen af, hvad den rapporterende virksomhed er, vil det fremgå, hvorfor de rapporterer efter kravet i ESRS E1-6 stk. 47 (AstraZeneca, 2024b).

Ifølge figur 18, har AstraZeneca oplyst deres drivhusgasudledninger for scope 1 i ton CO₂-ækvivalenter, som er et krav i ESRS E1-6 stk. 48 litra a (AstraZeneca, 2024b). Det fremgår ikke af deres årsrapport, hvorvidt en stor andel af deres scope 1 udledninger kommer fra regulerede emissionshandelsordninger, som er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 48 litra b (AstraZeneca, 2024b).

Ifølge figur 18, har AstraZeneca oplyst deres scope 2 udledninger for lokalitetsbaserede udledninger i ton CO₂-ækvivalenter, som er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 49 litra a (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca har oplyst deres scope 2 for markedsbaserede udledninger i ton CO₂-ækvivalenter, hvilket er et krav efter ESRS E1-6 stk. 49 litra b (AstraZeneca, 2024b).

Ifølge AstraZeneca dækker deres bæredygtighedsrapport for hele koncernen, hvorfor det antages, at de opfylder kravene efter ESRS E1-6 stk. 50 litra a (AstraZeneca, 2024b). AstraZeneca rapporterer ikke særskilt om scope 1 og 2 udledninger fra associerede virksomheder og joint ventures, hvorfor de ikke rapporterer efter kravet ESRS E1-6 stk. 50 litra b. (AstraZeneca, 2024b)

Ifølge figur 19, har AstraZeneca oplyst deres scope 3 udledninger i ton CO₂-ækvivalenter for de enkelte scope 3 kategorier fra GHG protokollen, som de har vurderet, som værende væsentlige for dem, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-6 stk. 51 (AstraZeneca, 2024b).

AstraZeneca har ikke offentliggjort deres samlede drivhusgasudledninger, som skal være de samlede udledninger fra henholdsvis scope 1, 2 og 3, hvorfor de ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 52 (AstraZeneca, 2024b). AstraZeneca har rapporteret efter ESRS E1-6 stk. 52 litra a og b, hvor de har opdelt deres scope 2 udledninger efter den lokalitetsbaserede og markedsbaserede metode i ton CO₂-ækvivalenter (AstraZeneca, 2024b).

Drivhusgasintensitet baseret på nettoindtægter

AstraZeneca opfylder ikke kravet fra ESRS E1-6 stk. 53 om at offentliggøre intensiteten af deres samlede udledninger per nettoindtægt (AstraZeneca, 2024b). AstraZeneca har oplyst deres scope 1 og 2 udledninger per nettoindtægt. AstraZeneca har oplyst om deres scope 3 udledninger per nettoindtægt. Derfor opfylder de kun kravet delvis, eftersom de ikke har offentliggjort deres samlede udledninger per nettoindtægt. Derfor rapporterer de ikke efter kravet i ESRS E1-6 stk. 54, som kræver, at de skal offentliggøre drivhusgasintensiteten for de samlede udledninger i ton CO₂-ækvivalenter (AstraZeneca, 2024b). Hertil vurderes det, at de ikke opfylder kravet i ESRS E1-6 stk. 55, eftersom de udelukkende oplyser, at de har beregnet ovenstående drivhusgasintensitet per millioner dollars omsætning, hvorimod de ikke henviser til den præcise post eller note i regnskabet, som er benyttet til beregningen (AstraZeneca, 2024b).

3.4.3.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-6

Bruttodrivhusgasemissioner under anvendelsesområde 1, 2, 3 og samlede drivhusgasemissioner

Følgende tabel viser et overblik over, hvilke oplysningskrav fra E1-6 bruttodrivhusgasemissioner under scope 1, 2, 3 og samlede drivhusgasemissioner, de enkelte virksomheder rapporterer efter:

ESRS E1-6	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Stk. 44 litra a-c	✓	✓	✓	✓
Stk. 44 litra d	✓	✓	X	X
Stk. 45 litra a	✓	✓	✓	✓
Stk. 45 litra b	✓	✓	✓	✓
Stk. 45 litra c	✓	✓	✓	✓
Stk. 45 litra d	✓	✓	X	X
Stk. 46	X	✓	✓	✓
Stk. 47	✓	X - Manglende offentlig information	✓	✓
Stk. 48 litra a	✓	✓	✓	✓
Stk. 48 litra b	X	X	X	X
Stk. 49 litra a	X	✓	✓	✓
Stk. 49 litra b	✓	✓	✓	✓

Stk. 50 litra a	X	✓	✓	✓
Stk. 50 litra b	X	X	X	X
Stk. 51	✓	✓	✓	✓
Stk. 52	X	✓	X	X
Stk. 52 litra a	X	✓	✓	✓
Stk. 52 litra b	X	✓	✓	✓
Drivhusgasintensitet baseret på nettoindtægter				
Stk. 53	X	X	X	X
Stk. 54	X	X	X	X
Stk. 55	X	X	✓	X

(Tabel 10: Oversigt over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskravene i ESRS E1-6 vedrørende CO₂e-udledninger (egen tilvirkning))

Ifølge tabellen er der forholdsvis ens praksis i forhold til, hvordan virksomhederne rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 44-55. Det er kun Sanofi og AstraZeneca, som ikke rapporterer efter kravene i henholdsvis ESRS E1-6 stk. 44 og 45 litra d, som kræver, at de samlede drivhusgasudledninger offentliggøres.

I forhold til rapporteringskrav for drivhusgasintensitet baseret på nettoindtægter, er der ingen af virksomhederne, som rapporterer efter kravene i ESRS E1-6 stk. 53-55. Novartis, Sanofi og AstraZeneca har oplyst om deres drivhusgasintensitet for scope 1 og 2. Hertil har AstraZeneca separat oplyst om deres drivhusgasintensitet for scope 3, men det kræves af standarden, at det er virksomhedernes samlede drivhusgasintensitet, som skal offentliggøres.

3.4.4 Oplysningskrav E1-7

Projekter vedrørende optag af drivhusgasser og modvirkning af drivhusgasemissioner finansieret ved hjælp af CO₂-kreditter

I følgende afsnit vil de udvalgte virksomheder blive analyseret ud fra deres nuværende rapportering og i forhold til CSRD oplysningskravet ESRS E1-7. Hovedformålet med oplysningskravet er, at virksomheder skal oplyse om fjernelsen og lagring af drivhusgasser i tons af CO₂-ækvivalenter, som følge af egne projekter eller bidrager til deres upstream- og downstream værdikæde. Endvidere er hovedformålet med oplysningskravet, at virksomhederne skal oplyse om fjernelse og reduktion af drivhusgasser i deres projekter uden for deres værdikæde, som er finansieret eller har til sigte at finansiere ved hjælp af CO₂-kreditter.

Novo Nordisk

Det fremgår ikke af Novo Nordisks årsrapport, at de har projekter, som skal optage drivhusgasser, og rapporterer heller ikke om at de modvirker mængden af drivhusgasudledninger, ved hjælp af finansierede CO₂-kreditter (Novo Nordisk, 2024a). Derfor rapporterer Novo Nordisk ikke efter kravene i ESRS E1-7 stk. 56-61.

Novartis

Novartis har ikke oplyst om projekter til drivhusgasoptag og lagring, hvorfor de ikke rapporterer efter kravet i ESRS E1-7 stk. 56 litra a (Novartis, 2024b). Derfor finder kravene efter ESRS E1-7 stk. 58 litra a og b ikke relevans for Novartis.

Novartis rapporterer efter kravet i ESRS E1-7 stk. 56 litra b, i og med at de har oplyst i deres miljømæssige performance, at de har købt CO₂ kompensation, som er baseret på et estimat fra en tredjepart (Novartis, 2024b). Novartis oplyser ikke om den mængde CO₂-kreditter uden for deres værdikæde, der anvender anerkendte kvalitetsstandarder og annulleres, hvorfor de ikke rapporterer efter kravet i ESRS E1-7 stk. 59 litra a (Novartis, 2024b). Novartis oplyser ikke om de CO₂-kreditter uden for virksomhedens værdikæde, som de forventer at annullere i fremtiden, hvorfor de ikke lever op til kravene ESRS E1-7 stk. 59 litra b (Novartis, 2024b).

På trods af, at Novartis rapporterer om deres mål om net zero carbon, rapporterer de ikke om deres planer for at sikre deres resterende drivhusgasemissioner skal neutraliseres ved eksempelvis drivhusgasoptag i dens egne aktiviteter og opstrøms og nedstrøms værdikæde (Novartis, 2024b) . Rapportering om dette er et krav jævnfør ESRS E1-7 stk. 60, som Novartis således ikke opfylder.

Novartis rapporterer ikke efter ESRS E1-7 stk. 61 litra a, eftersom de ikke beskriver, hvordan den eventuelle inklusion af CO₂-kreditter skal minimere deres drivhusgasemissioner (Novartis, 2024b).

Novartis rapporterer ikke efter ESRS E1-7 stk. 61 litra b, eftersom de ikke beskriver, hvordan og hvorvidt deres påstande og afhængighed af CO₂-kreditter påvirker deres opfyldelse af deres reduktionsmål (Novartis, 2024b).

Novartis redegør ikke for pålideligheden, integriteten samt hvorledes deres CO₂-kreditter er blevet anskaffet, udover redegørelsen af, at det er et estimat fra en tredjepart, som udgør deres opgørelse af CO₂-kreditter (Novartis, 2024b). Novartis rapporterer derfor ikke efter ESRS E1-7 stk. 61 litra c.

Det vurderes derfor, at de ikke opfylder formålet efter oplysningskrav ESRS E1-7 stk. 57 litra a, eftersom deres rapportering ikke giver en forståelse for at fjerne eller støtte fjernelsen af drivhusgasser i forhold til deres net zero mål. Herudover vurderes det, at Novartis ikke rapporterer efter kravet i ESRS E1-7 stk. 57 litra b, eftersom det ikke er muligt at forstå kvaliteten af CO₂-kreditterne, som de har købt, men kun har vagt oplyst om mængden af de købte CO₂-kreditter.

Sanofi

Sanofi rapporterer ikke modvirkning af mængden af drivhusgasudledninger, der er finansieret ved hjælp af CO₂-kreditter, hvorfor det ikke er yderligere relevant for dem at rapportere efter kravene i ESRS E1-7 stk. 56-61 (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b). Sanofi oplyser, at en del af deres strategi fremadrettet, er at investere i CO₂-kompenserende projekter, for at modvirke klimaændringer, hvorfor de fremadrettet skal rapportere efter kravene i ESRS E1-7 stk. 56-61 (Sanofi, 2024a).

AstraZeneca

AstraZeneca oplyser, at de har plantet træer til at øge deres drivhusgasoptag, men har ikke oplyst drivhusgasoptag i deres samlede CO₂e-udledninger, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-7 stk. 56 litra a (AstraZeneca, 2024b). Det fremgår udelukkende i en figur i bæredygtighedsrapporten, at drivhusoptag er modregnet i deres scope 1 og 2 udledninger.

AstraZeneca rapporterer ikke efter kravet i ESRS E1-7 stk. 56 litra b, eftersom de ikke har offentliggjort mængden af drivhusgas reduktioner, som er finansieret ved hjælp af CO₂-kreditter (AstraZeneca, 2024b) og (AstraZeneca, 2024a).

AstraZeneca rapporterer ikke efter oplysningskravene, i henhold til ESRS E1-7 stk. 58 litra a (AstraZeneca, 2024b) og (AstraZeneca, 2024a). Der findes til gengæld ikke tilstrækkelig offentlig tilgængelig information til at vurdere hvorvidt oplysningen om den samlede mængde drivhusgasoptag, der er opdelt og offentliggjort særskilt for deres egne aktiviteter samt det tilhørende beregningsgrundlag.

AstraZeneca rapporterer ikke efter kravet i ESRS E1-7 stk. 58 litra b, eftersom de ikke oplyser om deres anvendte metoder og antagelser til at beregne deres drivhusgasoptag (AstraZeneca, 2024b) og (AstraZeneca, 2024a).

ESRS E1-7stk. 59 findes ikke relevant for AstraZeneca, eftersom de ikke rapporterer efter de påkrævede oplysningskrav i ESRS E1-7 stk. 56 litra b.

Det fremgår af AstraZenecas separate rapport, at deres fremtidige planer vedrørende minimering af drivhusgasemissioner, herunder deres omfang og rammer, er redegjort for deres respektive delmål (AstraZeneca, 2023). Det er således tilstrækkeligt redegjort jævnt før ESRS E1-7 stk. 60 eftersom AstraZeneca oplyser, hvorledes dette er forbundet til deres plan af neutralisering af de resterende emissioner.

AstraZenecas mål om drivhusgasneutralitet indebærer ikke anvendelse af CO₂-kreditter, hvorfor ESRS E1-7 stk. 61 ikke er relevant for AstraZeneca.

Det vurderes derfor, at AstraZeneca opfylder formålskravet i ESRS E1-7 stk. 57 litra a, eftersom deres rapportering giver en forståelse for at fjerne eller støtte fjernelsen af drivhusgasser i forhold til deres net zero mål. Ydermere er ESRS E1-7 stk. 57 litra b ikke relevant, eftersom AstraZeneca ikke oplyser om anvendelsen af CO₂-kreditter.

3.4.4.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-7

Projekter vedrørende optag af drivhusgasser og modvirkning af drivhusgasemissioner finansieret ved hjælp af CO₂-kreditter

Følgende tabel viser et overblik over, hvilke oplysningskrav fra E1-7 Projekter vedrørende optag af drivhusgasser og modvirkning af drivhusgasemissioner, som er finansieret ved hjælp af CO₂-kreditter, som de enkelte virksomheder rapporterer efter:

ESRS E1-7	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Stk. 56 litra a	X	X	X	X
Stk. 56 litra b	X	✓	X	X
Stk. 57 litra a	X	X	X	✓
Stk. 57 litra b	X	X	X	X
Stk 58 litra a	X	X	X	X
Stk. 58 litra b	X	X	X	X
Stk. 59 litra a og b	X	X	X	X
Stk. 60	X	X	X	✓
Stk. 61 litra a	X	X	X	X
Stk. 61 litra b	X	X	X	X
Stk. 61 litra c	X	X	X	X

(Tabel 11: Oversigt over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskravene i ESRS E1-7 vedrørende drivhusgasoptag (egen tilvirkning))

Ifølge analysen er det kun Novartis og AstraZeneca, som har projekter til optag af drivhusgasser eller modvirkning af drivhusgasser finansieret af CO₂-kreditter, hvorfor de skal rapportere efter kravene i ESRS E1-7 stk. 57-61.

Som det fremgår af tabellen, er der ingen, som opfylder ESRS E1-7 stk. 56 litra a, og det er kun Novartis, som opfylder ESRS E1-7 stk. 56 litra b. AstraZeneca er de eneste, som opfylder ESRS E1-7 stk. 57 litra og ESRS E1-7 stk. 60 vedrørende drivhusgasoptag.

3.4.5 Oplysningskrav E1-8

Intern CO₂-prissætning

I følgende afsnit vil de udvalgte virksomheder analyseres ud fra deres nuværende rapportering, i forhold til CSRD oplysningskravet ESRS E1-8. Hovedformålet med oplysningskravet er, at virksomheder skal oplyse om hvorvidt de anvender intern CO₂-prissætning og i så fald, hvordan det understøtter deres beslutningstagen samt hvilke incitamenter det giver for indfrielse af klimarelaterede politikker og mål.

Novo Nordisk

Det kan ikke aflæses af Novo Nordisks årsrapport, om de anvender intern CO₂-prissætning, hvorfor de ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-8 stk. 62 og 63 (Novo Nordisk, 2024a).

Novartis

Novartis oplyser ikke i deres årsrapport, bæredygtighedsrapport eller i en tertiær rapport, om de anvender intern CO₂-prissætning, hvorfor de ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-8 stk. 62 og 63 (Novartis, 2024a) og (Novartis, 2024b).

Sanofi

Sanofi oplyser i deres bæredygtighedsrapport, at de anvender intern CO₂-prissætning på 100 euro per ton CO₂e, hvorfor de rapporterer efter kravet i ESRS E1-8 stk. 62 (Sanofi, 2024a). Sanofi oplyser udelukkende, at deres interne CO₂-prissætninger, anvendes på investeringsbeslutninger, hvorfor de opfylder kravet i ESRS E1-8 stk. 63 litra a (Sanofi, 2024a). Hertil oplyser Sanofi, at det specifikke anvendelsesområde for deres CO₂-prissætning, er indkøb af materialer, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-8 stk. 63 litra b (Sanofi, 2024a). Sanofi rapporterer ikke efter kravet i ESRS E1-8 stk. 63 litra c, eftersom de kun oplyser om den anvendte CO₂-pris, men ikke om antagelserne for fastsættelsen af prisen (Sanofi, 2024a). Sanofi oplyser, at den interne CO₂-prissætning medvirker til at mindske CO₂-udledninger i scope 1 og 2 samt kategori 1 og 2 i scope 3, men oplyser ikke om de konkrete bruttodrivhusgasemmissionsmængder (Sanofi, 2024a). Dermed opfylder Sanofi ikke kravet efter ESRS E1-8 stk. 63 litra d, om oplysningen herom.

AstraZeneca

AstraZeneca oplyser ikke i deres årsrapport, om de anvender intern CO₂-prissætning, hvorfor de ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-8 stk. 62 og 63 (AstraZeneca, 2024b) og (AstraZeneca, 2024a).

3.4.5.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-8

Intern CO₂-prissætning

Følgende tabel viser et overblik over, hvilke oplysningskrav fra E1-8 vedrørende intern CO₂-prissætning, de enkelte virksomheder rapporterer efter:

ESRS E1-8	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Stk. 62	X	X	✓	X
Stk. 63 litra a	X	X	✓	X
Stk. 63 litra b	X	X	✓	X
Stk. 63 litra c	X	X	X	X
Stk. 63 litra d	X	X	X	X

(Tabel 12: Oversigt over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskravene i ESRS E1-8 Intern CO₂-prissætning (egen tilvirkning))

Det er kun Sanofi, som oplyser om anvendelsen af intern CO₂-prissætning, hvorfor de rapporterer efter kravene i ESRS E1-8 stk. 62. Novo Nordisk, Novartis og AstraZeneca opfylder derfor ingen af oplysningskravene i ESRS E1-8. Det vurderes, at Sanofi rapporterer efter alle de nødvendige krav af ESRS E1-8 stk. 63 med undtagelse af litra c og d.

3.4.6 Oplysningskrav E1-9

Forventede finansielle virkninger af væsentlige fysiske risici og omstillingsrisici og potentielle klimarelaterede muligheder

I følgende afsnit vil de udvalgte virksomheder blive analyseret ud fra deres nuværende rapportering, i forhold til oplysningskravet ESRS E1-9. Hovedformålet med oplysningskravet er, at virksomheder skal oplyse om henholdsvis deres forventede finansielle påvirkninger af væsentlige fysiske risici, omstillingsrisici og potentialet for at drage nytte af væsentlige klimarelaterede muligheder.

Novo Nordisk

Novo Nordisk har i deres 2023 årsrapport ikke rapporteret om forventede finansielle virkninger af væsentlige fysiske risici og omstillingsrisici samt potentielle klimarelaterede muligheder, hvorfor de ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-9 stk. 64-70 (Novo Nordisk, 2024a).

Novartis

I Novartis' bæredygtighedsrapport fremgår oplysninger vedrørende ESRS E1-9, hvor de beskriver de forventede finansielle påvirkninger af væsentlige fysiske risici, omstillingsrisici og klimarelaterede muligheder (Novartis, 2024b).

Det fremgår af Novartis' bæredygtighedsrapport, at de har oplyst information vedrørende forventede finansielle virkninger af væsentlige fysiske risici, hvorfor de rapporterer efter kravet i ESRS E1-9 stk. 64 litra a (Novartis, 2024b). Novartis har ligeledes offentliggjort information vedrørende de forventede finansielle virkninger af væsentlige omstillingsrisici, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-9 stk. 64 litra b (Novartis, 2024b). Novartis rapporterer ligeledes efter kravet i ESRS E1-9 stk. 64 litra c, hvor de har oplyst om information vedrørende, at kunne drage fordel af potentielle væsentlige klimarelaterede muligheder (Novartis, 2024b).

Det vurderes at Novartis rapporterer efter kravet i ESRS E1-9 stk. 65 litra a, hvor de rapporterer om de forventede finansielle virkninger grundet fysiske risici og omstillingsrisici i forhold til, hvilken betydning det vil have for deres finansielle stilling, omsætning og pengestrømme i 2030 og 2050 (Novartis, 2024b). Det fremgår af standarden, at oplysningerne skal vedrøre kort, mellemlang og lang sigt, hvor Novartis har oplysninger vedrørende de forventede finansielle virkninger af fysiske risiko for henholdsvis 2030 og 2050. Novartis har oplyst om de forventede finansielle virkninger af omstillingsrisici for henholdsvis 2030, 2040 og 2050 (Novartis, 2024b).

Novartis beskriver, hvordan de kan drage nytte af de væsentlige klimarelaterede muligheder i deres TCFD, som er et krav ifølge ESRS E1-9 stk. 65 litra b (Novartis, 2024b).

Novartis oplyser om deres aktiver eksponeret for fysiske risici, og angiver risikoen i et pengebeløb. Dette er et krav jævnfør oplysningskrav ESRS E1-9 stk. 66 litra a, som til gengæld også kræver at der oplyses en procentsats, hvilket Novartis ikke har gjort (Novartis, 2024b). Novartis har til gengæld opdelt de fysiske risici i henholdsvis kroniske og akutte fysiske risici, hvilket ligeledes er et krav ifølge ESRS E1-9 stk. 66 litra a (Novartis, 2024b). Således opfylder Novartis kun delvist kravene i ESRS E1-9 stk 66 litra a.

Novartis oplyser ikke, hvor stor en andel af deres aktiver med fysisk risiko, som er omfattet af deres tiltag mod klimaforandringer, hvorfor de ikke rapporterer efter kravet i ESRS E1-9 stk. 66 litra b (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a). Hertil oplyser de ikke, hvor placeringen af deres aktiver med væsentlige fysisk risiko er, hvorfor de ikke rapporterer efter kravet i ESRS E1-9 stk. 66 litra c (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a). Novartis rapporterer ikke efter kravet i ESRS E1-9 stk. 66 litra d, hvor de udelukkende oplyser om et pengebeløb af nettoindtægterne for virksomhedens aktiviteter med fysisk risiko for henholdsvis 2030 og 2050 (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a).

Novartis oplyser om pengebeløbet på kort, mellemlang og langt sigt, af de forventede finansielle virkninger af væsentlige omstillingsrisici, hvilket er et krav jævnfør ESRS E1-9 stk. 67 litra a (Novartis, 2024b). Til gengæld oplyser de ikke om den andel af aktiver med væsentlig omstillingsrisiko, hvorfor Novartis ikke opfylder kravene i ESRS E1-9 stk. 67 litra a (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a).

Det fremgår til gengæld ikke af deres rapporter, at de har oplyst, hvor stor en andel af deres aktiver, som har væsentlige omstillingsrisici, der er omfattet af deres tiltag mod klimaændringer, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-9 stk. 67 litra b (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a).

Novartis har ikke oplyst om en opdeling af den bogførte værdi for deres ejendomsaktiver, som er fordelt efter energieffektivitetsklasser, som er et krav ifølge ESRS E1-9 stk. 67 litra c (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a). Der fremgår ligeledes ikke oplysninger, om der er forpligtelser, som skal indregnes i deres årsregnskab, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-9 stk. 67 litra d (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a).

Novartis oplyser ikke om det potentielle tab af omsætning grundet væsentlige omstillingsrisici, som er påkrævet af ESRS E1-9 stk. 67 litra e, men det er ikke muligt at vurdere, hvorvidt det er relevant at oplyse om nettoindtægter fra Novartis' kunder, som har kul-, olie- og gasrelaterede aktiviteter (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a).

Novartis har hverken rapporteret om kravene i henholdsvis ESRS E1-9 stk. 68 litra a og b, da der ikke oplyses eller henvises om, hvilke relevante poster, de har anvendt til at afstemme vedrørende a) aktiver og omsætning med væsentlig fysisk risiko samt b) beløb af aktiver, passiver og omsætning med væsentlig omstillingsrisiko (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a).

Det vurderes, at Novartis rapporterer efter kravene i ESRS E1-9 stk. 69 litra a, eftersom de har oplyst om de forventede omkostningsbesparelser i 2030, 2040 og 2050, på baggrund af deres tiltag til modvirkning af klimaændringer (Novartis, 2024b).

Det vurderes tilmed at Novartis ikke efterlever kravene i ESRS E1-9 stk. 69 litra b, eftersom det ikke oplyses om potentielle markedsstørrelse eller forventede ændringer i nettoindtægter fra kulstoffattige produkter og tjenesteydelser, som Novartis kan have adgang til (Novartis, 2024b) og (Novartis, 2024a).

Det vurderes, at ESRS E1-9 stk. 70 er opfyldt, eftersom de har kvantificeret de finansielle påvirkninger, hvorfor undtagelsesreglen ikke finder anvendelse (Novartis, 2024b).

Sanofi

Det fremgår af Sanofis bæredygtighedsrapport, at de har offentliggjort information vedrørende forventede finansielle virkninger af væsentlige fysiske risici, hvorfor de rapporterer efter kravet i ESRS E1-9 stk. 64 litra a (Sanofi, 2024a). Sanofi har ligeledes offentliggjort information vedrørende de forventede finansielle virkninger af væsentlige omstillingsrisici, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-9 stk. 64 litra b (Sanofi, 2024a). Sanofi rapporterer efter kravet i ESRS E1-9 stk. 64 litra c, hvor de har oplyst information vedrørende, at kunne drage fordel af potentielt væsentlige klimarelaterede muligheder (Sanofi, 2024a).

Det vurderes at Sanofi rapporterer efter kravet i ESRS E1-9 stk. 65 litra a, hvor de rapporterer om de forventede finansielle virkninger grundet fysiske risici og omstillingsrisici i forhold til, hvilken betydning det vil have for deres finansielle stilling, omsætning og pengestrømme i 2030 og 2050 (Sanofi, 2024a).

Det fremgår af standarden, at oplysningerne skal vedrøre kort, mellemlang og lang sigt, hvor Sanofi kun har oplysninger vedrørende de forventede finansielle virkninger af fysiske risiko for henholdsvis 2030 og 2050 (Sanofi, 2024a). Sanofi beskriver, hvordan de kan forfølge de væsentlige klimarelaterede muligheder, som er et krav ifølge ESRS E1-9 stk. 65 litra b (Sanofi, 2024a).

Sanofi rapporterer ikke efter kravene i ESRS E1-9 stk. 66 litra a, eftersom de oplyser om pengebeløbet for de forventede finansielle virkninger af væsentlige fysiske risici, men ikke andelen i procent af nettoindtægterne (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b). Sanofi har ikke rapporteret efter kravet i ESRS E1-9 stk. 66 litra b, eftersom de ikke har rapporteret, hvor stor en andel af deres aktiver med fysisk risiko, som er omfattet af deres tiltag mod klimaforandringer (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b). Sanofi har ikke oplyst om placeringer af aktiver med væsentlig fysisk risiko, hvorfor de ikke rapporterede efter kravet i ESRS E1-9 stk. 66 litra c (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b). Sanofi har ikke oplyst om pengebeløbet og andel af nettoindtægter fra deres aktiviteter med væsentlig fysisk risiko, hvorfor de ikke rapporterer efter kravet i ESRS E1-9 stk. 66 litra d (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b).

Sanofi rapporterer ikke efter kravene i ESRS E1-9 stk. 67 litra a, eftersom de oplyser om pengebeløbet for de forventede finansielle virkninger af væsentlige omstillingsrisici, men ikke andelen i procent af nettoindtægterne (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b). Sanofi har ikke oplyst, hvor stor en andel af deres aktiver, som har væsentlige omstillingsrisici, der er omfattet af deres tiltag mod klimaændringer, hvilket er et krav ifølge ESRS E1-9 stk. 67 litra b (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b).

Sanofi har ikke oplyst om en opdeling af den bogførte værdi for deres ejendomsaktiver, der er fordelt efter energieffektivitetsklasser, som er et krav ifølge ESRS E1-9 stk. 67 litra c (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b). Der fremgår ikke oplysninger, om der er forpligtelser, der skal indregnes i deres årsregnskab, som er et krav ifølge ESRS E1-9 stk. 67 litra d (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b).

Sanofi oplyser ikke om det potentielle tab af omsætning grundet væsentlige omstillingsrisici, som er påkrævet af ESRS E1-9 stk. 67 litra e (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b).

Sanofi har ikke rapporteret om kravene i henholdsvis ESRS E1-9 stk. 68 litra a og b, da der ikke oplyses eller henvises om, hvilke relevante poster, de har anvendt til at afstemme vedrørende a) aktiver og omsætning med væsentlig fysisk risiko samt b) beløb af aktiver, passiver og omsætning med væsentlig omstillingsrisici (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b).

Det vurderes, at Sanofi ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-9 stk. 69 litra a, eftersom de har offentliggjort information om de forventede omkostningsbesparelser i 2030 og 2050, grundet deres tiltag til modvirkning af klimaændringer. Sanofi rapporterer ikke efter kravene i ESRS E1-9 stk. 69 litra b, eftersom det ikke oplyses om de forventede ændringer fra nettoindtægter vedrørende kulstoffattige produkter (Sanofi, 2024a) og (Sanofi, 2024b).

Det vurderes, at ESRS E1-9 stk. 70 er opfyldt, eftersom de har kvantificeret de finansielle påvirkninger efter "2030 financial impact", hvorfor undtagelsesreglen ikke finder anvendelse.

AstraZeneca

AstraZeneca har ikke rapporteret i 2023 om forventede finansielle virkninger af væsentlige fysiske risici og omstillingsrisici samt potentielle klimarelaterede muligheder, hvorfor de ikke rapporterer efter kravene i ESRS E1-9 stk. 64-70 (AstraZeneca, 2024a) og (AstraZeneca, 2024b). AstraZeneca oplyser, at de har udført en analyse ud fra TCFDs anbefalinger, som fremgår af deres årsrapport, men den opfylder ikke kravene efter ESRS E1-9 stk. 64-70 (AstraZeneca, 2024a).

3.4.6.1 Delkonklusion oplysningskrav E1-9

Forventede finansielle virkninger af væsentlige fysiske risici og omstillingsrisici og potentielle klimarelaterede muligheder

Følgende tabel viser et overblik over, hvilke oplysningskrav fra E1-9 forventede finansielle virkninger af væsentlige fysiske risici og omstillingsrisici og potentielle klimarelaterede muligheder, de enkelte virksomheder rapporterer efter:

ESRS E1	Novo Nordisk	Novartis	Sanofi	AstraZeneca
Stk. 64 litra a	X	✓	✓	X
Stk. 64 litra b	X	✓	✓	X
Stk. 64 litra c	X	✓	✓	X
Stk. 65 litra a	X	✓	✓	X
Stk. 65 litra b	X	✓	✓	X
Stk. 66 litra a	X	X - mangler andel i procent	X - mangler andel i procent	X
Stk. 66 litra b	X	X	X	X
Stk. 66 litra c	X	X	X	X
Stk. 66 litra d	X	X - mangler andel i procent	X	X
Stk. 67 litra a	X	X - mangler andel i procent	X - mangler andel i procent	X
Stk. 67 litra b	X	X	X	X
Stk. 67 litra c	X	X	X	X

Stk. 67 litra d	X	X	X	X
Stk. 67 litra e	X	X	X	X
Stk. 68 litra a	X	X	X	X
Stk. 68 litra b	X	X	X	X
Stk. 69 litra a	X	✓	X	X
Stk. 69 litra b	X	X	X	X
Stk. 70	X	✓	✓	X

(Tabel 13: Oversigt over de udvalgte virksomheders opfyldelse af oplysningskravene i ESRS E1-8 Intern CO₂-prissætning (egen tilvirkning))

Ifølge analysen er det kun Novartis og Sanofi, som på nuværende tidspunkt rapporterer delvist efter kravene i ESRS E1-9 stk. 64-70. Novo Nordisk og AstraZeneca opfylder derimod ingen af kravene i ESRS E1-9. På trods af at både Novartis og Sanofi oplyser om pengebeløbet af aktiver med væsentlig risiko, er den procentmæssige andel ikke redegjort for, hvormed de ikke rapporterer tilstrækkeligt efter ESRS E1-9 stk. 66 litra a. Novartis og Sanofi har ikke redegjort for andelen af aktiver med væsentlig fysisk risiko og omstillingsrisiko som er omfattet af foranstaltninger til modvirkning af klimaændringer.

4. Diskussion

Analysens metoder, resultater og refleksioner vil i dette afsnit diskuteres. Diskussionen inddeles i tre afsnit. I det første afsnit vil metoder og refleksioner på baggrund af analysen diskuteres. I andet afsnit vil resultaterne fra analysen diskuteres i henhold til afhandlingens problemformulering og centrerer sig om, hvordan implementeringen af ESRS E1 vil påvirke sammenligneligheden af virksomheders rapportering af klimaforandringer. I tredje afsnit vil eksperteres udtalelser og holdninger inddrages og diskuteres, hvor der vil være et primært fokus på sammenligning med kandidatafhandlingens egne resultater og vurderinger.

4.1 Analyse og metode

Det har generelt været muligt at fuldføre den planlagte analyse, men der eksisterer samtidig en anerkendelse af de udfordringer, der har været og de faldgruber, der kan være.

Først skal det konstateres, at rapporteringen efter påkrævede CSRD ikke er udgivet endnu. Samtidig har det medført, at der ikke har været konkrete eksempler på rapporteringer efter implementering af CSRD, der har kunnet bruges som empiri- og sammenligningsgrundlag. Enkelte virksomheder, såsom Ørsted, har til gengæld offentliggjort deres 2023 årsrapport, hvor de har meddelt, at de har som hensigt at følge CSRD (Ørsted, 2024). Der eksisterer derfor en anerkendelse af, at de analyserede virksomheder ikke har tilsigtet at opfylde oplysningskravene endnu, og afsat ressourcer hertil. Til gengæld gør det, at analysen er tilstrækkelig repræsentativ for den forskel, der er mellem virksomhedernes nuværende rapportering og de fremtidige påkrævede oplysningskrav. Dermed danner det et analysegrundlag for, hvorledes ESRS E1 vil påvirke sammenligneligheden mellem virksomheders rapportering. Analysen er derfor foretaget fra samme perspektiv som en regnskabsbruger og ud fra den offentlige tilgængelige information, som en regnskabsbruger ville have. Dette er gjort for bedre at kunne foretage en besvarelse af problemformuleringen, vedrørende ESRS E1's påvirkning på sammenligneligheden mellem virksomheders rapportering.

En af udfordringerne i analysen, var det faktum, at ingen af de analyserede virksomheder har rapporteret efter CSRD endnu. Virksomhedernes oplysninger har derfor måtte skulle findes på tværs af forskellige rapporter, samtidig med at det skulle vurderes, hvorvidt deres oplysninger har været tilstrækkeligt for at opfylde de forskellige oplysningskrav. Det har specielt været en udfordring for de kvalitative oplysningskrav.

For dem, har der både været en fortolkning og vurdering af, hvor meget der skal oplyses om for at opfylde kravene, samtidig med at vurdere, hvorvidt virksomheders relevante kvalitative oplysninger har været rammende for den fortolkning. Der har i den forbindelse også været vurderinger af det krævede omfang af de forskellige oplysningskrav, hvormed analysen i høj grad har haft det udgangspunkt, at oplysningskravene skal opfyldes fuldstændigt. Det har således være tilfælde, hvor det i analysen er vurderet at de analyserede virksomheder ikke opfylder oplysningskravene, men reelt mangler mindre oplysninger for at opfylde oplysningskravene fuldstændigt. De kvantitative oplysningskrav efterlader til gengæld mindre op til fortolkning, hvorfor analysen for dem har været mindre udfordrende.

4.2 ESRS E1s konsekvenser for sammenligneligheden af bæredygtighedsrapporter

Følgende afsnit vil omhandle en diskussion af påvirkningen på sammenligneligheden for de mest relevante oplysningskrav. De mest relevante oplysningskrav defineres som værende dem, der er væsentlige for regnskabsbrugere. Væsentligheden er vurderet ud fra den information oplysningskravet kræver, og de oplysninger som det antages at en regnskabsbruger vil finde essentiel.

Oplysningskrav E1-1 — Omstillingsplan for modvirkning af klimaændringer

De analyserede virksomheder inkluderer alle en omstillingsplan for, hvorledes de strategisk planlægger deres omstillingsplan. Etableringen af en strategisk omstillingsplan udgør den overordnede ramme for den rapporterende virksomhed og dens mål, delmål og hvorledes den vil opfylde sit løfte til at minimere dens udledninger.

At skabe sammenlignelighed på det strategiske plan vil sikre, at regnskabsbrugeren vil kunne forstå, hvorledes virksomheden har fastsat deres strategiske mål. Oplysningskravet ESRS E1-1 sikrer således også, at på trods af de generelle strategiske rammer, at den rapporterende virksomhed redegør for foreneligheden med andre strategiske områder. Dette eksemplificeres i deres scopes, som har en synergieffekt for deres strategiske overvejelser.

Behovet for dette oplysningskrav demonstreres således i analysen, eftersom ingen af de rapporterende virksomheder opnår formålet, men kun delkrav, hvorledes der skabes en begrænset forståelse for, hvad omstillingsplanen omhandler, hvordan den skal eksekveres og hvordan den skal

forsynes. Oplysningskrav ESRS E1-1 vil dermed generelt øge sammenligneligheden for regnskabsbrugere, hovedsageligt gennem en bedre forståelse af de rapporterende virksomheders omstillingsplaner.

Oplysningskrav E1-2 Politikker vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer

ESRS E1-2 kan medføre, at regnskabsbrugere får et bedre sammenligningsgrundlag for rapporterende virksomheders politikker vedrørende klimaændringer. I analysen kunne det konkluderes, at de virksomheder, som rapporterer efter TCFD-anbefalingerne i høj grad, allerede opfylder de fleste af kravene i ESRS E1-2. Det kan således diskuteres, hvor meget yderligere indsigt det giver regnskabsbrugere i forhold til de virksomheder, som rapporterer efter TCFD-anbefalingerne. Til gengæld er det en fordel for sammenligneligheden, at oplysningerne fremover vil kræves, i forhold til TCFD, som udelukkende er anbefalinger. Det resulterer i, at virksomhederne fremover ikke kan fravige fra at oplyse om deres politikker vedrørende klimaændringer.

Generelt er oplysningskravet forholdsvis vagt, og medtager ingen kvantitative krav, hvilket skaber et frirum til hvordan de rapporterende virksomheder oplyser om deres politikker, så længe de oplyser om de påkrævede områder jævnfør ESRS E1-2 stk. 25 litra a-c. Det kan derfor fremover, på trods af implementeringen af oplysningskravet, fortsat være besværligt for regnskabsbrugere at sammenligne rapporterende virksomheders politikker vedrørende klimaændringer. Til gengæld vil det ligeledes være besværligt at udarbejde et oplysningskrav med mere specifikke krav vedrørende politikker i henhold til klimaændringer, grundet den potentielle udligning af den variation, der til en vis grad altid vil være mellem virksomhedernes politikker. Der er i oplysningskravet ikke krav, der skal kvalitetssikre eller på anden måde sikre, at de rapporterende virksomheders oplyste politikker reelt er implementeret og benyttes i forhold til klimaændringer.

Overordnet danner oplysningskravet således en generel forståelse for de rapporterende virksomheders politikker, hvorimod det er op til regnskabsbrugere at være i stand til at kunne sammenligne den kvalitative data og dykke dybere ned i, hvorledes deres politikker reelt set benyttes i virksomhederne. Generelt vil sammenligneligheden i rapporterne derfor i en begrænset grad øges, for de virksomheder, der følger TCFD-anbefalingerne, og i stedet betydeligt øge sammenligneligheden for de virksomheder, der ikke i forvejen følger samme anbefalinger, såsom Novo Nordisk.

Oplysningskrav E1-3 Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med klimaforandringspolitikker

ESRS E1-3 kan medføre, at regnskabsbrugere får en dybere indsigt, end hidtil, i hvordan rapporterende virksomheder proaktivt håndterer klimaændringer, i forbindelse med deres klimarelaterede mål og politikker.

Et positivt ved oplysningskravet er, at de rapporterende virksomheder skal oplyse kvantitativt om effekten af deres udførte og planlagte foranstaltninger. Dette er noget ingen af de analyserede virksomheder fra analysen har medtaget i deres nuværende rapportering, på trods af at nogle af virksomhederne rapporterer efter TCFD-anbefalingerne. Regnskabsbrugere vil således fremover sort på hvidt, kunne se den effekt deres nuværende og fremtidige foranstaltninger vil have. I forhold til de forventede reduktioner af drivhusgasemissioner for foranstaltningerne, i henhold til ESRS E1-3 stk. 29 litra b, kan det diskuteres, hvorvidt det potentielt kan give rapporterende virksomheder et frirum til at være for ambitiøse i vurderingen deres fremtidige reduktioner fra deres foranstaltninger. Der er i oplysningskravet således ingen konkrete krav til kvalitet eller verificering af reduktioner af drivhusgasemissioner, som følge af de rapporterende virksomheders foranstaltninger, hvilket er et kritikpunkt for oplysningskravet. Til gengæld skal virksomhedernes vurdering af effekten for nuværende og forventede reduktioner af drivhusgasemissioner, i henhold til foranstaltninger, være i overensstemmelse med de øvrige oplysningskrav. Der eksisterer dermed ikke et fuldstændigt frirum til at være for ambitiøse i deres vurdering af drivhusgasemissioner.

De generelt begrænsede krav til hvorledes rapporterende virksomheder skal beskrive deres foranstaltninger, kan til gengæld besværliggøre regnskabsbrugeres sammenligningsgrundlag. Hertil ville mere specifikke krav til den kvalitative del af oplysningskravet potentielt kunne forbedre sammenligningsgrundlaget. Det kunne eksempelvis være krav om oplysning vedrørende tidshorisont for de planlagte foranstaltninger, hvilket vil kunne give regnskabsbrugere en indsigt i hvornår de planlagte foranstaltninger skal træde i kraft.

Oplysningskrav E1-4 Mål vedrørende modvirkning og tilpasning af klimaændringer

ESRS E1-4 medfører potentielt, at regnskabsbrugere får oplyst information vedrørende de miljømæssige mål, hvor de lettere kan sammenlignes på tværs af virksomheder.

På den ene side er det positivt, at der er et konkret krav om, at mål af reduktion for drivhusgasser skal oplyses i enten absolut værdi, eller som en procentdel af emissionerne i forhold til et basisår. Dette sikrer, at det er muligt for regnskabsbrugere at sammenligne de enkelte virksomheders mål for CO₂e-udledninger.

Det demonstreres i analysen, at virksomhederne har oplyst om deres nuværende reduktionsmål, hvor det viser sig, at de fire analyserede virksomheder har forskellige delmål. Det kan derfor være svært at sammenligne for regnskabsbrugere, hvorfor det ligeledes er svært at få en forståelse af, hvor ambitiøse virksomhederne reelt er i forhold til deres reduktionsmål.

Det ville øge sammenligneligheden, hvis standarden krævede, at virksomheden kun opgør deres reduktionsmål for et specifikt årstal, samt at det skal være for virksomhedens samlede drivhusgasudledninger. Hertil viser analysen, at virksomhederne anvender forskellige basisår til deres reduktionsmål, hvilket gør sammenligningsgrundlaget mindre og mere besværligt for regnskabsbrugere at forstå. Ét bestemt basisår kunne være et forbedringspunkt, som forbedrer sammenligningsgrundlaget..

I forlængelse ovenstående, så er det relevant at nævne, at virksomheder fremadrettet skal oplyse, hvorvidt deres reduktionsmål er videnskabeligt baseret ifølge ESRS E1-4 stk. 34 litra e. Det er positivt, at deres reduktionsmål er verificeret af SBTi. Det som der ikke fremgår af deres årsrapporter er, at de ikke oplyser, hvordan og hvilke beregningsmetoder, som er anvendt vedrørende deres net zero mål. Kravet om oplysningen om hvorvidt virksomheders mål er videnskabeligt baseret sikrer, at regnskabsbrugere får en forståelse af, hvilke beregningsmetoder, som er anvendt, hvorfor regnskabsbrugere kan sammenligne de enkelte virksomheder i forhold til, hvordan de vil opnå deres reduktionsmål.

Dekarboniseringstiltag er ligeledes et punkt, hvor de fire virksomheder endnu ikke rapporterer tilfredsstillende. Regnskabsbrugere mangler hertil en forståelse for deres faktiske dekarboniseringstiltag, som skal sikre, at virksomhederne opnår deres respektive reduktionsmål. Hertil vil det have været at foretrække, hvis standarden kom med en obligatorisk metode at fremstille deres dekarboniseringstiltag på, som vil sikre, at regnskabsbrugere kan sammenligne de enkelte virksomheders fremstillingsmåder på tværs af virksomhedernes rapporter.

Oplysningskrav ESRS E1-4 vil generelt dermed skabe et bedre sammenligningsgrundlag, hvor regnskabsbrugere får mere nyttig information til at vurdere, hvorvidt der er sammenhæng mellem virksomhedens klimarelaterede mål og deres politikker til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

Oplysningskrav E1-5 Energiforbrug og -miks

De analyserede virksomheders rapportering af energiforbrug og -miks er et område, som på nuværende tidspunkt ikke er transparent og sammenligneligt. Dette skyldes, at virksomhederne rapporterer information vedrørende energiforbrug- og -miks på forskellige måder, hvor det for regnskabsbrugere kan være uigennemskueligt og udfordrende at få en forståelse af, hvilke energikilder virksomhederne anvender til deres energiforbrug.

Oplysningskravene til energiforbrug og -miks fremgår af E1-5, hvor det vurderes at øge sammenligneligheden, at virksomheder fremadrettet efter ESRS E1-5 stk. 37, skal opdele deres samlede energiforbrug i MWh for de enkelte anvendte energikilder.

Det vurderes ESRS E1-5 stk. 37 og 38 vil sikre, at regnskabsbrugere fremadrettet kan sammenligne virksomheder på tværs i forhold til deres energiforbrug samt hvilke energikilder de har anvendt til deres energiforbrug. Et kritikpunkt vedrørende oplysningskrav E1-5 er, at der ikke stilles krav til, at virksomheder offentliggør informationen på en ensartet måde, hvor der for eksempelvis kunne have været krav om at anvende en standard tabel, som yderligere ville øge sammenligneligheden.

Endvidere skal det bemærkes, at ESRS E1-5 stk. 40-44 stiller krav om, at virksomhederne skal opgøre energiintensiteten baseret på nettoindtægter. Dette vil give et bedre sammenligningsgrundlag for virksomheders energiforbrug per million i omsætning frem for totale sum, hvor der ikke tages hensyn til den enkelte virksomheders størrelse.

Hertil sikrer kravet i ESRS E1-5 stk. 44, at virksomhederne skal oplyse om hvilket tal de har anvendt for at beregne energiintensiteten. Dette vil sikre, at regnskabsbrugeren kan sammenligne virksomheder på hvordan og hvilke poster de har anvendt til at beregne energiintensiteten, hvorfor det vil skabe en øget gennemsigtighed og sammenlignelighed.

Oplysningskrav E1-6 bruttodrivhusgasemissioner under scope 1, 2, 3 og samlede drivhusgasemissioner

Oplysningskrav ESRS E1-6, skal sikre at regnskabsbrugere fremadrettet kan sammenligne virksomheder i forhold til deres brutto drivhusgasemissioner både for de enkelte scopes 1, 2 og 3 samt de samlede CO₂-udledninger. Ifølge analysen, rapporterer virksomhederne vedrørende dette oplysningskrav allerede efter en relativ ensartet metode, hvor der til gengæld fortsat er plads til forbedring, som kan sikre en større gennemsigtighed og sammenlignelighed mellem virksomhederne.

Det er for eksempelvis ikke alle fire virksomheder, som rapporterer om de samlede drivhusgasemissioner. Nogle af virksomhederne har eksklusivt rapporteret for de enkelte scopes, hvilket medfører, at regnskabsbrugere selv skal lægge de enkelte tal fra de forskellige scopes sammen for at kunne sammenligne virksomhederne. Hertil vil det skabe en øget forståelse og bedre sammenligningsgrundlag for regnskabsbrugere, hvis de enkelte virksomheder blev påkrævet at beskrive deres regnskabspraksis samt anvendte beregningsmetoder. Dette understøttes af, at det kun er Novo Nordisk ud af de fire analyserede virksomheder, som har en fyldestgørende regnskabspraksis for, hvordan de har beregnet de enkelte scopes samt underkategorierne til scope 3. Denne beskrivelse af regnskabspraksis fremgår ikke hos de andre analyserede virksomheder, hvorfor det mindsker gennemsigtigheden og sammenligningsgrundlaget. Hertil skal det nævnes, at det er tilladt at beregne scopes efter forskellige regnemetoder og antagelser, hvorfor det er relevant for regnskabsbrugere at denne information er tilgængelig. Ydermere øger det sammenligneligheden, at virksomhederne skal oplyse om deres drivhusgasintensitet baseret på nettoindtægter, hvilket muliggør sammenligningen af virksomheder, uanset størrelse.

En forbedring til oplysningskravet kunne bestå af, at et nøgletal såsom et gennemsnit af drivhusgasintensiteten baseret på nettoindtægter over en femårig periode, hvilket ville danne et bedre sammenligningsgrundlag for regnskabsbrugere.

Dette skyldes, at hvis nøgletallet udelukkende viser indeværende års CO₂e-udledning, er der ikke taget forbehold for, eksempelvis store investeringer i anlægsaktiver, der har medført en øget CO₂-udledning, som belaster dem i indeværende år. Dette kan fremgå misvisende, eftersom Novo Nordisk eksempelvis i 2023, grundet deres investeringer i øget produktionskapacitet, vil blive påvirket negativt vedrørende deres drivhusgasintensitet baseret på nettoindtægter. Omvendt vil Novo Nordisk fremadrettet blive positivt påvirket af, at CO₂e-udledningerne medregnes i et enkelt år frem for en årrække, hvor deres drivhusgasintensitet per nettoindtægter muligvis vil fremgå mere fordelagtig.

4.3 Akademias anskuelse af CSRD

Der findes nuancerede holdninger til CSRD, fra diverse eksperter inden for ESG. Der kan således både findes eksempler på eksperter, der har positive holdninger til implementeringen af CSRD, såvel som der kan findes negative holdninger.

Herunder vil eksempler på forskellige eksperters holdninger til direktivet inddrages, for enten at understøtte eller modargumentere kandidatafhandlingens resultater. Kandidatafhandlingen har sit udgangspunkt i en enkelt standard i direktivet, ESRS E1, hvorimod eksperterne udtaler sig om direktivet generelt. Der findes på nuværende tidspunkt ikke udtalelser fra eksperter om ESRS E1 specifikt. Eksperternes generelle holdninger vil dermed tages i betragtning i forhold til kandidatafhandlingens resultater. Der eksisterer derfor også en anerkendelse af, at der ikke kan drages direkte paralleller mellem afhandlingens resultater og eksperternes holdninger, men at ESRS E1 indgår implicit i deres generelle holdning om CSRD.

Hvad angår det generelle politiske ræsonnement samt koncept, så er der eksperter, der finder CSRD'et og dets formål yderst kritisk. Ifølge Vela Almeida i hendes undersøgelse "The greening of empire", så er implementeringen af det nye rapporterings direktiv ikke fremskridt, men kun en vedligeholdelse af politisk status quo (Vela Almeida et al., 2023). Således er det mere for at vedligeholde den generelle magtposition EU besidder i forhold til politik, som var årsagen til CSRD og ikke at skabe mere sammenlignelighed.

Derimod anser Baumüller og Grbenic at CSRD er en unik mulighed for netop at skabe mere sammenlignelighed mellem virksomheder (Baumüller & Grbenic, 2021). Det fremgår af deres undersøgelser, at de rapporterende virksomheder kan anskaffe sig væsentlige fordele ved at

rapportere efter direktivet. Derimod påpeger deres undersøgelser også, at direktivet i sit omfang er en for stor administrativ byrde for virksomhederne.

Professor i Corporate Social Responsibility samt Business in Society på CBS, Andreas Rasche, anerkender ligeledes at implementeringen af CSRD, i hvert fald på kort sigt vil udgøre en ressourcemæssig byrde for de rapporterende virksomheder (Rasche, 2023). Samtidig gør han til gengæld udtryk for, at implementeringen af direktivet kan være givende for de rapporterende virksomheder, og kan hjælpe dem med at komme tættere på deres investorer. Rasche mener således, at virksomheder bør anse CSRD som en mulighed, frem for en regulatorisk byrde.

I udgivelsen nævner han Novo Nordisk som en af frontløberne inden for bæredygtighed: *“Some companies, like Novo Nordisk, are already very advanced in this area....”* (Rasche, 2023). Det kan diskuteres, hvor bogstaveligt udtalelsen skal tages i henhold til rapportering, men den modstrider afhandlingens analyse. I analysen kunne det konstateres, at Novo Nordisk, ud fra de udvalgte virksomheder, var blandt en af de virksomheder, der opfyldte færrest af oplysningskravene fra ESRS E1. Det kan således indikere, at der generelt er mangel på virksomhedernes rapportering om klimaforhold, og behov for mere sammenlignelighed, hvis virksomheder som Novo Nordisk anses som værende frontløbere af en ekspert indenfor området.

Generelt anses CSRD af de udvalgte eksperter, som værende positiv for regnskabsbrugere og øger sammenligneligheden. Samtidig anerkender de, at implementeringen vil udgøre en ressourcemæssig byrde for de rapporterende virksomheder. Dette stemmer overens med afhandlingens resultater og vurdering af, at ESRS E1 generelt vil øge sammenligneligheden. Den ressourcemæssige byrde for de rapporterende virksomheder understøttes af mængden af oplysningskrav i ESRS E1, som de analyserede virksomheder mangler at opfylde, jævnfør afhandlingens analyse. Når den enkelte standard, ESRS E1, er omfangsrig og virksomheder mangler opfyldelse af en del af kravene, kan det diskuteres, at den, sammenlagt med de øvrige standarder i direktivet, vil udgøre en væsentlig ressourcemæssig byrde for de rapporterende virksomheder.

5. Konklusion

Tidligere udvikling har vist et øget behov for rapportering af ikke-finansiell information, hvoraf især miljømæssige forhold har ageret som kardinalpunkt for regnskabsbrugere. På trods af frivillige tiltag og obligatoriske rapporteringskrav, har sammenligneligheden af virksomheders rapportering om klimaforhold været et kritikpunkt for regnskabsbrugere. Implementeringen af CSRD og dertilhørende ESRS-standarder har derfor det formål at øge gennemsigtigheden af virksomheders ESG-forhold ved at stramme rapporteringskravene. Kandidatafhandlingen har fokus på ESRS E1, der omhandler klimaændringer, eftersom det vurderes, at de miljømæssige forhold er det mest væsentlige for regnskabsbrugere, hvorfor følgende problemformulering er udarbejdet:

“Hvordan påvirker implementeringen af ESRS E1 sammenligneligheden af virksomheders rapportering om klimaforandringer?”

ESRS E1 indeholder oplysningskrav vedrørende forvaltning, strategi, håndtering af virkninger og risici samt parametre og mål. Standarden indeholder 12 oplysningskrav, hvor 9 af oplysningskravene er specifikke for ESRS E1. Hvert oplysningskrav er opbygget bestående af emnespecifikke formål, efterfulgt af flere konkrete krav, som virksomhederne skal opfylde. Det betyder, at virksomheder, der rapporterer efter CSRD fremadrettet, vil have en række strengere krav til rapportering af forhold vedrørende klimaforandringer.

For at besvare problemformuleringen, er der udført en GAP-analyse af ESRS E1 i forhold til udvalgte virksomheders rapportering i 2023 om klimaforandringer. Formålet er at få en forståelse af, hvordan ESRS E1 vil påvirke deres fremtidige rapportering og sammenligneligheden mellem rapporteringen af virksomhedernes forhold vedrørende klimaforandringer.

Analysen antydede en tendens til, i henhold til ESRS E1 emnerne forvaltning og strategi, at de rapporterende virksomheder på trods af, at opfylde en række krav, fortsat mangler essentielle oplysninger, som ikke er oplyst tilstrækkeligt til at opnå formålet. Behovet for oplysningskrav inden for klimastrategier demonstreres i analysen, eftersom ingen af de analyserede virksomheder opnår oplysningsformålet. Oplysningskravet vil dermed generelt øge sammenligneligheden for regnskabsbrugere, hovedsageligt gennem en bedre forståelse af de rapporterende virksomheders

omstillingsplaner i forhold til klimaforandringer. Derimod fremmes sammenligneligheden i en begrænset grad i henhold til oplysningskrav om forvaltning, eftersom det hovedsageligt indeholder kvalitative krav med betragtelig frirum for rapportering.

Gældende for ESRS E1 emnet håndteringen af virkninger, risici og muligheder, er at de analyserede virksomheder, som i forvejen følger TCFD-anbefalingerne, opfylder størstedelen af kravene. Det understøttes af, at Novo Nordisk, som ikke følger TCFD, opfylder væsentligt færre krav. Det vil dermed udgøre en sikring af sammenligneligheden, at oplysninger om rapporterende virksomheders håndtering af klimarelaterede virkninger, risici, og muligheder fremover kræves. Ydermere fremmes sammenligneligheden ved, at virksomheder fremover skal rapportere kvantitativt om effekten af deres udførte og planlagte foranstaltninger. Dette er noget ingen af de analyserede virksomheder har medtaget i deres nuværende rapportering, på trods af at nogle af virksomhederne rapporterer efter TCFD-anbefalingerne. Et kritikpunkt er til gengæld, at der er begrænsede krav til virksomheders beskrivelse af deres foranstaltninger, hvilket kan besværliggøre sammenligneligheden. Dette kunne imødekommes, gennem specifikke krav om eksempelvis tidshorisonter for virksomheders planlagte foranstaltninger.

Vedrørende parametre og mål, er vurderingen, at oplysningskravene vil medføre en øget sammenlignelighed af virksomhedernes rapportering, eftersom ingen af virksomhederne opfylder formålskravene vedrørende de klimarelaterede mål samt energiforbrug og -miks. De klimarelaterede mål kunne til gengæld yderligere øge sammenligneligheden ved eksempelvis at tilføje krav om et specifikt årstal for at opgøre deres reduktionsmål i forhold til de samlede drivhusgasudledninger. Kravene for de samlede drivhusgasudledninger, herunder scope 1, 2 og 3, vil i mindre grad forbedre sammenligneligheden mellem virksomhederne, eftersom de på nuværende tidspunkt rapporterer relativt ensartet. Et forbedringspunkt til dette oplysningskrav vil være, at der kunne indføres et krav om at beregne et gennemsnit for drivhusgasintensiteten over en 5-årig periode. Det ville kunne give et mere reelt billede af virksomheders drivhusgasintensitet frem for ét år og dermed skabe et bedre sammenligningsgrundlag for regnskabsbrugere.

Det har i kandidatafhandlingen været muligt at fuldføre de planlagte undersøgelser, men der eksisterer samtidig en anerkendelse af, at de analyserede virksomheder ikke tilsigter at opfylde oplysningskravene endnu. Det understøtter til gengæld kandidatafhandlingens resultater, grundet det primære formål har været at afdække påvirkningen på sammenligneligheden fra nuværende rapporteringer til fremtidige rapporteringer efter CSRD. Der har således tilmed ikke eksisteret tidligere empiri, specifikt for kandidatafhandlingens undersøgelsesområde, hvorfor det har været nødvendigt at udarbejde egne undersøgelser. Samtidig eksisterer der en anerkendelse af, at kandidatafhandlingens resultater har været afhængige af fortolkninger af standardens oplysningskrav, samtidig med at vurdere hvorvidt virksomhedernes rapportering har været tilstrækkelig for de fortolkninger. Det har således ikke været muligt at opnå fuldstændig objektivitet i kandidatafhandlingens resultater.

For at understøtte kandidatafhandlingens resultater, inddrages forskellige eksperter i bæredygtighed. Eksperterne udtaler sig ikke om ESRS E1 specifikt, men i stedet om CSRD generelt. Blandt eksperterne eksisterer der en generel konsensus om, at CSRD er en mulighed for virksomhederne, samt at direktivet vil øge sammenligneligheden af rapporter, men samtidig udgør en ressourcemæssig administrativ byrde. Dette stemmer overens med kandidatafhandlingens konklusioner om standarden ESRS E1.

Det konkluderes derfor, at ESRS E1 er et skridt i den rigtige retning mod øget sammenlignelighed af virksomheders rapportering om klimaforandringer. Der kan derimod argumenteres for, at en række tilføjelser til standarden ville kunne forbedre sammenligneligheden for regnskabsbrugere yderligere. Tilføjelsen af forbedringspunkterne vil påkræve mere specifikke oplysninger, som vil skabe et bedre sammenligningsgrundlag for regnskabsbrugere. Implementeringen af direktivet udgør derimod i forvejen en ressourcemæssig byrde for virksomheder, hvor tilføjelser af flere specifikke krav vil yderligere negativt påvirke denne byrde. Såfremt regnskabsbrugere derimod får en større indsigt og dermed et bedre sammenligningsgrundlag af ESG-forhold, ville det til gengæld potentielt udgøre en forretningsmulighed for nogle virksomheder.

6. Perspektivering

Denne kandidatafhandling har udelukkende tilsigtet at afdække CSRD standarden ESRS E1's påvirkning på sammenligneligheden, hvorimod en mulighed kunne have været at undersøge andre standarder eller direktivet generelt. En samlet undersøgelse af direktivets påvirkning af sammenligneligheden vil til gengæld, i en begrænset grad, kunne undersøge de enkelte oplysningskrav og dermed også være mindre specifikke i vurderingen af, hvordan sammenligneligheden påvirkes. Et videre arbejde med kandidatafhandlingen, kunne derfor være udarbejdelsen og inddragelsen af andre standarders påvirkning på sammenligneligheden. Dette ville skabe en synergi og danne et helhedsperspektiv, hvorledes CSRD generelt påvirker sammenligneligheden af virksomheders rapportering om ESG-forhold. Et videre arbejde med kandidatafhandlingen kunne ligeledes være inddragelse af interviews af ESG-eksperter. Det vil både kunne bruges i udarbejdelsen af data og til mere specifik understøttelse eller afkræftning af kandidatafhandlingens resultater.

Det kunne ligeledes være interessant, efter implementeringen af CSRD i virksomhedernes rapporter, at foretage en ny analyse af, hvordan oplysningskravene, herunder ESRS E1, har påvirket sammenligneligheden. Derved vil rapporter anvendt i kandidatafhandlingens analyse kunne sammenlignes med de første udgivne rapporter, som efterlever kravene i CSRD. En af faldgruberne ville til gengæld være, at det er første rapportering efter kravene i direktivet, samtidig med, at der alene afgives en erklæring med begrænset sikkerhed. Der vil således ikke være en høj grad af sikkerhed fra revisorer for, at virksomhederne efterlever kravene i direktivet, og en sådan analyse potentielt ville kunne give et misvisende billede af, hvordan oplysningskravene har påvirket sammenligneligheden. Det understøtter til gengæld potentielt afhandlingens analyse yderligere, hvor der taget udgangspunkt i det informationsspænd, der er mellem virksomhedernes nuværende rapportering og en efterlevelse af kravene i ESRS E1.

Fremtidige undersøgelser om emnet kan ydermere dokumentere, hvorledes den første generation af CSRD adlydende rapporter kan sammenlignes med hinanden, samt hvorledes dette skaber en dybere indsigt for regnskabsbrugere. Denne kandidatafhandling omhandler alene spørgsmålet om sammenligneligheden, hvorimod fremtidige undersøgelser vil kunne være mere dybdegående i en egentlig sammenligning af eksempelvis rapporterende virksomheders bæredygtighedspræstationer, mål og foranstaltninger.

Et andet perspektiv på CSRD, kunne være at tage udgangspunkt i et virksomhedsperspektiv. Herved kunne en problemstilling være, hvorvidt CSRD generelt udgør en ressourcemæssig byrde for virksomhederne, eller om direktivet kan udgøre en forretningsmulighed. Problemstillingen er noget, der i kandidatafhandlingen i en begrænset grad allerede inddrages i diskussionen, i form af ekspertudtalelser. Et sådant perspektiv vil således også have en mere strategisk vinkel, hvor der kan tages udgangspunkt i en virksomhed. Dette ville til gengæld kræve interviews af nøglepersoner i virksomheden, for at have et tilstrækkeligt vidensgrundlag.

Litteraturliste

- Advokatsamfundet. (2023). Høring over udkast til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og EU-direktiv om forhøjelse af størrelsesgrænser i regnskabsdirektivet). København: Advokatsamfundet.
- AstraZeneca. (2024a). AstraZeneca annual report and form 20-F information 2023. AstraZeneca. Retrieved from <https://www.astrazeneca.com/investor-relations/annual-reports/annual-report-2023.html>
- AstraZeneca. (2024b). AstraZeneca sustainability report 2023. AstraZeneca. Retrieved from <https://www.astrazeneca.com/content/dam/az/Sustainability/2024/pdf/Sustainability-Report-2023.pdf>
- AstraZeneca. (2024c). What science can do AstraZeneca task force on climate-related financial disclosures statement 2023. AstraZeneca. Retrieved from https://www.astrazeneca.com/content/dam/az/Sustainability/2024/pdf/AstraZeneca_TCFD_Report_2023.pdf
- Baumüller, J., & Grbenic, S. O. (2021). Moving from non-financial to sustainability reporting: Analyzing the eu commission's proposal for a corporate sustainability reporting directive (csrd). *Economics and Organization*, Vol. 18(Special Issue, 2021), 369-381. doi:<https://doi.org/10.22190/FUEO210817026B>
- Beckmann, M., Hielscher, S., & Pies, I. (2014). Commitment strategies for sustainability: How business firms can transform trade-offs into win-win outcomes. *Business Strategy and the Environment*, 23(1), 18-37. doi:10.1002/bse.1758
- Bolton, P., & Kacperczyk, M. (2021). Do investors care about carbon risk? *Journal of Financial Economics*, 142(2), 517-549. doi:10.1016/j.jfineco.2021.05.008
- Brown, D., & Knudsen, J. S. (2015). Domestic institutions and market pressures as drivers of corporate social responsibility: Company initiatives in Denmark and the UK. *Political Studies*, 63(1), 181-201. doi:10.1111/1467-9248.12092
- Chang, Y., Cheung, W., Chung, M., & Tan, H. (2024). The paris agreement effect of consumer awareness

and sustainable investing: Some international evidence. Pacific-Basin Finance Journal, 102394.

doi:10.1016/j.pacfin.2024.102394

Dumay, J., & Hossain, M. A. (2019). Sustainability risk disclosure practices of listed companies in australia. Australian Accounting Review, 29(2), 343-359. doi:10.1111/auar.12240

KOMMISSIONENS DELEGEREDE DIREKTIV (EU) 2023/2775 af 17. oktober 2023 om ændring af europa-parlamentets og rådets direktiv 2013/34/EU for så vidt angår justeringer af størrelseskriterierne for mikrovirksomheder, små, mellemstore og store virksomheder eller koncerner , CorporateU.S.C. (2023). Retrieved from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=OJ%3AL_202302775

KOMMISSIONENS DELEGEREDE FORORDNING (EU) 2023/2772 af 31. juli 2023 om supplerende regler til europa-parlamentets og rådets direktiv 2013/34/EU for så vidt angår standarder for bæredygtighedsrapportering, CorporateU.S.C. (2023). Retrieved from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202302772#d1e7799-3-1

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2022/2464 af 14. december 2022 om ændring af forordning (EU) nr. 537/2014, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og direktiv 2013/34/EU for så vidt angår virksomheders bæredygtighedsrapportering CorporateU.S.C. (2022). Retrieved from

<https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2464#d1e1301-15-1>

Europa-parlamentets og rådets forordning (EF) nr. 1893/2006 af 20. december 2006 om oprettelse af den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter NACE rev. 2 og om ændring af rådets forordning (EØF) nr. 3037/90 og visse EF-forordninger om bestemte statistiske områder EØS-relevant tekst, CorporateU.S.C. (2006). Retrieved from

<https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32006R1893>

Folketinget, & Erhvervsudvalget. (2020). The danish government's response to the public consultation on the revision of the non-financial reporting directive

- Glaveli, N., Alexiou, M., Maragos, A., Daskalopoulou, A., & Voulgari, V. (2023). Assessing the maturity of sustainable business model and strategy reporting under the CSRD shadow. *Journal of Risk and Financial Management*, 16(10), 445. doi:10.3390/jrfm16100445
- Janz, M., & Schneeberger, C. (2023). New CSRD thresholds: Which companies are affected? Retrieved from <https://denkstatt.at/en/csrd-thresholds-who-is-in-scope/>
- Kaplan, R., & Kinderman, D. (2020). The business-led globalization of CSR: Channels of diffusion from the united states into venezuela and britain, 1962-1981. *Business & Society*, 59(3), 439-488. doi:10.1177/0007650317717958
- Knudsen, J. S., & Brown, D. (2015). Why governments intervene: Exploring mixed motives for public policies on corporate social responsibility. *Public Policy and Administration*, 30(1), 51-72. doi:10.1177/0952076714536596
- Midttun, A., Gjølberg, M., Kourula, A., Sweet, S., & Vallentin, S. (2015). Public policies for corporate social responsibility in four nordic countries. *Business & Society*, 54(4), 464-500. doi:10.1177/0007650312450848
- Novartis. (2024a). Annual report 2023. Basel: Novartis. Retrieved from <https://www.novartis.com/sites/novartiscom/files/novartis-integrated-report-2023.pdf>
- Novartis. (2024b). Novartis in society integrated report 2023. Basel: Novartis. Retrieved from <https://www.novartis.com/sites/novartiscom/files/novartis-integrated-report-2023.pdf>
- Novo Nordisk. (2024a). Novo nordisk annual report 2023. Retrieved from https://www.novonordisk.com/content/dam/nncorp/global/en/investors/irmaterial/annual_report/2024/novo-nordisk-annual-report-2023.pdf
- Novo Nordisk. (2024b). Remuneration report 2023. Novo Alle 1: Novo Nordisk. Retrieved from https://www.novonordisk.com/content/dam/nncorp/global/en/investors/irmaterial/annual_report/2024/no

vo-nordisk-remuneration-report-2023.pdf

Novo Nordisk. (U.D.). The task force on climate-related financial disclosures (TCFD). Retrieved from <https://www.novonordisk.com/content/nncorp/global/en/sustainable-business/zero-environmental-impact/climate-related-financial-disclosures.html>

Phillips, R., Schrempf-Stirling, J., & Stutz, C. (2020). The past, history, and corporate social responsibility. *Journal of Business Ethics*, 166(2), 203-213. doi:10.1007/s10551-019-04319-0

Rasche, A. (2023). New ESG regulations: A burden worth overcoming. Retrieved from <https://www.cbs.dk/en/cbs-agenda/areas/news/new-esg-regulations-a-burden-worth-overcoming>

Sanofi. (2023). Climate-related financial disclosures and risks and opportunities related to climate change as per the TCFD recommendations . Sanofi. Retrieved from <https://www.sanofi.com/assets/dotcom/content-app/documents/Climate-related-financial-disclosures-as-per-the-TCFD-recommandations-2.pdf>

Sanofi. (2024a). 2023 corporate social responsibility. Paris-La Défense: Sanofi. Retrieved from <https://www.sanofi.com/assets/dotcom/content-app/publications/esg-reports/2023-01-01-declaration-of-extra-financial-performance-en.pdf>

Sanofi. (2024b). 2023 form 20-f. Sanofi. Retrieved from <https://www.sanofi.com/assets/dotcom/content-app/publications/annual-report-on-form-20-f/2023-01-01-form-20-f-2023-en.pdf>

Sanofi. (2024c). Compensation of the chairman and the ceo. Sanofi. Retrieved from https://www.sanofi.com/assets/dotcom/pages/docs/ourcompany/governance/compensations/compensation/details-of-compensation-arrangements-for-executive-directors_20240222.pdf

Vela Almeida, D., Kolinjivadi, V., Ferrando, T., Roy, B., Herrera, H., Vecchione Gonçalves, M., & Van Hecken, G. (2023). The “Greening” of empire: The european green deal as the EU first agenda. *Political Geography*, 105, 102925. doi:10.1016/j.polgeo.2023.102925

Ørsted. (2024). Orsted annual report 2023. Ørsted. Retrieved from

<https://orstedcdn.azureedge.net/-/media/annual-report-2023/orsted-ar>

2023.pdf?rev=526307f68e2047b3a1df8dd2cdf719ec&hash=E6069E12C1792AD620FA12898587394C